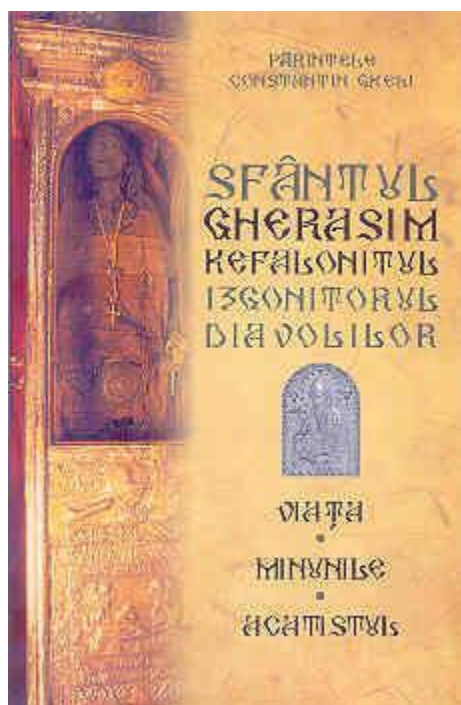

Părintele Contantin Gkeli - Viața, minunile și acatistul Sfântului Gherasim kefalonitul

Index

Introducere	3
Partea întâi	6
I. Minunile Sfântului Gherasim	6
1. „Ocrotitorul ortodocșilor”	6
2. „Insula necucerită”	7
3. Trupul nestricăcios	8
4. „Demonii sunt alungați”	8
5. Bolnavii se vindecă	12
6. „Sufletele se salvează”	16
Partea a doua.....	22
II. Viața Sfântului Gherasim Kefalonitul	22
Capitolul 1 - 1. Originea împărătească.....	22
2. „În copilărie, sub povățuirea Domnului”	23
3. În Zakynthos.....	25
4. La Locurile Sfinte	26
5. La Constantinopol	28
6. Sfântul Munte, acoperământul cerului	30
Capitolul 2 - 7. „Bucură-te, Sioane Sfinte...”, Ierusalim!.....	32
8. Aprinzător de candelă la mormântul lui Hristos	33
9. Hirotonia într-un preot	34
10. Carantania	35

11. „A fost purtat de Duhul"	37
Capitolul 3 - 12. Din Ierusalim în Creta.....	39
13. „Koura" sfântului în Zakynthos	41
Capitolul 4 - 14. Kefalonia.....	43
15. Ținutul Omala.....	45
16. „Noul Ierusalim"	48
17. Obștea	49
18. Nevoința sfântului	52
19. „Sfântul Gherasim Dascălul"	54
20. Lângă Sfântul Gherasim.....	56
21. Adormirea sfântă.....	57
Capitolul 5 - 22. Prima mutare a moaștelor sfântului	60
23. A doua îngropare a moaștelor sfântului și a doua mutare	61
24. Canonizarea oficială	62
25. Chipul sfântului	68
26. Racla sfântului procesiuni.....	69
Capitolul 6 - 27. Elemente cronologice ale vieții Sfântului Gherasim	72
28. Diagrama cronologică a vieții Sfântului Gherasim.....	74
Partea a treia	76
Acatistul Sfântului Gherasim, kefalonitul, izgonitorul demonilor	76
Rugăciune către Sfântul Gherasim, kefalonitul.....	84
Rugăciune pentru cel/izbăvirea celui îndrăcit.....	86
Rugăciunea celui chinuit de diavol	87
Laude aduse Sfântului și de Dumnezeu purtătorului Părintele nostru Gherasim	88
Bibliografie.....	96

Coperta: Alexandra Corbu

Imaginea copertii: moaștele Sfântului Gherasim, care sunt purtate în procesiuni în poziție verticală și sunt așezate în aceeași poziție câteva zile în biserică spre închinare.

Părintele Constantin Gkeli - Sfântul Gherasim Kefalonitul, Viața minunile acatistul

Traducere: Preot Victor Manolache

Carte tipărită cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Galaction, episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă 2009

Tradus după originalul:

O ATIOZ EEPAZIMOZ KEOAAAHNIAZ A0HNAI 2002

Editura Egumenița I.S.B.N. 978-973-8926-94-3

Editura Cartea Ortodoxă I.S.B.N. 978-606-529-067-9

Troparul, glasul 1: Locuitor al pustiului, ocrotitor al ortodocșilor și înger în trup, de Dumnezeu purtător și făcător de minuni te-ai arătat nouă. Să-l laudăm cei credincioși pe dumnezeiescul Gherasim căci de la Dumnezeu a primit cu vrednicie harul vindecărilor, de a-i mângâia pe cei bolnavi, de a-i vindeca pe cei demonizați. De aceea îl și cinstesc pe acesta care izvorăște tămăduiri.

Mărimuri: Al Peloponezului dumnezeiesc vlăstar și a Kefaloniei comoară neprădată și a Eladei mare laudă de Dumnezeu cugetătorule, Gherasime, păzește-i pe robii tăi!

Introducere

Mănăstirea Sfântului Gherasim este centrul vieții duhovnicești ortodoxe a Bisericii din Kefalonia. Atât clerul, cât și credincioșii de orice vârstă și condiție au privirile îndreptate către Sfântul Gherasim, care de sute de ani ne arată sfintele lui moaște nestricăcioase, în ciuda timpului stricăcios, spre rușinarea necredincioșilor și slava Sfintei și de viață făcătoarei Treimi, a Dumnezeului nostru, izvorând învățături și putere pentru mersul anevoios al acestei vieți.

Kefaloniți, localnici, pelerini și marinari au în sufletul lor certitudinea și convingerea că în Kefalonia există un loc sfânt, Mănăstirea Sfântului Gherasim din Omala, unde se află cel care a desființat timpul și vorbește neîncetat cu Făcătorul lumii despre necazurile și problemele noastre, aducând liniștea și odihna „celor osteniți și împovărați.”

Aș spune că Sfântul Gherasim este un „receptor” și un „transmițător”, cel care primește rugăciunile credincioșilor, le transmite lui Dumnezeu și oferă răspunsuri mai presus de lume problemelor oricărui suflet. Nu este deloc exagerat ceea ce scriem! Rămâneți pentru puțin timp înaintea raclei sfântului și veți deveni martori oculari ai acestei comuniuni tainice a sensibilului cu lumea duhovnicească a lui Dumnezeu, a îngerilor, a sfinților și a puterilor demonice.

Înaintea raclei Sfântului Gherasim se desfășoară un proces duhovnicesc care ține de „străfundurile ființei”.

Te simți îndatorat, prin ceea ce vezi și prin ceea ce auzi, să te găsești în corelație cu Dumnezeu, cu lumea spirituală, cu sfinții și cu omul. Nu poți rămâne nepăsător.

Prezența sfântului te va marca și te va afecta în existența ta lăuntrică, ca să iei o atitudine față de lucrarea izbăvitoare a iconomiei dumnezeiești „în Hristos Iisus”.

Și pentru ca fiecare închinător și orice căutător să primească ajutorul, am hotărât cu binecuvântarea și îndemnul Preasfințitului mitropolit Procopie să ne ostenim cu scrierea vieții Sfântului Gherasim. Din cercetarea pe care am făcut-o, am constatat că toate biografiile de acum sau redau date istorice seci, sau alcătuiesc o lucrare de laudă a vieții lui, fără să pătrundă în tâlcuirea adâncă a creșterii duhovnicești și a desăvârșirii Sfântului Gherasim.

Constatarea aceasta a contribuit și la elaborarea planului lucrării. Astfel, ne-am îngrijit să adunăm toate evenimentele vieții lui, căutându-le în manuscrise, codici, scrieri, cărți, dar și în locurile unde sfântul a viețuit și a lucrat. Am vizitat câte locuri am putut și am cerut informații necesare și de la alții. Și Patriarhia Ierusalimului și Patriarhia Ecumenică ne-au ajutat în această căutare a noastră. Astfel, printr-o metodă critică, am alcătuit cu acrivie cadrul istoric al vieții lui.

Dincolo de acest cadru ne-am străduit, ajutați de harul lui Dumnezeu, să reconstituim, tâlcuind în chip duhovnicesc, demersul evanghelic al vieții Sfântului Gherasim, pentru că tocmai acest gen de viață evanghelică și duhovnicească s-a ostenit s-o împlinească sfântul. În afara atmosferei ecleziastice, evanghelice,

patristice, ascetice, este cu neputință de înțeles viața Sfântului Gherasim. Prin întrepătrunderea aceasta am ajuns la o tâlcuire deplină a diferitelor împrejurări ale vieții sfântului și, firește, că am lăsat să curgă graiul poezilor creația cântărilor, ca să exprime melodic bucuria duhovnicească, tresăltarea sufletului în lucrarea de mărturisire a adevărului. Și cu siguranță adevărul este că Sfântul Gherasim s-a arătat „grădină bine-mirositoare și dătătoare de rod a virtuții și a harului”.

În acest mod am încercat să lucrăm științific și duhovnicește ca să dăm la iveală această biografie, cu scopul ca ea să fie un ajutor pentru fiecare închinător credincios în viața duhovnicească personală, scop urmărit în prezenta viață trecătoare, materializându-se astfel sensul ei adevărat, adică „participarea lui la viața dumnezeiască” a Domnului Iisus Hristos.

În ce măsură această mică carte și-a îndeplinit scopul ei vor judeca cititorii, de la care ne cerem mai înainte iertare pentru eventualele greșeli și scăpări. Aceștia, pentru orice bine primit, să-L prea mărească pe Dumnezeuul nostru slăvit în Treime, care prin Sfântul Gherasim ne dăruiește „tot darul desăvârșit” și umple viața noastră de sens, pace și bucurie.

Părintele Constantin Gkeli

Notă la ediția în limba română:

Întrucât în Grecia Sfântul Gherasim este foarte cunoscut, părintele Constantin Gkeli a încercat să adune în cartea sa cât mai multe informații istorice legate de viața acestuia. A intenționat să le ofere credincioșilor care aveau evlavie față de Sfântul Gherasim date biografice esențiale.

Dar, întrucât cititorii români nu cunosc decât foarte puține lucruri despre acest mare sfânt, am considerat că este mai potrivit ca în ediția în limba română viața Sfântului Gherasim incluzând mărturiile istorice să fie așezată după relatarea minunilor sale. Sperăm că cititorii vor înțelege demersul nostru.

Troparul, glasul al 3-lea: Frumusețea, bogăția și slava cea trecătoare ai urât, dumnezeiescule sfânt, și calea cea strâmtă și anevoioasă a Evangheliei o ai urmat, căci viețuind în peșteri și în munți te-ai nevoit cu postirile și rugăciunile, sfințindu-te pe tine. Și primind, înțelepte, de la Dumnezeu harul vindecărilor.

Mărimuri: A Kefaloniei comoară, dumnezeiesc îndrumător între monahi și pustnici, grabnic prigonitor al duhurilor necurate Gherasime, întru cântări te mărim!

Partea întâi

I. Minunile Sfântului Gherasim

„Demonii sunt alungați, bolnavii se vindecă, răutatea foamei se pierde, uscăciunea pământului se risipește, sufletele se mântuiesc, căci numele tău... cinstit dar este." (Stihira rânduiei Vecerniei, p. 36)

Creștinii, când se referă la minunile sfinților, înțeleg în mare parte vindecările miraculoase ale diferitelor boli de care suferă oamenii credincioși sau izbăvirea oamenilor demonizați de sub înrâurirea satanei.

Desigur că acestea înseamnă intervenția lui Dumnezeu prin sfinți, conform cu făgăduința Domnului față de ucenicii Săi: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați" (Matei 10, 8).

Dar nu sunt doar acestea minunile săvârșite prin mijlocirea sfinților. Ele provoacă uimirea oamenilor, de aceea ei se și opresc asupra lor. Prefacerile duhovnicești care se întâmplă în străfundul sufletului omenesc, prin prezența sau rugăciunea sfântului, sau chiar modificarea stărilor duhovnicești sau politice neprielnice care amenință, odată cu trecerea vremii, să-i piardă sau să-i distrugă pe creștini, nu sunt sesizate de către mulți dintre contemporani.

Odată cu trecerea timpului, însă, devin cunoscute și prețuite după cuviință. Dacă o vindecare minunată are influență benefică în sufletul celui vindecat și al rudeniilor lui, o amenințare generală, politică, militară, sufletească, îndepărtată, salvează mii de oameni în prezent și viitor. De aceea, înainte să consemnăm vindecări izolate ale creștinilor, pe care le-a săvârșit sfântul, socotim ca scop principal să adăugăm anumite evenimente de interes mai larg, care s-au săvârșit prin prezența sau intervenția sfântului și de care s-au bucurat mii de creștini, timp de mulți ani, și care au schimbat cursul istoriei.

1. „Ocrotitorul ortodocșilor"

Când Sfântul Gherasim a venit în Kefalonia, stăpânitorii de atunci ai acestor meleaguri erau venețienii, care fiind romano-catolici și aliați ai Papei, s-au îngrijit în orice chip, direct sau indirect, să răspândească învățătura romano-catolică, învățătură potrivnică adevărului ortodox. Și este adevărat că kefaloniții le-au stat împotrivă. Astfel, diferite realități sociale, precum căsătoriile, asociațiile, relațiile

negustorești, statutul funcționăresc etc. creau felurite prilejuri stăpânitorilor ca să-și impună credința lor.

Aducerea în insulă a multor romano-catolici pentru lucru sau exil a mărit numărul lor la mii, așa încât au ajuns să reprezinte o comunitate religioasă puternică, bine organizată cu arhiepiscopie, preoți și mănăstiri, biserici, școli etc.

Și exact în această epocă grea pentru credința ortodocșilor a apărut „Kir Gherasim, ieromonahul și dascălul” și a început peregrinările sale prin sate, cateheza ortodoxă, sprijinindu-i pe credincioși în credința ortodoxă.

Urmarea acestei activități de propovăduire și a prezenței lui sfinte din timpul vieții, dar și după adormirea lui, a fost întărirea ortodocșilor și întoarcerea multora de la romano-catolicism, văzând puterea sfântului ortodox.

Și romano-catolicii din insulă care ascultau mărturisirea lor se umpleau de evlavie, îl cinsteau pe sfânt și urmăreau cu evlavie sărbătorile și procesiunile lui, apărând astfel o afinitate între cele două comunități ale insulei, pe care cuceritorii venețieni o tolerau. Astfel, odată cu trecerea timpului, nu priveau cu ochi buni intervențiile sau constrângerile catolicilor față de ortodocși. Această legătură s-a continuat timp de veacuri.

Astăzi, în Kefalonia, din miile de catolici au rămas în jur de o sută, cu biserica și preotul lor, și se disting prin evlavie pe care o nutresc față de Sfântul Gherasim. Așadar, fără nici o îndoială, acestea au fost o urmare a prezenței Sfântului Gherasim în insulă, astfel încât cu dreptate este lăudat ca „ocrotitorul ortodocșilor și sprijinitorul credinței”.

Aceasta este prima minune a lui Dumnezeu săvârșită prin Sfântul Gherasim.

2. „Insula necucerită”

Un alt eveniment de importanță generală care se atribuie rugăciunii Sfântului Gherasim este respingerea atacurilor turcilor împotriva Kefaloniei. În anul 1570 au început atacuri înfricoșătoare ale turcilor, dar au fost respinse: „se crede cu certitudine că creștinii de aici au fost păziți, iar insula aceasta a rămas necucerită în timpul luptei cu agarenii prin rugăciunile sfântului părinte” (Ieremia). La 7 octombrie 1571 flota turcească a fost zdrobită în întregime la Nafpactos și astfel Kefalonia a rămas, de atunci înainte, necucerită de agareni.

Ce-ar fi însemnat cucerirea Kefaloniei de către turci înțelegem când ne gândim la incursiunea acestora din 1538, când în afară de jafuri și distrugeri au luat robi treisprezece mii de kefaloniți pe care i-au vândut sau i-au folosit ca sclavi la munci grele.

Odată cu trecerea timpului și din pricina diferitelor evenimente, sfântul a devenit centrul de putere și de întărire al credincioșilor și sufletul kefaloniților.

3. Trupul nestricăcios

Nestricăciunea trupului Sfântului Gherasim este o minune. Mulți, de-a lungul timpului, au cercetat această minune și s-au străduit să dea explicații științifice, dar în final au fost siliți să cedeze și să mărturisească faptul că „explicația nestricăciunii sfântului se află deasupra oricărei logici și cercetări științifice”, după mărturisirea chirurgilor de la Congresul din 1967 din Argostoli.

În continuare vom prezenta câteva dintre numeroasele minuni ale sfântului, adică vindecări ale bolnavilor, izbăviri ale demonizaților, mijlociri în relațiile dintre oameni etc., pentru zidirea credincioșilor ¹.

4. „Demonii sunt alungați” ²

Vindecarea demonizatului de către Sfântul Gherasim

Din luna mai a anului trecut, elevul din clasa a șaptea G.N.C. de la gimnaziul din Lefkada, locuitor al satului Vathi din Meganisia Lefkadei, a fost stăpânit de un duh necurat. Acesta, într-una din ultimele zile ale lui septembrie anul trecut, la vremea când i se citeau de către preotul sfinteii mănăstiri, Spiridon Linadratos, rugăciuni împotriva duhurilor viclene, s-a tulburat în chip înfricoșător, scoțând în același timp răcnete înfricoșătoare și strigând: „Gherasime, mă arzi! Unde mă vei arunca? Cum mă va pedepsi Stăpânul tău? Unde ne vom duce? Eu sunt legiunea căreia Domnul i-a poruncit să intre în porci”.

Din acel ceas, preotul i-a citit continuu exorcizările, așezându-i în același timp pe piept sfânta cruce pe care sfântul o purta cu el și a folosit-o în viața lui. Nefericitul

¹ *I Aproape în toate cărțile care au fost editate de-a lungul timpului sunt consemnate minuni. Descrierea cea mai sistematică a făcut-o vrednicul de pomenire mitropolit Gherman Roubanis în Rânduiala de care s-a îngrijit el însuși în 1939, într-un fascicol special.*

² *Panaghiotis Antipa, Demonizarea oamenilor și a animalelor, Atena 1974.*

tânăr mușca sfânta cruce continuu, strigând: „Crucea este armă nebiruită, sabie cu două tăișuri”. Preotul, stăruind în rugăciune ca să-l izbăvească pe tânăr de osândirea demonică înfricoșătoare, a auzit glasul diavolului spunând că va pleca în ziua următoare.

Într-adevăr, în timpul Dumnezeieștii Liturghii din ziua următoare, după ce mai înainte cel suferind s-a arătat fără simțire, a fost apucat brusc de o mare tulburare, scoțând strigăte înfricoșătoare înaintea raclei cu sfintele moaște: „Gherasime, Gherasime, m-ai scos afară! Eu sunt căpetenia demonilor, m-ai alungat, m-ai biciuit, deschide fereastra ca să plec!”. Și s-a izbăvit de demon.

Tânărul vindecat și devenit sănătos cu desăvârșire își amintește pentru totdeauna cele de mai sus și la întrebarea preasfințitului mitropolit Gherman, cum a reușit să-și amintească acestea, a răspuns: „Mi le amintesc foarte clar, însă cum s-au întâmplat acestea nu pot să spun!”

„Bucură-te, rană nevindecată a demonilor!”

Cel vindecat s-a întors la Dumnezeu cu desăvârșire și, devenind preot vrednic, și-a câștigat iubirea și prețuirea turmei sale.

În anul 1929, în satul Mavra ta din ținutul Elios, doi frați, A. și L, au fost atacați de demoni. Acești tineri nefericiți au fost tulburați în chip înfricoșător de duhurile necurate, încât nu puteau să fie ținuți de rudeniile lor, care se sileau să-i lege cu funii și lanțuri. Drama era și mai mare pentru nefericiții lor părinți, care cu mare bărbăție au îndurat-o timp de doi ani postind, rugându-se și implorându-L pe Dumnezeu și pe Sfântul Gherasim să le dăruiască sănătate și de aceea i-au și dus pe aceștia la mănăstirea lui, spre vindecare. Omul nu poate să povestească răutățile pe care le-au suferit de la duhurile necurate. Scoteau răcnete sălbătice, înjurându-L pe Dumnezeu și prin cuvintele cele mai rele îl blestemau pe Sfântul Gherasim și strigau: „Kapsalis, ne-ai ars, nu mai putem să rămânem mai mult, vom pleca”.

Și, o, minunile Tale, purtătorule de Dumnezeu, Gherasime, după trecerea celor doi ani, au fost sloboziți de demon și acum se bucură de sănătate, prea mărimdu-L pe Dumnezeu și pe sfântul care le-a dăruit sănătatea.

În anul 1924, tânărul G. M. din Lixourios a fost atacat de diavolul cel viclean. Degrabă rudeniile împreună cu cel demonizat, care se găsea într-o stare înfrico-

șătoare și devenise înspăimântător pentru oameni, legat cu lanțuri la mâini și la picioare, au ajuns la mănăstirea Sfântului Gherasim. Au rămas destulă vreme la mănăstire înălțând rugăciuni și lacrimi. Tânărul zicea că într-o zi se va sinucide pe ascuns, și de aceea s-a urcat în clopotnița sfântului, pentru a-și împlini gândul cel înfricoșător, sărind de la înălțimea clopotniței. Toți au scos strigăte de spaimă. Sfântul însă l-a păzit și n-a pățit nimic, ci a fost aflat vindecat și de demonul înfricoșător, care îl chinuia așa de tare. Și mulțumind și prea mărimdu-l pe sfânt, au plecat cu mare bucurie și recunoștință.

În anul 1932 Ecaterina G. din satul B. era chinuită de diavoli. Soțul ei, zdrobit, a dus-o degrabă la mănăstirea sfântului, unde au rămas multă vreme, dovedind o deosebită putere și răbdare.

Bolnava urla, bătea, își dădea ochii peste cap și devenea cu desăvârșire de nerecunoscut, provocând o priveliște îngrozitoare. Îl blestema pe sfânt, mânca tot felul de necurății, scrâșnea din dinți și îl amenința pe sfânt că-l va distruge. Toate rudeniile au rămas multă vreme în mănăstire, rugându-se și postind, și sfântul a săvârșit o minune cu ea și l-a alungat pe demonul cel necurat și învârtoșat din nefericita Ecaterina.

Apoi au plecat din mănăstire, prea mărimdu-L și binecuvântându-L pe Dumnezeu și pe Sfântul Gherasim.

În anul 1930, Maria Zervouli din Akarnania Etolicului a fost adusă la mănăstirea sfântului de către părinți și rudenii, fiind stăpânită de un demon sălbatic. După ce au ajuns la mănăstire, au început cu mare credință, cu postiri și rugăciuni să-l roage pe Sfântul Gherasim să aibă milă de fiica lor și s-o elibereze pe aceasta de diavol și de stăpânirea lui.

Demonizata urla, blestema cu cuvinte grele, făcea zgomote și profera injurii înaintea sfintei racle. Zicea: „Gherasime Kapsalis, mă arzi ca un foc, voi pleca, căci m-au ajuns flăcările pe care le scoți din tine!” După ce a rămas destulă vreme în mănăstire, chinuită de diavol, sfântul a săvârșit minunea și a vindecat-o.

Au plecat cu toții, prea mărimdu-l pe Sfântul Gherasim și vestind pretutindeni marea minune.

În anul 1936 au venit din Patras la mănăstire părinții cu o fiică pe nume Zoe, rău chinuită de cel viclean. Aceasta a rămas destulă vreme sfâșiată de durere și strigând: „Voi pleca, Kapsalis, dar îți voi smulge platanul când se va face procesiune la izvor!" Aceste lucruri le-a strigat timp de o lună și când a venit ziua praznicului în care se făcea procesiune cu moaștele sfântului și s-a ajuns la izvor, cea suferindă a strigat: „Mă voi duce, voi pleca!" Și când a strigat odată, în momentul în care lumea se găsea în număr mare în jurul platanului, un stâlp de telegraf uriaș a căzut peste platan și peste mulțime, dar într-un asemenea mod încât nimeni n-a fost vătămat.

Și demonul a plecat degrabă și femeia s-a vindecat desăvârșit și toată lumea l-a prea mărit pe sfântul și cu lacrimi de bucurie a vestit minunea lui.

În anul 1931 a fost adusă la mănăstirea sfântului tânăra E. P din Troianaton, cumplit chinuită de diavolul necurat. Aceasta striga cumplit și a descoperit și multor persoane diferite lucruri ascunse.

Nimeni nu putea să se apropie de mănăstire, căci se temeau de ea, deoarece striga multe și descoperea oamenilor păcate ascunse, nemărturisite.

Îl blestema pe sfântul, îi adresa injurii cu cuvintele cele mai rușinoase și striga: „Kapsalis, nu voi pleca de aici, oricât te-ai ruga lui Dumnezeu! Aici voi rămâne, nu mă voi duce, niciodată nu mă voi întoarce în locul în care am fost mai înainte! Voi rămâne aici ca să mă răzbun pentru cât de mult m-ai războit în viața ta. N-am putut să te biruiesc nici o clipă. Ai fost ca un stâlp de foc. Voi purta război cu mănăstirea ta, te voi alunga de aici, căci ai uimit toată lumea prin minunile tale. Ne-ai lovit și ne-ai ars! îl vedeți? Vine cu toiagul să mă lovească. Unde mă voi ascunde? Vai de mine! Pleacă de aici, Gherasime Kapsale! Fugi de lângă mine, căci ai adus asupra noastră toată puterea ta! Numai să ne alungi te-ai ostenit toată viața ta! Vai de noi! Nu voi mai putea să rămân, dar dacă plec îți voi sparge candela cea din mijloc. Voi lăsa semn și după aceea voi pleca. N-o voi sparge? Ba am s-o sparg! Nu voi pleca fără să las un semn".

Și deodată a strigat: „îmi poruncești să plec? Bine, plec, plec!" Și la cuvântul „plec", candela a sărit în sus cu un mare șuierat și Elena a rămas ca moartă.

Și după ce și-a revenit ca din somn, toți l-au prea mărit pe Dumnezeu și pe Sfântul Gherasim, care săvârșește atâtea minuni celor ce cred și cheamă în ajutor numele lui.

În anul 1936 părinții Vasilicăi, care era paralică, au adus-o din Etolia acoperită cu o pătură și tulburată de un duh necurat care o chinuia mult. Părinții, disperați, spuneau călugărițelor: „Este cu putință ca această nălucă să devină om?” Fiica lor urla, behăia precum caprele, își smulgea părul cu sălbăticie, scotea limba, într-un cuvânt era înfricoșătoare la vedere.

Legată cu lanțuri la mâini și picioare, striga către sfântul: „Kapsalis, am căutat prilejul ca să te pierd. Dar nu pot, pentru că ne arzi când ne aduc aici! Dar dacă izbândesc te voi pierde, ca să nu te mai aibă aceste femei îmbrăcate în negru! Nu am putere însă și îmi poruncești să plec, căci prin postire și rugăciune te faci foc pe deplin și mi-e teamă să te privesc!”

Și a rămas cea demonizată așa mult timp, dar a venit și vremea harului și a fost vindecată prin mijlocirea sfântului. Și făcându-se sănătoasă și recunoscând pe deplin starea de nenorocire de dinainte, a plecat împreună cu părinții în patria ei, lăudându-L și binecuvântându-L pe Dumnezeu și pe Sfântul Gherasim.

Spiridon Rassias, copil de unsprezece ani fiind, a fost robit de demon. Părinții lui, fiind evlavioși, l-au adus la Sfântul Gherasim, vindecătorul sufletelor și al trupurilor. Copilul acesta vorbea în limbi străine și îl înjura pe sfânt cu cuvinte pe care nu putea să le cunoască la o asemenea vârstă. îl scuipa și mai făcea și multe altele, pe care n-ar putea cineva să le istorisească.

Într-o zi de octombrie a mers la paraclis și a stat în fața raclei sfântului în stare de rugăciune, câtă vreme s-a citit slujba. La sfârșitul paraclisului i-a zis: „Plec, Kapsalis!” și a căzut în nesimțire. Părinții l-au adus în chilie și acolo a rămas treizeci și șase de ore ca mort. Când și-a revenit, a întrebat: „Unde mă aflu?” Și s-a mirat aflându-se liber de stăpânirea diavolului.

Până astăzi se bucură de sănătate și se găsește în America, viețuind în pace.

5. Bolnavii se vindecă

Domnului P. din Patras, comerciant de meserie, i-a apărut în anul 1970 un cancer la mână. Medicii, după analize dureroase și îndelungi, l-au îndemnat să plece în străinătate și i-au recomandat Franța.

Soția sa era neliniștită tare, dar și el era tulburat. S-au hotărât însă să plece în cel mai scurt timp la Paris.

Într-o dimineață, pregătindu-se pentru plecare, s-a hotărât să-și cumpere bilet de călătorie. Noaptea a visat că plecase la agenție pentru bilet, dar agentul a insistat să-i dea bilet pentru Kefalonia și nu pentru Franța.

S-a trezit liniștit dimineața și i-a spus soției sale: „Pregătește-te, căci mergem în Kefalonia!”

Soția sa a rămas uimită și a început să-i pună întrebări, fiind neliniștită. În discuția lor și-au amintit de Sfântul Gherasim Tămăduitorul. Într-adevăr, în după-amiaza aceleiași zile ajunseseră deja la mănăstire. Au ascultat îngenunchiați paraclisul sfântului și s-au rugat fierbinte. La sfârșit și-a ridicat mâna bolnavă de cancer și a atins-o de raclă, iar după aceea au plecat la Argostoli, ca să caute gazdă.

A doua zi, după somn, când s-a spălat, a văzut că dispăruse cancerul. A strigat-o pe soția sa ca să-i arate, să se convingă și ea. După puțin timp se aflau din nou în fața raclei sfântului, mulțumindu-i pentru intervenția minunată și au povestit măicuțelor minunea.

Acum se bucură de sănătate și îl prea mărește pe Dumnezeu, care prin Sfântul Gherasim i-a restabilit sănătatea.

În anul 1946, două surori, Teta și Panaghiota, l-au adus pe fratele lor Panaghiotis la mănăstire, bolnav fiind, cu mari tulburări. Au rămas multă vreme la mănăstire, fără să vadă nici o îmbunătățire la nefericitul lor frate. Devenise imun la lovituri în ceasul tulburării, în care nu simțea nimic. Era cu totul înfricoșător pentru toți. Rupea lanțurile pe care le avea la mâini; fiind închis într-o cameră a dărâmat pereții. Surorile lui, prin post și rugăciune, îl rugau zi și noapte pe sfânt să le ajute.

Într-o noapte, o soră l-a văzut în somn pe sfânt care i-a zis: „Să-l iei pe fratele tău și să-l duci la clinica din Atena, ca să-i facă operație la cap. Nu are duh necurat, ci cancer la cap și când îi vor scoate tumoarea, se va face bine!”

Și sora lui i-a zis: „Să-l ducem la Atena, părinte? Dar n-avem bani!”

Și i-a zis: „Du-te, și fratele tău se va vindeca de boala pe care o are și eu mă voi îngriji pentru toate!”

Și i-a zis iarăși: „Cine ești, părinte? Pentru că nu te cunosc.”
„Sunt Sfântul Gherasim, în casa căruia stai și mă vezi în fiecare zi. Cum de nu mă cunoști?!”

Fata s-a trezit înspăimântată și a povestit toate câte a văzut. Degrabă a găsit bani și au mers la Atena. Operația s-a făcut gratuit, i s-a scos tumoarea și s-a vindecat. S-a întors la mănăstire sănătos și Panaghiotis îl prea mărește pe marele său binefăcător.

Obștea mănăstirii a primit din America o scrisoare. O creștină trăia în chip dramatic suferința ei. Fiul ei se afla în spital și doctorii nu-i dădeau speranțe, iar ea cerea să se facă rugăciuni la Sfântul Gherasim și să i se trimită filacterii (mici obiecte din pânză de formă dreptunghiulară, pline de obicei cu vată îmbibată în untdelemn de la candela sfântului și atinse de sfintele moaște ca binecuvântare).

Călugărițele au îndeplinit cererea creștinei, i-au scris și i-au trimis o filacterie. Mama îndurerată a primit-o cu credință și a așezat-o la capul copilului ei, care pătimea greu.

În ziua următoare, medicii au constatat o îmbunătățire însemnată și au rămas uimiți. În câteva zile, copilul, făcându-se sănătos, a plecat din spital, lăsându-i pe medici înmărmuriți.

Deasupra medicilor este Dumnezeu și sfinții Săi, care se grăbesc să ajute la rugăciunile credincioșilor. Credincioasa creștină kefalonită s-a grăbit să mulțumească sfântului și măicuțelor.

În anul 1972 X. M. Arta, din satul Kompoti, studia la facultatea de agronomie, progresând la toate disciplinele, în special la gimnastică, și era admirat de toți, dar din pricina invidiei diavolului urâtor de bine, s-a îmbolnăvit și nu mai putea să-și continue studiile. Renunțând la facultate, a mers la mulți medici însoțit de tatăl său și „n-a putut să fie vindecat de nimeni”.

Când tatăl său, creștin, l-a adus la mănăstirea Sfântului Gherasim și a făcut Paraclisul sfântului, a lăsat preotului și un pomelnic de patruzeci de zile.

Revenind acasă, peste puțin timp s-a vindecat pe deplin prin harul sfântului și s-a înscris la Academia din Ioanina și a devenit învățător, prea mărimdu-L pe Dumnezeu și pe Sfântul Gherasim, care l-a însănătoșit.

Un tânăr din Messolonghion, în vârstă de douăzeci și doi de ani, bolnav fiind, a fost dus de către părinții săi la mulți medici, dar în loc să se facă sănătos, starea lui s-a înrăutățit. Tatăl său nu era om credincios și s-a certat cu mama lui când aceasta a propus să-l ducă la Sfântul Gherasim. A vrut să-l închidă într-un ospiciu. Ea a stăruit și l-au dus la mănăstire.

Cu lacrimi, postiri și rugăciuni au petrecut patruzeci de zile, dar starea tânărului nu s-a îmbunătățit în niciun fel. Legat cum era, a fost luat de mama sa, urmând să se întoarcă cu vaporul din Kateleion. Era încă ocupația germană.

Când au ajuns la locul plecării, tânărul legat i-a zis mamei sale: „Mamă, dezleagă-mă...” „Fiul meu!” „Da, mamă, dezleagă-mă, sunt bine! Uite-l pe călugărul care îmi spune că sunt sănătos, nu-l vezi?”

Sărmana mamă l-a dezlegat înspăimântată și cucernicia și recunoștința și bucuria au luat locul nefericirii lor insuportabile.

De atunci, tânărul revine periodic în insulă, fiind un închinător obișnuit al sfântului său ocrotitor și tămăduitor.

Momente de înălțare religioasă și emoții vii i-au cuprins pe locuitorii orașului nostru la vestea minunată a vindecării tinerei casnice evlavioase, cu locuința în cartierul Ergatikon din Argostoli.

Concret, este vorba despre E., soția lui S. X., mamă a două fete în vârstă de opt-sprezece și doisprezece ani, care de câțiva ani a fost afectată de un atac cerebral, având ca urmare paralizarea, la început, a piciorului drept, iar mai târziu paralizia falangelor.

S-o lăsăm însă pe ea însăși să povestească vindecarea minunată, așa cum a expus-o în articolul de vineri în biroul Mitropoliei, în prezența soțului ei, a preotului Mitropoliei, a Epitropiei generale episcopale, a parohului și a redactorului ziarului nostru, mergând pentru aceasta de la casa ei pe jos, împreună cu soțul până la Mitropolie, spre uimirea concetățenilor noștri, care, lucru vrednic de consemnat, de aseară s-au perindat pe la casa ei, ca să afle ce s-a întâmplat.

„Preasfințite! După întoarcerea mea de la Atena mi-am pierdut toată nădejdea în știință. Timp îndelungat m-am rugat, atât eu, cât și fetele mele, ca Dumnezeu să aibă milă sau să mă vindece sau să mor, ca să nu fiu povară pentru soțul și copiii mei.

De mică, întotdeauna am avut credință în Dumnezeu și în Biserica mea, invocând ocrotirea sfântului nostru în fiecare moment greu al vieții mele. În fiecare zi mi-am împlinit îndurerată îndatoririle religioase și aceasta îmi ușura și îmi însuflețea moralul. Astfel, am ajuns în ajunul înălțării Domnului și după rugăciune am căzut în pat.

Preasfințite, în zorii praznicului înălțării am văzut prin vis că mă găseam înlăuntrul Sfintei Biserici așezată și l-am văzut pe preot slujind și citind Sfânta Evanghelie. La un moment dat, preotul mi-a zis: «Copila mea, ridică-te acum, căci citesc Sfânta Evanghelie!» I-am răspuns cu lacrimi că nu pot să mă ridic în picioare, din pricina paraliziei mele. Preotul însă a stăruit și mi-a zis: «Ridică-te! Ridică-te! Ridică-te!» După aceasta m-am ridicat și am constatat că eram lângă pat, în picioare și acest fapt m-a uimit. Am făcut câțiva pași și am aprins, pentru început, candela de la icoană. Am crezut că mă găseam încă sub influența visului.

Însă fiica mea cea mică, când m-a văzut, mi-a zis: «Mămico, mergi?»

Preasfințite, atunci am început să-mi revin. Soțul meu s-a trezit la strigătele fetiței mele (cealaltă mai mare era în excursie cu școala) și am constatat ceea ce Sfinția voastră și ceilalți vedeți acum: vindecarea mea. Binecuvântat să fie numele Domnului și al ocrotitorului nostru, Părintele Gherasim!"

Acestea le-a povestit, cu lacrimi, cea vindecată.

Consemnăm iarăși că E.X. și-a reluat îndatoririle casnice și iese în fiecare zi din casă, umblând, fiind sănătoasă pe deplin și provocând uimirea și emoția tuturor celor care o întâlnesc.

6. „Sufletele se salvează”

În anul 1943 a izbucnit în Kefalonia războiul italo-german. Avioanele germane au zburat deasupra insulei și au bombardat obiectivele italiene. Lângă mănăstirea Sfântului Gherasim, italienii aveau depozitele de hrană și armament. Astfel, bombardierele germane au zburat deasupra mănăstirii, ca să distrugă depozitele și, firește, și mănăstirea.

Toate monahiile și toți credincioșii care se găseau acolo au îngenunchiat înaintea sfântului și se rugau pentru salvarea lor. Din moment în moment își așteptau moartea. Dar în timp ce avioanele au zburat multă vreme deasupra mănăstirii, n-a avut loc bombardamentul, ci s-au îndepărtat și au plecat.

La câteva zile, după ce italienii au fost biruiți și germanii au cucerit Kefalonia, a venit la mănăstire un comandant german al aviației și a vizitat mănăstirea. După aceea a povestit la stăreție prin interpret, minunându-se: „Am avut ordin să bombardez depozitele italienilor, dar și mănăstirea în care, probabil, se ascundeau italienii. Dar când am ajuns la mănăstire n-am putut să-mi îndeplinesc obiectivul, pentru că un nor negru mare acoperea ținutul și dinlăuntrul acestuia un călugăr ne alunga. Acest lucru s-a repetat și după ce nu s-a mai întâmplat nimic ne-am întors fără izbândă la baza noastră".

Germanul a intrat în biserică, a văzut moaștele sfântului și l-a recunoscut pe călugăr. Cât timp a rămas în Kefalonia a venit la mănăstire și, cu evlavie pentru sfintele moaște, se ruga înaintea lor. Sfântul a salvat mănăstirea lui de la o pieire sigură.

În anul 1918 au venit la mănăstirea sfântului trei vizitatori care făceau pe lorzii. Au intrat în biserică și s-au închinat sfântului. Dar aceștia nu erau închinători, ci tâlhari, și veniseră în mănăstire ca să fure comoara sfântului. Și pentru ca să-și împlinească scopul lor, au cerut să rămână în mănăstire. A doua zi s-au hotărât să-și ducă la îndeplinire planurile.

Într-un moment de liniște, după ce s-au plimbat prin grădina mănăstirii, unul dintre aceștia a îndrăznit să se furișeze, cu intenția ca după ce va fi spart geamul raclei, să ia prețioasele daruri. Și neobrăzatul a înaintat către sfântul fără frică, negândindu-se că harul sfântului era viu. A ajuns la raclă și cu pumnul a spart geamul. Dar, o, minune! A căzut ca mort.

A trecut destul timp fără a se putea mișca și ceilalți care se găseau afară au zis unul către altul: „Trebuie să fi pus mâna pe mult aur și de aceea întârzie. Să alergăm unul din noi, ca să-l ajutăm".

Când a intrat însă în biserică, l-a văzut căzut mort și îndată a început să strige cu putere: „Veniți repede, că a murit prietenul meu".

Stareța a auzit strigătul de ajutor și a văzut mâna hoțului țeapănă și pumnul strâns. Văzând și geamul raclei spart, a înțeles ce s-a întâmplat. Au aruncat imediat asupra celui aflat în nesimțire oțet și când și-a revenit, înfricoșat de sfânt, a mărturisit adevărul, că atunci când a lovit geamul raclei, ca s-o spargă, sfântul l-a împiedicat și cu mâna lui sfântă l-a aruncat la pământ, și, de frica lui, a rămas fără cunoștință.

Și-a cerut iertare și cei trei au plecat, învățându-se minte. Sfântul își ocrotește mănăstirea lui.

În anul 1923 a venit în Kefalonia, pentru alungarea tâlharilor, Detașamentul Efzonilor și au intrat să se închine la sfintele moaște. Toți s-au închinat, în afară de Decaneos Nicolae Behati, ateul.

Egumena s-a apucat să le dea filacterii de la sfântul. Toți au primit cu bucurie, în timp ce tânărul Decaneos a refuzat, zicând: „Vom vedea cine va pătimi, voi sau eu, care nu primesc. Am luat parte la atâtea lupte și n-am pățit nimic și acum o să pătesc?” A zis și alte blasfemii la adresa sfântului. S-a întâmplat ca și locotenentul detașamentului să-l sfătuiască, dar în zadar.

Au plecat de la mănăstire și și-au făcut tabără într-o grădină cu măslini din ținutul Kraneas. Acolo, comandantul a poruncit să-și asigure armele. Și în timp ce vorbeau, s-a auzit o împușcătură. Toate privirile au căzut asupra lui Decaneos, pe care l-au cercetat și i-au găsit o rană în umărul stâng, pe unde ieșise glonțul, care în loc să se îndrepte pieziș, rănindu-i și pe ceilalți din jur, s-a întors și s-a înfipt în trunchiul unui măslin, din spate.

Cel rănit a fost dus la spital de către Kosmetos Balsamakakis. A fost cercetat de către medici, care, de comun acord, împreună cu chirurgul Frankopoulos, s-au pronunțat că nu mai are nici o șansă de viață. Și astfel, s-a întâmplat acest lucru în care l-a aruncat necredința și lipsa de evlavie pe care a arătat-o sfintelor moaște și proniei lui Dumnezeu.

În anul 1928, un oarecare X. din Xiromeros i-a făgăduit sfântului zece capre și când i s-a ivit prilejul, a pus caprele într-o barcă și le-a dus la Sami. După ce le-a scos din corabie se gândea cum le va transporta la mănăstire, pentru că nu știa drumul. Atunci nu existau mașini și nici un alt mijloc de transport nu găsea. Și a rămas cugetând ce să facă.

Și atunci, un om s-a apropiat de el și i-a zis: „De ce stai îngândurat?” Și acesta i-a spus toată problema și necazul său. Și omul i-a zis: „Pentru aceasta te necăjești? Nu te mai gânde deloc. Mână caprele în față și tu mergi în spatele lor și te va îndruma gazda. Vei ajunge la mănăstire și nu vei obosi!” Acestea i le-a spus și a dispărut.

Atunci el a înțeles că a fost sfântul și i-a urmat sfatul. Și într-adevăr, caprele n-au schimbat calea. Au intrat în curte și în fața bisericii în care era sfântul s-au oprit cu capetele plecate și proptite în ușă. Toți câți le-au văzut s-au minunat. Au venit și călugărițele să-l întâmpine și donatorul îngenunchiat povestea toate câte i s-au întâmplat.

Și cu lacrimi au deschis racla și s-a închinat celui care pe toate le pregătește și le rânduiește pentru cei credincioși.

Domnul G. A., creștin în vârstă și credincios, de meserie comerciant, era necăjit că proprietarul magazinului său l-a înșelat și l-a dus la tribunal ca să-i facă evacuarea. Zadarnic s-a ostenit să-l convingă pe proprietar să-l lase și să nu-l ducă la tribunal, pentru că nu mersese acolo în toată viața lui, nici ca martor, într-adevăr, era în primejdie pentru că, datorită sufletului său bun, crezuse cuvintelor aceluia și nu semnase contractul obișnuit pentru prelungirea chiriei.

Cu inimă grea aștepta judecata. Însă în ajun, împreună cu soția sa, s-au dus la sfântul și, în rugăciune, i-au spus problema lor.

În ziua procesului, 18.6.1974, a plecat la tribunal, tulburat. La tribunal a spus tot adevărul și a șezut. A venit și rândul acuzatorului, care pretindea invers. Exact în acel moment s-a întâmplat un cutremur înfricoșător care a zgâlțâit clădirea tribunalului.

Președintele tribunalului, om evlavios, ascultând părerile potrivnice ale celor aflați în dispută și văzând cutremurul, a zis: „Unul dintre voi spune minciuni. Nu vedeți ce suntem? Un cutremur ca acesta și rade toate, și magazinul pentru care ați venit aici”.

Bătrânul s-a sculat în picioare, și-a făcut semnul crucii și a zis: „Eu am spus adevărul înaintea lui Dumnezeu”. Proprietarul și-a plecat capul și a renunțat. A lăsat magazinul așa cum făgăduise și nu l-a evacuat pe chiriaș. Președintele a dat dreptate celui nevinovat.

Sfântul, prin cutremur, a săvârșit minunea! A descoperit adevărul și l-a salvat pe cel drept și neputincios.

În martie 1973 măicuțele au primit o scrisoare din Uganda, Africa. Nu provenea de la o kefalonită înstrăinată, ci de la o ugandeză care, împreună cu soțul ei și cu cei șapte copii, cunoscuseră credința or-todoxă și se botezaseră. Pe Sfântul Gherasim îl cunoșteau dintr-un periodic ortodox scris în limba engleză și fuseseră impresionați de nestricăciunea sfintelor lui moaște și-l proclamaseră fierbinte ocrotitorul familiei lor.

În scrisoare se menționa: „Prea cuvioasă maică stareță, cu tot respectul cuvenit vă rog să primiți cuvintele mele din îndepărtata țară Uganda. Sunt o femeie care iubește din prisos credința noastră ortodoxă. Istoria Sfântului Gherasim, întemeietorul mănăstirii voastre, am cercetat-o cu de-amănuntul și mi-a pricinuit o impresie adâncă. Atât de mult îl iubesc pe Sfântul Gherasim, încât i-am dat și numele de Gherasim unuia dintre copiii noștri și-l avem ocrotitor al familiei noastre... Când l-am întrebat pe Preasfințitul arhiepiscopul nostru, Nicodim Galiatsaton, acela mi-a dat adresa. Dorința mea este să vizitez mănăstirea dumneavoastră și să mă închin moaștelor Sfântului Gherasim.”

În anul 1974 s-a învrednicit și a venit în Kefalonia, închinându-se Sfântului Gherasim. Toți au fost mișcați de credința și evlavia ugandezelor ortodoxe și au învățat multe. Doi dintre copiii ei studiază medicina la Universitatea din Tesalonic și au trimis în limba engleză o emoționantă scrisoare rugăciune către Sfântul Gherasim.

Adăugăm mai jos un fragment tradus: „Sfinte Gherasime, sunt foarte fericit să-ți scriu această scrisoare. Ți mulțumesc pentru mijlocirile tale, pe care le-ai făcut pentru poporul nostru, ajutându-ne, pentru că avem nevoie reală să credem în Atotputernicul Dumnezeu. Toată lumea și în mod special colțurile ei îndepărtate, Africa, America Latină, Australia, Rusia, n-au primit îndeajuns harul ca să creadă în Domnul și au nevoie de mai mult ajutor și binecuvântare...”

Cât arde sufletul oamenilor pentru răspândirea adevărului! Aceasta să ne fie învățătură și să ne facem datoria pe cât putem. Harul Sfântului a ajuns și în Uganda, țară în care episcopul kefalonit a lucrat pentru Ortodoxie.

Condac: glas 3, Podobie: Fecioara astăzi...

Astăzi te cheamă insula kefaloniților cu cântări de mulțumire, mulțimea ortodocșilor laudând pe sfântul cel mare, pe cel nou arătat, lauda vădită a Ortodoxiei, pe dumnezeiescul Gherasim, izbăvitorul acesteia și apărătorul.

Partea a doua

II. Viața Sfântului Gherasim Kefalonitul

„Mintea omenească nu poate pricepe viețuirea ta, cugetătorule de Dumnezeu, ca și luptele tale cele dumnezeiești și prea sfinte.” (Troparul, Cântarea a cincea)

Capitolul 1 - 1. Originea împărătească

Trikala Corintului! În acest sătuc minunat și mirific, mai exact în partea de jos, se înalță cu demnitate castelul Nottarazilor. Construit înainte cu patru veacuri pe două nivele, cu camere spațioase, cu balcoane și grădini, înconjurat cu ziduri puternice, cu poartă centrală, dar și cu întreaga lui înfățișare îndreptat către nord-est, fixează în adâncimea orizontului slava și măreția Bizanțului, din care primii ctitori au plecat și din care se trage obârșia lor.

Anghel Nottara este întemeietorul familiei Nottara, care s-a stabilit, după cucerirea Constantinopolului, în ținutul Tricalei Corintului ³. El era fiul lui Nicolae Nottara și fratele lui Ioan Nottara, care a fost ucis în lupta împotriva turcilor din anul 1414, și al eroului Luca Nottara, primul ministru al Cetății vestite și rudenie strânsă din partea mamei cu Constantin Paleologul, ultimul împărat martir al Bizanțului.

Din Dimitrie Nottara, fiul lui Anghel, și evlavioasa sa soție Kali s-a născut Sfântul Gherasim, în jurul anului 1506 după Hristos, adică la aproximativ cincizeci și patru de ani după cucerirea Constantinopolului.

„Părinții evlavioși ai acestui Gherasim erau de neam nobil și foarte bogați, tatăl său numindu-se Dimitrie, iar mama sa Kali, din neamul Nottarazilor”, consemnează Mitrofan din Navplios, primul său biograf ⁴.

Este necesară toată această incursiune ca să aflăm rădăcinile nobile ale nașterii lui și să înțelegem multe elemente ale personalității lui, pe care, din nefericire, nu putem să le aflăm în altă parte, pentru că nu s-au salvat date personale, nici amintiri scrise ale Sfântului Gherasim. Dar și ca să întărim faptul că în Biserica lui Hristos sunt cuprinși bogați și săraci, nobili și smeriți după lume, fără nici o diferență, pentru că în Biserică, prin harul Sfântului Duh, toți devin nobili, „neam ales, seminție sfântă, preoție împărătească” (I Petru 2, 9) și bogați, „ca nimic având și pe

³ K. Pappagopoulos, *Istoria neamului grec*, vol. V, p. 82 - 222. S. Koutiva, *Cei doi Sfinți Nottara din Trikala Corintului*, p. 8 ș.u.

⁴ *Protoprezbiter Constantin Gkeli, Sfânta Mănăstire a Sfântului Gherasim*, p. 49.

toate ținându-le" (II Corinteni 5,10). În plus, și pentru faptul că un asemenea sfânt rod al Bisericii este o verigă de legătură între grecii mai noi și slăvita cultură bizantină ortodoxă în care s-a formulat și s-a predat ade-vărul ortodox, slava cea mărită și harul lumii.

Când îți fixezi privirile asupra Sfântului Gherasim în sfânta sa raclă, deodată te înalți cu aripile închipuirii tale pe calea unei culturi milenare din care s-au adăpat toate popoarele, din Scandinavia până în Etiopia și din Saxonia, Spania, până în India, China. Astfel, sfântul nostru nestricăcios în fața stricăciunii timpului este simbolul unei Cetăți robite care așteaptă învierea ei.

„Din nou, odată cu trecerea timpului, dreptatea va fi a noastră", căci lacrima suferinței și a rugii picură pe sfânta lui raclă, ca să fie purtată la tronul lui Dumnezeu, de unde izvorăște mângâierea oricărui trecător îndurerat al acestei vieți.

Sfântul Gherasim este urmașul autentic al sfinților și martirilor credinței și patriei noastre bizantine, aceasta este slava pe care o lasă moștenire.

2. „În copilărie, sub povățuirea Domnului"

Nu cunoaștem care este numele de botez al sfântului, dar cu siguranță educația lui a fost pe măsura poziției familiei lui, autentic grecească și profund creștin-ortodoxă. Și doar relatările despre sfârșitul eroic al împăratului Constantin Paleologul și sfârșitul martiric al primului ministru, Luca Nottara, cel care n-a cedat la făgăduințele umile ale cuceritorului și a răbdat cu bărbăție moartea fiilor săi, și s-a jertfit el însuși pe altarul credinței și al neamului, doar acestea singure puteau să creeze în sufletul sensibil al copilului temeiurile nezdruincinate ale unei existențe eroice și ideale. Dar așa cum consemnează în chip caracteristic Mitrofan: „îndată este dat la învățătura scrierilor sfinte, cu ușurință din fire învățând dumnezeiasca Scriptură".

Sfânta Scriptură, Psaltirea, Octoihul erau primele lecturi pentru sfânt, ca și pentru orice alt grec aflat în robie. Se mai păstrează chiar și astăzi un parter în partea de sud a palatului în care tradiția ni-l descoperă pe micul, și în continuare pe tânărul Nottara, cercetând și rugându-se.

Cu siguranță că părinții săi evlavioși au dat o importanță specială educației copilului lor înzestrat, ajutându-l prin dascăl sau dascăli să dobândească o cultură creștină și profană. De altfel, acest lucru reiese și din creșterea lui ulterioară. Aceste „scrieri sfinte, înzestrate cu puterea de a înțelepți spre mântuirea în credința în Iisus

Hristos" (II Timotei 3, 15), sunt cele care au dat mărturie și au revelat marile înălțimi morale care pun în lumină viața și cultura autentică. Cu acestea din copilărie s-a adăpat sfântul nostru, care se distingea prin duhul curat și sclipitor și prin inteligența lui.

Cât de mult trebuie să ia seama la aceste scrieri sfinte neamul nostru și părinții pentru copiii lor, dacă vor să supraviețuiască și să săvârșească fapte mari! În mod special tinerii să ia aminte la rădăcinile adevărate ale oricărei lucrări mărețe și să realizeze că s-au hrănit cu laptele curat și neîntinat al Sfintei Scripturi și al Sfinților Bisericii.

Înlauntrul acestei atmosfere creștinești și elinești prin excelență și-a făcut studiile sfântul nostru, și-a făurit primele vise și și-a oțelit caracterul său. Și a avut de luptat cu multe ispite, care-l îndemnau să abandoneze calea cea dreaptă.

În primul rând cu originea nobilă și bogăția lui, marea ispită, care cu siguranță reprezentau pericolul de a-i întina simplitatea și smerenia. Sfântul însă a cugetat evanghelic și smerit despre sine și i-a socotit frați pe toți oamenii, chiar dacă i se deschidea un viitor prosper și strălucitor în lume, care cu siguranță îl făcea demn de invidie printre semenii săi. Toate acestea însă, când sunt puse în mâinile lui Dumnezeu, „în mâinile Tale soarta mea" (Psalmul 30,15), primesc adevărata semnificație și cuvenita îndreptare. Toată viața micului Nottara a fost lăsată în seama proniei lui Dumnezeu.

Alți biografi ai sfântului vorbesc despre momentul căsătoriei, reabilitarea familială și altele asemănătoare, urmând ordinea firească, fără să se sprijine însă pe mărturii. După părerea noastră, însă, în sufletul tânărului Nottara ardea un dor și o flacără: dorința de a se desăvârși, conform poruncii lui Dumnezeu: „Fiți desăvârșiți, căci și Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este" (Matei 5, 48) și nimic altceva. Fiorul harului își croise cale în sufletul tânărului din anii copilăriei și din anii adolescenței. Fără să trecem cu vederea lucrarea lui Dumnezeu, știm că semințele vieții viitoare a omului se seamănă în anii copilăriei, prind rădăcini și se consolidează în cei ai adolescenței în anii tinereții, și rodesc în anii maturității. Astfel credem că s-a întâmplat și cu sfântul nostru. Semințele cele bune creștinești au fost sădite și cultivate în sufletul său nobil. Și iată că au dat „rod însutit". Setea lui, viața asemenea îngerilor, tristețea aducătoare de bucurie a lacrimilor, prin pocăința cerească cea mai adâncă, l-au răstignit pentru Hristos: „copil fiind, am ales calea

pocăinței cea îmbietoare, împlinind-o cu bărbăție" sună cântarea lui.⁵ Și pe acestea le-a căutat și prin ele a câștigat veșnicia și slava. Ce aspirații minunate pentru orice suflet nobil!

3. În Zakynthos

„Mutându-se din patria lui în insula Zakynthos, în care a petrecut puțin timp...” (Mitrofan)

Prin aceste cuvinte concise, primul biograf dă mărturie despre mutarea și rămânerea Sfântului în Zakynthos. Conform informațiilor de care dispune, consemnate și în tabelul cronologic al vieții sfântului, biograful face referință la vârsta de douăzeci de ani, când sfântul a hotărât să lase locul său natal, Trikala, ca să meargă în Zakynthos.

Motivele pentru care s-a îndreptat spre Zakynthos putem să le menționăm doar ipotetic. Ca un prim motiv consemnăm plecarea lui la studii. Atunci Zakynthosul și toate insulele ionice se găseau sub stăpânirea venețiană, care exercita o robie mai aprigă chiar decât stăpânirea turcească din Peloponez. Scrierile grecești și alte științe se cultivau mai sistematic și pentru că aveau legătură cu iluminismul apusean de atunci. Astfel, i s-ar fi ivit ocazia să cerceteze și să studieze la școala de acolo, conform cu statutul lui. Acesta socotim că este motivul principal al mutării lui.

Vrednicul de pomenire Hrisostom Papadopoulos, arhiepiscopul Atenei, care a vizitat Kefalonia și s-a închinat la moaștele Sfântului Gherasim la 22.08.1937 și a scris o scurtă biografie documentată a Sfântului⁶, menționează ca pricină probabilă a venirii lui în Zakynthos prietenia și cunoștința tânărului Nottara cu monahul Pahomie Rusanos. Conchide aceasta din călătoriile lui Rusanos, care coincid ca loc și timp aproape cu cele ale Sfântului Gherasim.

În tot cazul este evident că în această mică perioadă de timp sfântul s-a legat sufletește de Zakynthos, pentru că după douăzeci de ani de la întoarcerea lui de la Locurile Sfinte, în jurul anului 1550, se stabilește iarăși în Zakynthos, ca să-și continue nevoia aproape de mănăstirea Egkrimnilor, înlăuntrul peșterii care se vede până astăzi.

⁵*Protoprezbiter Constantin Gkeli, Sfintele rânduieli ale celui întru Sfinți Părintelui nostru Gherasim, Cântarea a III-a, p. 50.*

⁶*Arhiepiscopul Hrisostom Papadopoulos, Sfântul Gherasim, noul ascet al Kefaloniei, p. 8.*

Evenimentul lasă impresia că după îndepărtarea lui de părinți și de patrie nu mai consemnează întoarcerea lui la aceștia sau rămânerea lângă ei. Oare să fie împlinirea poruncii Domnului: „Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine” și „Oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are, nu poate să fie ucenicul Meu” (Matei 10, 37 și Luca 14, 33), „pentru înălțimea cunoașterii lui Iisus Hristos”? (Filipeni 3, 8). Cu siguranță atunci trebuie să fi luat hotărârea irevocabilă de a nu se căsători și a se dăruia căii celei strâmte a fecioriei, a neagoniseli și a ascultării. Astfel, ca un alt Avraam credincios își părăsește casa sa, se desparte de bunii săi părinți, disprețuiește bogăția și cele amăgitoare și mulțumitoare ale lumii și urmează calea pe care Dumnezeu i-o arată prin chemarea sa.

Se pare că ceva asemănător s-a întâmplat cu sfântul, așa cum arată evenimentele ulterioare ale vieții lui. De altfel, vârsta de 18-25 de ani este vârsta marilor hotărâri ale vieții fiecărui om.

Și sfântul, adunându-se pe sine, cu privirea clarvăzătoare a sufletului său, scăldat în lumina Sfântului Duh, a luat această hotărâre îndrăzneată, să-L slujească pe Hristos și patria în acest fel: „și pe toate le privesc drept gunoaie, ca pe Hristos să-L dobândesc” (Filipeni 3, 8).

Asemenea hotărâri mistuitoare ale abnegației prea măresc Biserica și patria, așa cum s-a întâmplat în cazul Sfântului Gherasim. În continuare i se deschide un larg câmp de luptă ascetică, prin care trebuia să facă ucenicie la învățători experimentați și să învețe meșteșugul, ca să-și împlinească scopul pe care l-a ales, nesilit de nimeni.

4. La Locurile Sfinte

„...și întreaga Eladă înconjurând-o, în Thesalia a rămas”. (Mitrofan)

„Când a crescut, a înconjurat Elada și Thesalia și Tracia, căutând pretutindeni desăvârșirea sufletească” (Ieremia, episcopul de Maina)

Mănăstirile au fost pentru neamul robit faruri duhovnicești. Unele dintre acestea, prin îmbunătățirea duhovnicească a monahilor dăruitori lucrării, au fost adevărate stupine ale spiritualității ortodoxe și grădini bine-mirositoare, cu zeci de mii de flori ale virtuții.

Pentru un om tânăr precum Nottara, la vârsta de 22 - 25 de ani, care ardea de dorința sporirii duhovnicești, căutarea dascălilor desăvârșirii sufletești și a modelelor virtuții este ceva firesc, sau mai mult decât necesar. Astfel se explică de ce Sfântul Gherasim pornește spre căutarea și ucenicia vieții îngerești.

Unde a plecat însă? Ce mănăstiri și centre duhovnicești a vizitat? Sub acest aspect nu cunoaștem detalii. Dacă ipoteza că peregrinarea a făcut-o împreună cu Pahomie Rusanos, prietenul său probabil, este corectă, atunci sfântul a vizitat aproape toate mănăstirile cele mai importante ale Greciei.⁷ Și Sfânta Lavră și Marea Peșteră în Peloponez, precum și mănăstirile Aticii, și în special a Sfântului Meletie Kitheronos, l-au primit pe viitorul mare nevoitor.

Sfântul Luca Beotianul, împreună cu mulțimea de călugări, biserica bizantină în mozaic din secolul al XII-lea, împreună cu sfântul făcător de minuni, vindecătorul celor demonizați, i-au dăruit destule cunoștințe pentru formarea lui ulterioară. Uimitoarele stânci ale Meteorelor, prin culmile maiestuoase și pline de lumină, care, ca niște stâlpi, țin tronul lui Dumnezeu, prin chipurile ascetice și bogăția lucrării duhovnicești a monahilor, vor fi dăruit suficiente învățături fundamentale închinătorului de Dumnezeu, cercetătorului sfințeniei în continuare, Olimpul cu renumita mănăstire a Sfântului Dionisie l-a găzduit pe căutătorul vieții iubitoare de Dumnezeu.

Ne-ar fi fost foarte de folos să cunoaștem cu acrivie opririle sfântului în aceste centre duhovnicești, pentru că am fi explicat și urcușul său duhovnicesc, dar el însuși nu se interesa de faima lăsată în urmă, ci doar de cer. Acesta este de fapt și duhul adevărat al omului smerit. Nu este interesat de urmele prezentei vieți, ci doar de scopul, „răsplata chemării celei de sus” (Filipeni 3,4).

Căutarea creștinului trebuie să fie una singură: împărăția lui Dumnezeu, conform cu porunca Domnului: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate celelalte se vor adăuga vouă” (Matei 6, 34). Și pe aceasta sfântul a luat-o drept scop al vieții lui, așa cum spune și innograful său: „sufletul ți-ai împodobit cu strălucirea duhului, umplându-ți de bună mireasmă pe deplin toate simțurile tale, Sfinte Gherasime...”⁸.

⁷ Hrisostomos Papadopoulos, *idem, ibidem, nota 5.*

⁸ *Sfintele Slujbe, troparul, Cântarea I, p. 50.*

Din acestea din urmă vedem cât l-a prea mărit Dumnezeu pe pururea păstrătorul poruncilor Lui.

Macedonia, cu Sfântul Dimitrie, izvorătorul de mir în vestita biserică a Tessalonicului, cu minunatele chipuri misionare ale fraților Metodie și Chiril și ale altor sfinți, precum și Tracia, sunt ultimele opriri către Cetatea sfântă a înaintașilor săi, Constantinopolul. Un suflet ca cel al sfântului știe să îmbine armonic tresăririle și simțirile sufletului. Fără să se abată de la scopul lui, el a dorit să cunoască pă-mântul strămoșilor lui. Cu siguranță că a avut multe de aflat și de învățat despre bărbăția și jertfa lor.

5. La Constantinopol

„Apoi a plecat de acolo la Pontul Euxin, după aceea în Bizanț și la Propontida și la Calcedon aflate nu departe, și pe cele din jurul Bizanțului înconjurându-le le-a perceput în chip de nedescris și nevăzut". (Mitrofan)

Orice grec cu suflet creștin arde de dorul să viziteze și să se închine în Constantinopol, în special în Biserica înțelepciunii lui Dumnezeu, „Sfânta Sofia", care ascunde sufletul neamului. Mult mai mult, sufletul tânărului Nottara jinduia după asemenea închinăciune, nu numai în locurile sfinte pentru neam și pentru Biserică, ci și ca să se închine și să sărute mormintele străbunilor săi, împăratul Constantin Paleologul și primul său ministru, Luca Nottara.

Când a ajuns în Cetatea sfântă, prima vizită a făcut-o patriarhului Ecumenic în Fanar, care l-a pecetluit și i-a dat binecuvântarea. Patriarhii Tronului Ecumenic alcătuiau un lanț sfânt, începând cu apostolul Andrei, cel legat direct de Hristos și zecile de patriarhi vestiți: Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur, Tarasie, Fotie, Ghenadie, Grigorie al V-lea și mulți alții care adapă și hrănesc sufletul neamului.

Sfânta Sofia cu siguranță a fost al doilea loc de închinare al Sfântului Gherasim. Aici din toate părțile se aud cântări tainice și se continuă Dumnezeiasca Liturghie, pentru ca să se încheie atunci când va binevoi Dumnezeu... Aici sunt Constantin Paleologul împreună cu Luca Nottara și toți demnitarii și mulțimea poporului care s-au rugat și s-au împărtășit pentru ultima dată înainte să cadă eroic pe câmpul de luptă. Ore întregi imaginația reconstituie fapte din trecut, se nutrește cu slavă și ia aminte la căderi. Și ce dacă Sfânta Sofia este geamie sau muzeu? Ea nu poate fi ruptă de istoria și menirea ei, pentru că fiecare pietricică din zidurile ei imense și fiecare frântură din vestitele ei mozaicuri s-au identificat cu străfundurile credinței

ortodoxe, cu măreția Eladei și cu sângele martirilor, și reprezintă un simbol veșnic și nepângărit.

Lângă Sfânta Sofia i s-a arătat mormântul ⁹ împăratului erou Constantin Paleologul, ca și cel al lui Luca Nottara. De mirare este faptul că Mahomed cuceritorul a acordat cinstire împăratului bizantin și l-a înmormântat cu onoruri, după ce s-a convins că trupul lui este mort. Lui Luca Nottara i-a făgăduit bani și onoruri, dar neînduplecatul demnitar grec ortodox a știut să-și păstreze onoarea. Nu s-a lăsat ademenit sau prins de propunerile necredinciosului. Deasupra bogățiilor și a slavei trecătoare rămânea credința ortodoxă, înflăcărea pentru Grecia și cinstea familiei. Acestea nu se sting nici prin moarte. Mai mult, prin moarte prind viață! Și înaintașul sfântului le-a păstrat cu acrivie și le-a pecetluit cu moarte mucenicească. Câte nu ne învață sfârșitul slăvit al lui Luca Nottara!

Și pe deasupra, în beție și dezmaț, cuceritorul vrea să întineze cinstea familială a lui Nottara. Acesta refuză. Hotărârea cuceritorului este dată cu ușurință: moartea! Întotdeauna violența este slăbiciunea nedreptului. Este condus de către călăul turc cu copiii săi la locul martiriului. Îi încurajează pe copiii săi să fie vrednici de martiraj, sângele lor nevinovat se scurge înaintea ochilor părintelui lor Nottara. La jertfirea fiecăruia dintre copiii săi strigă din străfunduri: „Drept ești, Doamne, și drepte sunt judecățile Tale!” (Psalmul 118, 137). Și acum este rândul lui. I se îngăduie să se roage în bisericuța din apropiere. Și astfel pregătit, își predă sufletul său lui Dumnezeu, în timp ce sângele său adapă arborele cel nemuritor al credinței și al patriei și al culturii și al civilizației grecești ¹⁰.

Sufletul sensibil al sfântului va fi vărsat lacrimi de recunoștință că a fost învrednicit să aibă asemenea strămoși eroi. Cine știe ce făgăduințe tainice a făcut la mormântul strămoșilor săi! În tot cazul, viitorul a arătat că a continuat drumul slăvit al familiei Nottara și continuă până astăzi să învețe zecile de mii de închinători ai săi. Puțin pământ din aceste ținuturi cinstite și udate de sânge însemna amintirea închinăciunii la morminte, ca după aceea să-și continue peregrinarea sa în toate bisericile istorice: biserica Sfinților apostoli, biserica Vlahernelor și toate mormintele care ocupau un loc central în amintirea lui și îi înviorau sufletul. N-a pierdut ocazia să peregrineze în jurul Cetății sfinte, la Calcedon și Propontida și să se minuneze de acele locuri istorice și grecești: „și în Propontida și la Calcedon

⁹ Constantin Paparigopoulos, *Istoria neamului grec*, vol. V, p. 367 ș.u.

¹⁰ Constantin Paparigopoulos: *Istoria neamului grec*, vol. V, p. 376 ș.u.

aflăte nu departe, și pe cele din jurul Bizanțului înconjurându-le le-a perceput în chip de nedescris și nevăzut,"scrie Mitrofan.

6. Sfântul Munte, acoperământul cerului

„Și-a petrecut probabil timpul nevoindu-se în sfințenia Muntelui Athos, între florile cele mai frumoase ale virtuții, și cu toate că acolo s-a aflat între monahi îmbunătățiți, pe sine s-a umplut de frumusețe." (Ieremia, episcopul de Maina)

„...și plecând de acolo a înconjurat muntele sfințeniei, Athos, înlăuntrul căruia cele mai frumoase dintre virtuțile monahilor îmbunătățiți le-a învățat și a dat roade" (Mitrofan)

Împovărat de greutatea amintirilor despre înaintașii săi, s-a întors din Cetatea împărătească în sfântul Munte, cu hotărârea să se jertfească el însuși pentru creștini și pentru neamul robit în acele vremuri de strâmtorare de atunci. Jertfa pe care a ales-o pentru sine însuși a fost mai înaltă și mai măreață de-cât oricare alta. Este cea pe care Domnul a prevestit-o pentru ucenicii Săi autentici: „Cel care vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34) și „Păstorul cel bun își pune sufletul său pentru oile sale" (Ioan 10, 11). Există multe moduri prin care cineva poate să-L slujească pe Dumnezeu și pe oamenii lui Dumnezeu, pentru că El n-are nevoie de slujirea noastră. Dorește însă să-i slujim pe oameni cum a făcut-o și El însuși, cu prețul vieții. O asemenea învățătură acoperă în mare măsură multe feluri ale iubirii pentru semenul nostru. Sfântul și-a ales calea conform chemării lui: a fost o candelă nestinsă înaintea tronului lui Dumnezeu pentru cei aflați sub stăpânirea turcească. A aflat că el însuși și sclavii creștini au nevoie mai mult decât oricând de ajutorul și ocrotirea lui Dumnezeu. Și și-a asumat bucuros sarcina să devină mijlocitor pe viață „pentru păcatele din neștiință ale poporului", implorând iubirea dumnezeiască.

Lucrarea monahului rugător, care este cu adevărat mai înaltă și mântuitoare, n-a fost înțeleasă nici de creștini. Monahul este cel care adună toate dorurile sfinte ale creștinilor și le oferă lui Dumnezeu, și, prin jertfa lui, înduplecă dreptatea lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor. O asemenea lucrare poate fi înțeleasă doar în plan duhovnicesc, evanghelic. Sfântul, așa cum vedem din cele care s-au întâmplat, și-a îndeplinit pe deplin misiunea pe care o va continua neîncetat, de veacuri, până la a doua venire a Domnului.

Nu cunoaștem la care mănăstire a tras și a rămas. Fără nici o îndoială că va fi colindat toate mănăstirile Athosului.

Istoricii sunt de acord că a fost tuns monah în sfântul Munte, fără să precizeze în mod concret mănăstirea. Ceea ce putem să mărturisim ca indiciu al locului tunderii sale este porecla: „Kapsalis”. Demonizații, în zilele procesiunii cu Sfintele moaște, îl strigă pe sfânt: „Kapsalis, Kapsalis, mă arzi! M-ai ars, Kapsalis! Nu te sufăr, Kapsalis!” etc. Mulți au dat explicația că sfântul, în timpul rămânerii lui în sfântul Munte, a fost tuns la Sfânta Mănăstire Ivion și s-a nevoit în ținutul sălbatic Kapsala, unde s-au nevoit și alți pustnici. După tradiție, se spune că s-a nevoit în chilia Sfântul Vasile, în „Kapsala.”

Dacă această mențiune se asociază cu faptul că și planul actului canonizării s-a aflat în Mănăstirea Ivion¹¹, nu este exclus să fi primit acolo schima îngerească și primele învățături fundamentale ale culturii monahale, „adunând și culegând roadele cele mai bune de la călugării nevoitori de acolo” (Mitrofan).

În timpul peregrinării noastre în sfântul Munte, călugărul iconograf, părintele Gherasim Micraghianitul, ne-a îndrumat să vizităm și peștera din apropierea catholiconului Sfintei Ana, de la schitul cu același nume, unde s-a nevoit Sfântul Gherasim.

Am căutat-o și am aflat-o. Ne-am închinat, profund mișcați, iar fotografia dă mărturie despre peșteră. De asemenea, și în catholiconul Sfintei Ana am găsit pictată icoana Sfântului Gherasim printre alți pustnici, care arată că aghiorții îi cinstesc pe pustnicii lor. Aceste lucruri arată că cel mai mult timp și-l petrecea nevoindu-se în Schitul Sfintei Ana.

Socotim că trebuie să fi rămas în sfântul Munte mai mult de trei ani. Ieremia spune că: „probabil a petrecut nevoindu-se în sfântul Munte al Athos-ului”. Acest „timp probabil” nu trebuie să fi depășit cinci ani, conform cu elementele cronologice cunoscute, pe care le vom dezvolta în capitolul respectiv.

Sfântul Munte a fost și este locul tuturor celor care doresc desăvârșirea monahală. În Grecia nu există monah adevărat care să nu fi vizitat sfântul Munte și să nu fi alergat la pustnici, ca să învețe și să audă cuvintele lui Dumnezeu despre viața prezentă și viitoare. Neamul robit și-a întors privirile către sfântul Munte și spre alte mănăstiri, și de acolo a așteptat luminători, îndrumători și dascăli.

Sfântul Gherasim a învățat să devină un asemenea luminător și dascăl în sfântul Munte. Iconograful lui îl numește următor lui „Moise, văzătorul de Dumnezeu, lui

¹¹ *Arhiepiscopul Hrisostom Papadopoulos, Sfântul Gherasim, p. 19.*

Ilie, râvnitorul, și lui Ioan Botezătorul, pentru că «înaripat prin dragostea iubirii și luminat de strălucirea harului, lumea a părăsit și lui Hristos a urmat în chip îngeresc și viața și-a săvârșit-o ca unul în afară de trup»¹².

Capitolul 2 - 7. „Bucură-te, Sioane Sfinte...”, Ierusalim!

„S-a hotărât grabnic să plece de acolo și să ajungă la Sfintele și prea cinstitele Locuri și să se închine la acestea.” (Mitrofan)

Locurile în care Domnul Iisus S-a născut, a crescut, a lucrat, a învățat, a săvârșit minuni, S-a făcut cunoscut, a fost alungat, răstignit, a înviat și S-a înălțat la ceruri atrag sufletul creștinesc al fiecărui credincios. Vizitarea Locurilor Sfinte a fost și rămâne pentru totdeauna o binecuvântare. De această binecuvântare se grăbește să se bucure și sfântul nostru. Ca monah mai ales, sfântul își asumă marea călătorie de la sfântul Munte la Locurile Sfinte. Nu cunoaștem detaliile acestei călătorii. Conchidem că a ajuns în Ierusalim în jurul anului 1538, pentru că atunci patriarhul de Ierusalim era Gherman din Arahova, ținutul Eghialia. Probabil și acesta era din familia Nottara, care a păstorit între anii 1537-1579 ¹³.

Cu vigoarea celor treizeci de ani, sfântul se dăruiește lui Hristos și reînnoiește făgăduința afierosirii lui. Toate acestea care se vor întâmpla aici arată că el s-a lăsat în mâinile lui Dumnezeu. Biograful lui istorisește că a vizitat locurile sfinte din Siria și Africa, dar nu precizează anul. El lasă să se înțeleagă că după închinarea la Ierusalim a peregrinat în toate părțile de sus. Cel mai credibil este însă faptul că vizitele în Damasc, Antiohia, Sinai, Alexandria, Pustiul Tebaidei cu mulți monahi și asceți, până și Libia „și aproape toată Eoa” le-a făcut periodic în decursul șederii de doisprezece ani în Ierusalim.

Așa cum biograful lasă să se înțeleagă, patriarhul l-a prețuit pe călugărul Nottara și l-a înconjurat cu iubire nețărnută. Distingea în persoana lui un ajutor priceput și statornic în problemele grele ale Patriarhiei și l-a convins să rămână lângă el. Astfel, la Locurile Sfinte începe un nou stadiu de lupte, nevointă și dăruire pentru problemele cele din afară ale Patriarhiei.

Sfântul însă avea aspirația apostolului: „Hristos a pătimit pentru voi, lăsându-vă pildă ca să pășiți pe urmele Lui” (I Petru 2, 21). Așadar, aflându-se la Sfintele Locuri, a dorit, pe cât i-a stat în putință, să pășească pe urmele Domnului și, într-

¹² *Sfintele Rânduieli, Catisma, p. 46.*

¹³ *Arhiepiscopul Hrisostom Papadopoulos, Sfântul Gherasim, p. 8. De același autor: Istoria Bisericii Ierusalimului, Atena 1970, p. 512.*

adevăr, așa cum vom vedea, a izbândit multe, încât să se arate urmaș vrednic al lui Hristos.

8. Aprinzător de candelă la mormântul lui Hristos

„În Ierusalim locuind... mai întâi aprinzător de candelă la sfântul Mormânt un an s-a făcut".

A te afla în locul acela în care a fost înmormântat Domnul Hristos este o binecuvântare rară, și cu mult mai mare să te învrednicești să slujești înăuntrul acestuia. De o asemenea cinste s-a învrednicit sfântul. El a primit cu bucurie să devină aprinzător de candelă la Mormântul Domnului. În acea epocă turcii puseseră biruri grele pentru închinătorii Sfântului Mormânt, taxele predându-se străjii turcești la intrare.

Din pricina aceasta sfântul a rămas închis în Sfântul Mormânt timp de mai multe zile, și odată cu slujirea curățirii lăcașului și aprinsul candelor săvârșea și rânduiala de rugăciune de zi și de noapte. În mediul cucernic al Sfântului Mormânt, sfântul a experimentat evenimentele izbăvitoare ale vieții lui Hristos.

Chipurile Sfântului Nicodim, al Sfântului Iosif, ale femeilor purtătoare de mir de la mormânt, pogorârea de pe cruce, înveșmântarea cu pânză curată a Sfântului Trup, ca și îmbalsămarea cu „amestec de smirnă și aloe ca la o sută de litre... împreună cu aromate, așa cum este obiceiul de înmormântare la evrei" (Ioan 20, 40) și înmormântarea lui Hristos au dat o semnificație cerească vieții lui. Cine n-ar dori să viețuiască chiar câteva momente înăuntrul mormântului lui Hristos cu aceste amintiri izbăvitoare?

Dar și învierea lui Hristos cea dătătoare de lumină care a risipit întunericul minciunii și al fățarniciei și a pierdut puterea diavolului și a morții a întărit voința sfântului, încât să se lupte mai cu tărie ca să împlinească cuvântul Sfântului Pavel: „Că precum Hristos a înviat din morți prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi într-un înnoirea vieții" (Romani 6,4).

Un an întreg a slujit cu credincioșie și dăruire și bucurie la Mormântul Domnului. Timp de un an s-a hrănit cu înfățișarea divino-umană a Domnului, și Hristos a luat chip în inima lui și viețuia nu acesta, ci Hristos înăuntrul lui, după cuvântul lui Pavel: „M-am răstignit împreună cu Hristos, și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește întru mine" (Galateni 2, 20).

Toate evenimentele vieții sfântului arată în ce măsură Dumnezeu S-a arătat binevoitor și l-a înălțat în fiecare zi din slavă în slavă, pentru că a aflat omul cu suflet bogat și roditor. Fiecare cuvânt al Domnului va rodi „la vremea potrivită rod însutit”. Dar aici în Ierusalim îl așteaptă și alte binecuvântări ale Domnului, de vreme ce și el însuși dorește să aibă experiențe asemănătoare, făcându-se rob Trupului Acestuia, așa cum spune prin cuvântul său imnograful lui: „Cum să țină partea cea simțitoare înrobătă pe cea rațională? Cum cugetarea în duh să fie robită trupului? Cum să nu se curățească și să se subțieze prin nevoința neîncetată mintea cea văzătoare?”¹⁴

9. Hirotonia întru preot

„În Ierusalim rămânând este hirotonit ipodiacon, diacon și preot de către preafericitul patriarh Gherman, aflat pe tronul Sfântului apostol Iacov, fratele Domnului.” (Mitrofan)

Biografia fac referire foarte pe scurt la hirotonia lui. Elementele principale sunt că sfântul primește Taina preoției în Ierusalim de la patriarhul Gherman. Astfel se leagă duhovnicește de Locurile Sfinte, de care își va aminti întreaga lui viață. Oricum împlinise vârsta de treizeci de ani ca să primească hirotonia în preot, după modelul Domnului, care la vârsta de treizeci de ani și-a început activitatea publică și conform Sfintelor Canoane ale Bisericii.

După obiceiul consacrat la cei necăsătoriți, arhiereul, în timpul tunderii monahale, poate să schimbe la hirotonie numele de botez al candidatului. Cu toate că primii biografi nu fac referire deloc la chestiunea schimbării numelui, toți cei de după aceea vor ca schimbarea să se întâmple în timpul hirotoniei lui. Și presupun că patriarhul Gherman l-a numit pe ieromonahul Nottara: Gherasim, în cinstea Sfântului Gherasim de la Iordan, fără să amintească de numele lui din lume. Nu este exclus ca în acest fel să fi apărut numele.

Dar de ce să respingem și ipoteza că Gherasim era numele de botez al sfântului? Ce mărturie se împotrivește acestei ipoteze? Este important faptul că sfântul nostru a fost hirotonit preot, pentru că mulți autori neiscușiți mai vechi sau contemporani îl caracterizează monah și nu ieromonah. A trebuit să facem o cercetare completă¹⁵ ca să se întărească acest adevăr evident. Și spun evident pentru că o privire atentă

¹⁴ *Cuvânt la Sfântul Gherasim, în ediția Rânduiei tipărită în anul 1778.*

¹⁵ *Protoprezbiter Constantin Gkeli, Obștea Sfântă, pp. 30 și 41.*

îndreptată spre racla sfântului ne va confirma faptul că este îmbrăcat cu veșminte preoțești, purtând pe cap camilafca monahală.

Așadar, ieromonahul Gherasim Nottara este hirotonit canonic de către patriarhul Gherman în Ierusalim, „împodobit cu darurile de aur ale Sfântului Duh și în toate îndrumat de semnul ceresc al harului divin. Luminătorul în virtute și lucrătorul virtuții este aprins în întregime de iubirea dumnezeiască față de Iisus Cel dorit”¹⁶. De atunci, sfântul devine mâna dreaptă a patriarhului, colaboratorul său direct și-l ajută în toate problemele grele ale Patriarhiei, desigur fără să treacă cu vederea nevoința lui. Am putea să spunem că această asceză și progresul duhovnicesc i-au dat puterea să fie la înălțimea misiunii încredințate.

Moștenirea prețioasă pe care a primit-o de la Biserică a păzit-o nestrictă și a pre-dat-o întemeietorului Bisericii. Câte nu au de învățat preoții contemporani de la preoția sfântului care, „adunându-și mintea, și-a făcut-o strălucitoare prin iluminarea Duhului, prin darul cel înfricoșător al preoției” și „Sfânta Evanghelie a lui Hristos a purtat-o în cugetul lui”¹⁷.

Și astfel sfântul, înainte să se dăruiască nevoinței lui depline, a săvârșit lucrările preoției și a sprijinit sufletele înlăuntrul lumii. Și la Ierusalim, timp de doisprezece ani și la Zakynthos, vreme de cinci ani, a slujit și a avut îndatoriri duhovnicești, ca și în primii ani în mănăstirea lui, fără să părăsească nevoința lăuntrică. Și el este modelul preoției. Doar când arată nevoință lăuntrică și cultivare spirituală, spre întărire și lucrare exterioară duhovnicească, doar atunci preotul săvârșește neîntrerupt lucrarea preoției, indiferent de este legat prin legătura nunții sau nu.

Într-o asemenea atmosferă, preotul îi atrage și îi sprijină pe creștinii zdruncinați de ispite. El se face un adevărat „iconom al Tainelor lui Dumnezeu și slujitorul lui Hristos” (I Corinteni 4,1), exact așa cum sfântul a lucrat talantul primit, și iată că plata lui se continuă.

10. Carantania

„A rămas și la râul Iordan, împlinind patruzeci de zile de postire, ca următor al lui Hristos, și din nou s-a întors la Patriarhie” (Mitrofan)

¹⁶ *Cuvânt la Sfântul Gherasim, vezi mai sus.*

¹⁷ *Sfintele Rânduieli, Cântarea a IV-a, p. 54.*

Lăsarea deplină în mâinile lui Dumnezeu și apatia, adică viața fără patimi și păcat, este scopul creștinului și în mod special al ieromonahului. Mântuitorul Iisus Hristos, în viața Sa pământească, le-a împlinit pe amândouă, și făcându-se biruitor al păcatului a biruit și moartea.

Sfântul Gherasim, în anii șederii lui la Ierusalim, s-a străduit să-L urmeze pe Domnul pe cât i-a fost omenește posibil și i-a stat în puteri. Este caracteristic faptul că Domnul, după botezul în timpul căruia Duhul Sfânt „S-a coborât ca un porumbel din ceruri și a rămas deasupra Lui” (Ioan 1, 32), „a fost dus de duhul în pustie ca să fie ispitit de către diavolul și postind patruzeci de zile și patruzeci de nopți, după aceea a flămânzit” (Matei 4,1). Presupunem că sfântul nostru, după revărsarea bogată a Sfântului Duh, la hirotonia lui în preot, a primit binecuvântare de la patriarh să se retragă în Muntele Carantaniei, ca să se lupte și să se nevoiască, urmând lui Hristos. Postirea este și nevoie și mijloc. Nevoie pentru că prin aceasta biruim patimile trupului, și mijloc pentru că, dezlegați de desfătățile materiale și trupesti, împlinim „sfînțenia întru frica lui Dumnezeu” (II Corinteni 8, 1).

Sfântul s-a luptat piept la piept cu satana în timpul acestor patruzeci de zile și această luptă duhovnicească este cea mai înverșunată. Atât de puternice sunt loviturile și atât de perfide, încât doar cu puterea Duhului Sfânt poți să le înfrunți. Ne facem o părere despre perfidia diavolului din ispitele aduse asupra lui Hristos și asupra tuturor Sfinților Săi.

Sfântul Gherasim însă, înarmat cu smerenie și cu credință, s-a aruncat în această luptă grea. Timp de patruzeci de zile s-a luptat acolo, în Muntele Carantania, lângă Ierihon, și a biruit definitiv în această luptă duhovnicească hotărâtoare. Faptul că a câștigat îl știm toți, pentru că până astăzi diavolul se cutremură la vederea sfântului. Demonizații strigă înfricoșați când sfântul se apropie, sau izbucnesc în blesteme și cuvinte de ocară. Numai un neputincios tremură și se înfricoșează și strigă, pentru că stăpânirea lui este de nimic. Și, când sfântul dă poruncă, diavolul își părăsește victima și „umblă prin locuri fără apă, căutând odihnă și nu găsește” (Matei 12, 43).

Și așa cum sfântul cu același nume, Gherasim de la Iordan, a primit harisma să înlănzească fiare, la fel și sfântul nostru a primit ca răsplată de la Dumnezeu „puterea de a vindeca bolile și de a scoate demonii” (Marcu 3,15) de-a lungul vieții. Cine nu recunoaște astăzi că acest munte Carantania a însemnat prima mare biruință duhovnicească a sfântului asupra diavolului? Biruitor și „nou atlet în

luptele conștiinței te-ai arătat, organ făcându-te al Duhului Sfânt" ¹⁸. „Astfel, plin de Duhul Sfânt", s-a întors la Patriarhie, ca să-și continue lucrarea sa alături de patriarh.

Să învățăm din aceasta că stăpânirea diavolului este neputincioasă și lipsită de putere mai ales când întâlnește smerenia creștinilor și credință puternică. Cuvântul lui Dumnezeu o spune clar: „Căci mai mare este Cel ce este în voi decât cel ce este în lume" (I Ioan 4,4).

11. „A fost purtat de Duhul"

Nu există nici o îndoială că în timpul șederii lui în Palestina, Sfântul Gherasim a vizitat toate acele părți în care a trăit Domnul Iisus Hristos.

În peștera din Betleem, în care „S-a născut Mântuitorul" și „S-a înfășat și S-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei" (Luca 2, 7), cu vestita ei biserică, s-a închinat dumnezeieștii iesle și s-a amestecat cu mulțimea îngerilor, „lăudând pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire" (Luca 3,12). Betleemul, care în smerita lui casă L-a adăpostit pe Mântuitorul născut și i-a primit „pe magii din răsărit" (Matei 2,1), care, închinându-se, au oferit bogate daruri, aur, smirnă și tămâie Mântuitorului Iisus Hristos, acum îl primește pe sfântul închinător Gherasim, care la fiecare închinăciune „din străfunduri" reînnoiește râvna lui către Mântuitorul Iisus Hristos.

Sfântul Gherasim nu este un închinător sau un călător oarecare. Fiecare vizită a lui are o semnificație deosebită. Cu Sfânta Scriptură în mână și în suflet vrea să pășească pe urmele lui Hristos (1 Petru 2, 21) și „Așa cum Acela (Hristos) a umblat, la fel să umble și el" (I Ioan 2, 6) și să înconjoare și să re trăiască toate evenimentele vieții lui Hristos. Mântuitorul nu este un învățător, nici întemeietorul unei religii. El este Fiul lui Dumnezeu Cel Atotputernic, este împăratul îngerilor și a venit în lume ca să „piardă lucrările diavolului" (I Ioan 3,8) și să-l izbăvească pe om de păcat. Lucrarea lui Iisus în lume, faptele, cuvintele, pașii Lui și toate celelalte sunt o lucrare de izbăvire.

De aceea și Sfânta noastră Ortodoxie, în orice rânduială sfântă și în mod special în Dumnezeiasca Liturghie, reconstituie viața lui Hristos și îi cheamă pe credincioși să viețuiască tainic viața Acestuia.

¹⁸ *Sfintele Rânduieli, 20 octombrie, Troparul Litiei, p. 77.*

Sfântul Gherasim cunoaște însemnătatea acestei lucrări și se adaugă cetei apostolilor și purcede împreună cu Iisus în Nazaret, în Capernaumul „înălțat până la cer" (Luca 10,15), la lacul idilic al Tiberiadei și se așează „lângă țărm" și urmărește evenimentele. Oh, câte amintiri izbăvitoare!

- ✓ Alegerea apostolilor după rugăciunea de toată noaptea,
- ✓ vijelia care a încetat prin porunca Domnului rostită de la cârma corăbiei și frica ucenicilor.
- ✓ Mergerea apostolului Petru pe valuri și izbăvirea lui de frică: „Doamne, mântuiește-mă!".
- ✓ Săturarea celor cinci mii de bărbați, pescuirea minunată după înviere și pregătirea prânzului de către Domnul înviat.
- ✓ Taborul îi va fi inspirat dorința să se scalde în lumina necreată a lui Hristos și să se nevoiască în direcția aceasta.
- ✓ Acolo, lângă Muntele Galileii, cu ultimele amintiri ale vieții pământești a lui Hristos și cu slăvita înălțare.

Sfântul nostru se cutremură și lasă Galileea ca să treacă prin Samaria, „la fântâna lui Iacob", împreună cu Sfânta Fotinia, și de acolo la Iordan, ca să experimenteze împreună cu Sfântul Ioan Botezătorul, căruia îi va fi urmat viața, Epifania și Botezul lui Hristos. Mănăstirea Sfântului Gherasim de la Iordan, aflată lângă râul Iordan, l-a primit cu bucurie și cinste. Nu putem deloc să excludem faptul că sfântul nostru s-a nevoit împreună cu monahii mănăstirii în rugăciuni și în virtute. Chipul sfântului cu același nume, „cel care a înrobii fiara," îi va fi dăruit multe lucruri pentru nevoința lui sporită de după aceea.

Betania, cu familia prietenoasă a lui Lazăr și a surorilor Marta și Maria, i-a amintit despre dialogul minunat despre viață și înviere: „Eu sunt învierea și Viața" (Ioan 11, 25) și învierea uimitoare a lui Lazăr.

În muntele Măslinilor, în Ghetsimani, care a devenit locul agoniei Domnului, sfântul și-a îndreptat pașii și a îngenunchiat unde a îngenunchiat Domnul și S-a rugat, mulțumind lui Dumnezeu: „Iar El, fiind în chin de moarte, mai stăruitor Se ruga" (Luca 2, 44). Acolo L-a auzit pe Domnul spunând ucenicilor Săi și tuturor credincioșilor: „Privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită, căci duhul este osârdiuitor, însă trupul neputincios" (Matei 26, 41). Acel glas tainic l-a însoțit după aceea pentru toată viața.

„Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am voit să adun pe fiii tăi cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar n-ai voit. Iată, vi se lasă casa voastră pustie..." (Luca 13, 34 - 35). Sfântul vede

împlinindu-se profeția, pe evreii risipiți la marginile pământului și cetatea doborâtă de mulțimea necredincioșilor. „înfricoșător lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu!" (Evrei 10, 31). Și neamul creștinilor plătește acum apostazia, precum evreii atunci, „până ce se vor împlini vremurile neamurilor" (Luca 21, 24). Sfântul se face mucenic de bunăvoie pentru neamul lui, o „jertfă vie, sfântă lui Dumnezeu" (Romani 12,1) spre izbăvirea fraților săi. Ierusalimul Sfânt, o experiență unică în viața lui.

El a re trăit împreună cu Domnul toate evenimentele din Ierusalim, de când era de doisprezece ani, în templu, alungarea vânzătorilor, învățăturile Sale în templul lui Solomon, minunile Lui la poarta oilor, scăldătoarea Siloamului etc., invidia arhierilor, evenimentele patimilor, sinedriul, pretoriul, mulțimea care striga: „Ia-L, ia-L, răstignește-L!", biciuirea, povara crucii, Golgota, cutremurul, Răstignirea, învierea. Toate acestea vor fi vii în conștiința lui și se va hrăni cu acestea. în cele din urmă, când Duhul lui Dumnezeu l-a îndrumat spre Omala și a reconstruit Biseri cuța Adormirii Maicii Domnului, întipărin du-și toată această experiență ca o pecete a dorinței sale lăuntrice pentru Ierusalim, a denumit Biseri cuța și Mănăstirea „Noul Ierusalim". A numit-o așa pentru ca să-i amintească de vechiul Ierusalim și pentru ca să-și aducă aminte cu nostalgie de „Cetatea Sfântă Ierusalim" în ceruri, conform Apocalipsei (21,2).

Ca să nu lungim mai mult cuvântul, în cei doisprezece ani de ședere în Ierusalim, Sfântul Gherasim a re trăit nu numai evenimentele vieții lui Hristos, ci și pe cele ale poporului israelit, care și-a urmat calea lui prin Egipt: „Muntele Sinai, cel plin de foc", Marea Roșie, pustiul, lacul înfricoșător (Marea Moartă) al Sodomei și Gomorei și toate evenimentele patriarhilor, judecătorilor, împăraților, profeților și mucenicilor. Chipul lui Moise și cel al profetului Ilie îl vor fi impresionat mult pe Sfântul Gherasim, așa cum va cânta imnograful lui: „Urmând lui Moise, văzătorului de Dumnezeu, și lui Ilie râvnitorul și Botezătorului, pe căile cele drepte ai pășit" ¹⁹.

Capitolul 3 - 12. Din Ierusalim în Creta

„Neputând a rămâne acolo până la sfârșitul vieții lui, iertăciune de la prea fericitul patriarh și-a cerut ca să plece oriunde ar fi voit, și de aici, în Insula Cretei a ajuns" (Mitrofan)

„Și multe locuri și insule colindând..." (Ieremia)

¹⁹ *Sfintele Rânduieli, Slava din 16 august, p. 41.*

Slujirea Sfântului Gherasim la Patriarhia din Ierusalim l-a făcut cunoscut și, firește, iubit. Fiind iubitor de nevoință, asemenea cunoștințe și relații nu-l ajutau deloc în împlinirea scopului său. Acesta este probabil și motivul plecării lui de acolo, în anul 1548. Inima sensibilă și simțitoare a sfântului a fost mișcată când a cerut și a primit binecuvântare de plecare de la patriarhul Gherman, care l-a hirotonit și l-a făcut colaboratorul său timp de doisprezece ani, și în mod special de gândul că va lăsa Locurile Sfinte iubite și mai mult decât toate, Mormântul Sfânt. Dar așa va fi poruncit Duhul Sfânt înăuntrul inimii lui și de aceea pleacă, în timp ce sufletul lui este plin de experiențele de la Locurile Sfinte, de care își va aminti în toată viața lui.

Cu toate că biograful lui nu relatează exact, este foarte probabil că sfântul a vizitat biserica Sfântului apostol Varnava din Cipru, unde s-au arătat atâtea chipuri de sfinți și în mod special a Sfântului Spiridon, episcopul Trimitundei, făcătorul de minuni.

După închinăciunea din Cipru, sfântul vine în marea insulă Creta. Răcoare în pustie este prezența ieromonahului Gherasim în Creta, pentru că mulțimea catolicilor de atunci, cu ajutorul venețienilor care dețineau Creta, i-au alungat pe ortodocși. Statura duhovnicească uriașă a sfântului i-a întărit și i-a ușurat pe ortodocși prin predica, dar și prin viața lui rugătoare. Chiar și astăzi se păstrează peșterile în care a locuit pentru puțin timp sfântul în Creta, înăuntrul cărora evlavia ortodocșilor a zidit bisericuțe frumoase prin care sfântul este cinstit ²⁰.

În satul Noul Apokoron există peștera transformată în biserică. Conform tradiției, Sfântul Gherasim mergând a înnoptat și a dormit acolo. Locuitorii prăznuiesc pomenirea lui.

Altă peșteră biserică se păstrează în ținutul Vrison modiu Kidonias. După tradiție, aici sfântul a rămas mai multă vreme și credincioșii creștini po-vestesc multe minuni ale lui.

O peșteră mare, de 15 x 15 metri în satul Perivolia Hanion, în ținutul Fouskide, a devenit sălașul și amvonul sfântului. Mulți creștini și-au găsit lângă Sfântul Gherasim pacea sufletului lor și s-au întărit în credință. Până astăzi, creștinii ținutului păstrează vie evlavia pentru sfânt.

²⁰ *Gheorghiu Ghianakopoulos, Sfântul Gherasim, Ediția jurnalului Lumina lui Hristos, p. 4 ș. u.*

În vremea atacului cuceritorilor germani împotriva Cretei, în anul 1941, creștinii care s-au refugiat în peștera sfântului au fost salvați de măcel.

O biserică a sfântului a fost ridicată și în satul Kampoi Kidonias. Toate aceste date de mai sus arată că sfântul a petrecut și a lucrat în Creta, și în special în ținutul Hanion ceva vreme, probabil un an sau doi.

Întotdeauna, în situațiile grele, Dumnezeu arată și trimite oamenii Săi pentru întărirea creștinilor. Biserica apostolică a Cretei a primit putere prin prezența sfântului și și-a păstrat Ortodoxia ei. Ar trebui ca pe toate acestea să le întipărim în mintea noastră, pentru că toate l-au arătat pe Sfântul Gherasim „ocrotitor al ortodocșilor”, așa cum consemnează troparul său.

13. „Koura” sfântului în Zakynthos ²¹

„Plecând din Creta spre Zakynthos a călătorit, unde în lucrare de nevoie a rămas timp de cinci ani, ca unul fără de trup în trup luptându-se, întărit fiind de puterea dumnezeiască... locul în care se nevoia sfântul era Sfânta Peșteră în care a petrecut singur...” (Mitrofan)

După douăzeci de ani s-a întors în Zakynthos, în anul 1550 după Hristos, în locul de unde își începuse peregrinările pentru închinare. Experimentat și îmbunătățit în lupta duhovnicească, sfântul își continuă mai cu putere nevoia lui. Scopul lui era desăvârșirea, așa cum grăiește apostolul Pavel: „să ne ridicăm spre ceea ce este desăvârșit” (Evrei 6,1).

Armele lui sunt nevoia puternică a sufletului și a trupului. Dăruirea sufletului pentru slujirea celor cerești și convorbirea cu Dumnezeu și cu sfinții Săi erau primul lucru, cel mai însemnat, dar și cel mai anevoios de îndeplinit. Al doilea, chinuirea trupului, neîngrijirea de acesta mai mult decât se cuvine. De aceea se retrage la început într-o mică peșteră la Sfântul Nicolae Gherakarios, care până astăzi este numită de cei din Zakynthos: „Koura (în traducere tundere în monahism) Sfântului Gherasim”.

În continuare, în apropierea Mănăstirii Krimnilor, într-un loc pustiu, într-o așezare abruptă și stâncoasă, printre stânci se află „Peștera Sfântului Gherasim” unde își continuă din tot sufletul lupta sa duhovnicească. Cât de minunată este lupta aceasta! Și puțin dacă ai trăit-o, tot ai gustat din frumusețea și pacea ei cerească!

²¹ Ilie Tsitseli, *Antologii kefalonite*, vol. 2, p. 254.

Devii ușor și frica se îndepărtează de la tine. Lucrul cel mai important dintre toate este că disprețuiești moartea, pentru că deja ești unit cu nemurirea, cu Domnul veșnic al vieții. Sfântul, bucurându-se, își urmează calea și primește descoperiri cerești care îl întăresc în calea strâmtă pe care a ales-o, așa cum innograful consemnează în chip caracteristic: „starea ta de toată noaptea și curgerea lacrimilor a uscat toate poftele trupești, înaripându-te către Dumnezeu" și „lumina dumnezeirii purtând, te-ai desfătat în chip desăvârșit cu strălucirile, cu frumusețea negrăită și cu dumnezeiasca desfătare" ²².

Conform tradiției, se istorisește că Sfântul Gherasim a viețuit în Biserica Sfântului Lazăr. Acest lucru este foarte probabil, pentru că și sfântul a vrut să slujească pentru ca să se împărtășească cu Preacuratele Taine, dar și să îndrume pe poporul lui Dumnezeu și să lumineze calea lui Dumnezeu prin predicile sale.

În perioada aceasta, un alt sfânt își începe viața în Zakynthos. Este micul Siguros Draganinos, cel care a devenit Sfântul Dionisie, ocrotitorul de după aceea al Zakynthosului, care s-a născut în 1547 și a adormit în 1624. Foarte probabil că părinții lui Draganinos îl vor fi adus pe micuțul lor să fie binecuvântat de Sfântul Gherasim și să asculte sfaturile lui dumnezeiești. Influența și binecuvântarea unui sfânt este însemnată pentru creșterea oamenilor. Sfântul Dionisie a urmat calea Sfântului Gherasim și a devenit strajă duhovnicească a Zakynthosului, ca și Sfântul Gherasim în Kefalonia și Sfântul Spiridon în Kerkyra.

O altă activitate a Sfântului Gherasim nu este consemnată în Zakynthos, dar nici nu era nevoie. Osteneala lui pentru sfințenie a fost prețuită de creștinii care alergau la sfânt și cereau rugăciunile și sfaturile lui. Astfel, zi după zi, ucenicii sfântului se înmulțeau și s-a făcut cunoscută îndrăzneala lui către Dumnezeu.

Ceea ce s-a întâmplat cu Sfântul Ioan Botezătorul în pustiul Iordanului, la care mulțimea „venea... și-și mărturisea păcatele" (Matei 3, 5), la fel s-a întâmplat și cu cei din Zakynthos, care alergau la biserica Sfântului Lazăr, sau la Enkrimni, la Peștera Sfântului și se odihneau, mărturisindu-și păcatele lor. Pe mulți i-a mântuit și pe mulți i-a vindecat și multe ispite ale diavolului le-a risipit. Faptul că sfântul a săvârșit mulțime de minuni și a lucrat din plin printre creștinii din Zakynthos este amintit și în tomosul de canonizare al sfințeniei lui, în care se consemnează: „Sfântul Gherasim, cel care a strălucit în Zakynthos", al cărui autor este eruditul Teofil Koridaleu, profesor la Academia din Zakynthos, în jurul anului 1620. ²³.

²² *Sfintele Rânduieli, Troparul Vecerniei mari, p. 73.*

²³ *Hrisostomos Papadopoulos, Sfântul Gherasim, p. 11*

Dar toate acestea au început să-l obosească și să-l distragă pe sfânt de la lucrarea lui principală și de aceea a început să cugete la cum va înfrunta situația. După cinci ani de ședere în Zakynthos s-a hotărât pentru mântuirea lui sufletească, dar mai exact pentru că așa l-a îndrumat Dumnezeu, ca să se îndepărteze. Din peștera lui a ținut cu ochii spre răsărit marele Munte al Kefaloniei, Ainos. Un anume loc acolo îl aștepta să-și continue lupta.

Icoana Născătoarei de Dumnezeu. După tradiție, a fost tovarășul nedespărțit al sfântului. Se găsește în scaunul arhieresc din biserică.

Capitolul 4 - 14. Kefalonia

„A plecat de acolo și în Kefalonia, insula din fața Zakynthosului, s-a mutat...sau călătorind... într-un loc numit Peștera... a locuit" (Mitrofan)

O corabie l-a purtat pe ieromonahul lui Dumnezeu Gherasim Nottara din Zakynthos în Kefalonia, în anul 1554 după Hristos. Venețienii erau stăpâni și ai Kefaloniei și încercau în orice chip să-i supună pe liberii și nesupușii kefaloniți. Politica lor era totuși îngăduitoare și blândă, pentru că ei conștientizau forța și reacția kefaloniților. Politica aceasta însă i-a iritat pe misionarii catolici care voiau în orice chip să-i convertească și să-i atragă la catolicism pe ortodocși.

Multe pagini a dedicat istoricul insulei ²⁴ luptelor și constrângerilor papale asupra ortodocșilor, ca să-i atragă la mărturisirea lor. Însă atât diplomația venețiană, cât și statornicia ortodocșilor, au zădărnicit planurile lor. Dar Papii, și în mod special iezuiții, n-au deznădăjduit. Au recurs la orice mijloace pentru reușita scopului lor. I-au siluit pe preoții ortodocși și de multe ori i-au alungat din insule, pentru ca să slujească ei. Prin fângăduințe materiale, prin filantropie perfidă, prin studii facilitate copiilor ortodocși în Italia și în special la Colegiul Sfântului Atanasie din Roma, mai târziu, și prin alte mijloace, au reușit să-i atragă pe unii ortodocși la catolicism. Aceștia, din pricina neștiinței, nu vedeau diferențele dintre cele două mărturisiri, dar și mai mult, aveau un interes material ca să dobândească bunuri și foloase lumești.

Ar fi interesant să se facă odată un asemenea studiu, încât ortodocșii noștri de astăzi să conștientizeze primejdiile venite din partea catolicilor prin care a trecut Ortodoxia atunci în Kefalonia.

²⁴ Ilie Tsisteli, *Complexele Kefalonite*, vol. 2, p. 34, 43 ș.u.

Exact în acest moment critic, Dumnezeu îl trimite pe îngerul Său, pe Sfântul Gherasim, în Kefalonia. El vine și, ca pustnic, își găsește o peșteră în partea de sud-vest a localității Argostoli, în „Peștera Sfântului” de astăzi și este așezat acolo de arhiereul Atanasie Loverdos. Locul este sălbatic și mirific în același timp. Marea, „întinsă și largă”, se lungește spre vest, întinzându-se pe care o străbăteau corăbiile pentru Italia și Veneția. În nord se află localitatea Pali, cu câmpiile înverzite și culmile însozite. În sud-vest Zakintosul, cu priveliștea sălbatică dinspre partea lui muntoasă, unde se găsește și Schitul Enkrimnelor. La răsărit, în spatele micului șir de munți, se găsește țărmul Argostoliului, unde sunt legate câteva bărci pescărești și câteva colibe improvizate ca locuință a pescarilor și agricultorilor. Atunci, capitala insulei era „Castrul Sfântului Gheorghe”, comandamentul cuceritorilor, centru politic, militar, religios, cu excepția episcopului ortodox, care-și avea episcopia la Metaxata.

Ca și astăzi, se păstrează peștera care este spațioasă pentru nevoia pustnicului. S-a făcut un oarecare aranjament pentru așezarea icoanelor, construirea bordurii de piatră și a mesei improvizate. Intrarea se face printr-o stâncă strâmtă și o porțiță împiedică sălbăticia și vânturile.

O gaură în partea de nord este o minunată fereastră pentru lumină și aer, ca și pentru priveliștea oferită de întinsul mării. Jos, lângă peșteră, în partea de nord, sfântul a făcut o cisternă ca să adune apa de ploaie. Este „aghiasmatarul” de astăzi al peșterii, din care își potolește setea închinătorii. Aici, sfântul nostru își continuă lupta cu mai multă tărie și mai fierbinte „cinci ani și unsprezece luni”²⁵. Insula aceasta, necunoscută până acum sfântului, are nevoie de prezența lui, pentru întărire în credință și sprijin. Demonii care îi atacă pe localnici se îndepărtează doar prin rugăciune și prin post. Această lucrare și-o asumă dreptii lui Dumnezeu pentru mântuirea poporului lui Dumnezeu.

Și într-adevăr, Sfântul Gherasim s-a arătat ajutor spre mântuire acestui popor. Ca un alt Moise, rugându-se în munte, l-a rușinat pe Amalic cel străin de neam prin Isus al lui Navi (Ieșire 17, 8-16). Atunci nimeni n-a dat importanță ieromonahului Gherasim, dar prezența lui, „ca o boare de vânt”, n-a întârziat să îmbunătățească poziția ortodocșilor. La început, unii agricultori l-au salutat pe călugărul nou venit și au primit cu neîncredere binecuvântarea lui. Fiind oameni simpli însă, n-au înțeles bine importanța prezenței lui în Kefalonia. Faptele lui mărețe au început cu smerenie și fără zgomot, dar având harul lui Dumnezeu, au cutremurat de-a lungul veacurilor locul și oamenii lui.

²⁵ *Vezi tabelul cronologic de aici, pp. 128 și 130.*

Cât de mult trebuie să căutăm această smerenie și lipsă de slavă! Câtă nevoie avem de acest sentiment lăuntric care ne unește cu Dumnezeu! Întru aceasta, sfântul se face pildă și model pentru noi. S-a mișcat cu smerenie și fără zgomot, nu neapărat ca să ajute Ortodoxia zdruncinată din Kefalonia, ci a venit aici ca să continue mai cu tărie și departe de zgomotul lumii nevoința lui. Dumnezeu însă, văzând virtutea lui, l-a făcut „vas ales” (Fapte 9,15) „și învățătorul tuturor înțeleșurilor evlavioase, secure tăietoare a zăzaniei înșelăciunii și a perfidiei ereziilor”²⁶ ca să sprijine prin viața, învățătura și neprihănirea lui biserica Ortodoxă, chivotul mântuirii. Deci să ne purtăm astfel, cu smerenie și fără tulburare, încât să devenim „bine folositori în slujire” (II Timotei 4, 12) în lucrarea pe care ne-a rânduit-o Domnul.

După șase ani de nevoință aspră în peștera Argostoliului, sfântul s-a hotărât să plece. De ce oare? În locul acesta, tradiția grăiește multe. Istorisește că cei din jurul peșterilor nu-l vedeau cu ochi buni pe ieromonahul Gherasim și se temeau că peste puțin timp îi va alunga de pe proprietățile din jur. De aceea l-au și înfricoșat pe sfânt, care a și părăsit locul.

Cel mai probabil este că sfântul, în decursul celor șase ani, a devenit cunoscut și mulțimi mari de oameni veneau să asculte învățătura lui, să se mărturisească și să-i ceară sfatul și ajutorul. Exact ceea ce s-a întâmplat în Zakynthos s-a repetat și aici și de aceea își întrerupe nevoința din pricina vizitatorilor creștini. Acest ultim motiv este întărit și de mărturia lui Ieremia, episcopul de Maina, care-l prezintă pe sfânt ca pe un adevărat propovăduitor al cuvântului dumnezeiesc și dascăl al virtuții, în faptă și în cuvânt, către care mulțimile aleargă să primească lumină: „insula noastră l-a primit, și mulți ani a lucrat, îndemnând pe fiecare credincios în parte a vieții în Hristos, bine plăcut lui Dumnezeu.”

Într-un capitol special vom spune mai multe despre activitatea de predicator a sfântului în Kefalonia. Așa cum mărturisește tradiția, un oarecare Mercur, unul dintre cei care trăiau în peșteri, l-a amenințat pe sfânt cu o făclie aprinsă. Dar nu este îndreptățită nici presupunerea că sfântul ar fi fugit de frică, pentru că nu se temea de nimeni, deoarece era întotdeauna binefăcătorul oamenilor și al creștinilor.

15. Ținutul Omala

„Apoi plecând într-un oarecare loc, numit Omala, care se întâmpla să fie lângă sate, a găsit o biserică veche, pe care, înnoind-o din temelii, a înălțat-o pe aceasta” (Mitrofan)

²⁶ *Sfintele Rânduieli, Troparul Laudelor, 20 octombrie, p. 110.*

„Spre bătrânețe, deja înaintat în vârstă fiind, a vrut să se pustnicească. De aceea aflând o biserică învechită într-un loc numit Omala a ridicat-o pe aceasta și a înnoit-o din temelii și spre folosire a zidit-o." (Ieremia)

Omul sfânt este îndrumat de Duhul lui Dumnezeu și nu de sine însuși. Dumnezeu l-a dus pe sfânt la Omala pentru că acolo, la poalele marelui munte Enos, va fi găsit sălașul pământesc și farul luminos pentru viitor.

În partea de vest a Enosului și într-un loc șes se afla o bisericuță pustiiță, închinată Adormirii Maicii Domnului și numită de către locuitorii balsamați „Ierusalimul Sfânt", probabil o reminiscență a unei mănăstiri din anul 1200 după Hristos, zidită în epoca cruciaților, care a fost descoperită de sfânt. Duhul lui s-a odihnit și a fost încredințat lăuntric că acolo era locul odihnei lui.

Preotul Gheorghe Balsamos era administratorul și întreținătorul paraclisului prin ofrandele creștinilor. De la preotul Gheorghe Balsamos sfântul primește biserica și clădirile din jur „ca să facă acesta ceea ce voiește în această mănăstire, spre înnoire și spre slava lui Dumnezeu". Din fericire, s-a păstrat actul de cedare pe care îl și adăugăm în continuare, ca astfel, cititorul să afle despre începutul vestitei mănăstiri Noul Ierusalim și după aceea, a Sfântului Gherasim.

Iată actul de cedare: „*Indictionul 4 din luna septembrie, ziua întâi, în curtea Bisericii pururea Fecioarei și Născătoarei de Dumnezeu Maria, numită Ierusalim, în așezarea Omala, fiind de față părintele Gheorghe Balsamos, cel care este îngrijitorul mănăstirii de mai sus, care și acesta spune că era pustiiță, nelocuită și acesta a luat-o în îngrijire. Și a zidit-o și a înălțat-o cu cheltuiala și osteneala lui și din mila creștinilor. Și deoarece această mănăstire este spre a se înnoi, întru slava și mărirea dumnezeiască... acest părinte Gheorghe, cu această însărcinare pe care o are și cu toată buna lui intenție, înstrăinează mănăstirea și o dăruiește, cu toată osteneala și cheltuiala pe care a depus-o în aceasta. Și dăruiește și lasă această mănăstire cu toate drepturile, clădirile acesteia, și cu tot ceea ce este în afara acestei mănăstiri în mâinile celui între monahi părintele Gherasim, care este străin... ca să aibă stăpânire asupra acestei mănăstiri și asupra tuturor lucrurilor mobile și imobile, să facă acesta ceea ce voiește în această mănăstire spre slava și mărirea lui Dumnezeu, s-o facă pe aceasta de bărbați sau de femei, așa cum i se va părea mai bine spre slava lui Dumnezeu și spre lauda și pomenirea înnoitorilor și tuturor creștinilor. Iar mănăstirea să fie și să rămână în mâinile tagmei monahale sau a monahilor sau monahiilor vrednice și cinstitoare. Și acest părinte Gheorghe să nu aibă nici un drept în această mănăstire, de acum și până în toți vecii, care mărturisește că această mănăstire nu este moștenirea lui, doar este cea*

pe care a primit-o și a înălțat-o, el și creștinii. Și de aceea o lasă așa cum s-a grăit mai sus, spre înălțarea ei, ca și cum ar fi moștenirea lui. Și această hotărâre a pecetluit-o și a chezușuit-o prin ultima și definitivă scrisoare, ca să fie și să rămână în toți vecii, prin mărturia martorilor vrednici de crezare chemați Emanuel Mintsu și Rumarm... Himara, Matei Dimisianul tâmplarul și Mihail Francul. Eu, Ioan Katsaitis, notarul public al stăpânirii împărătești am scris cu autoritatea mea" („Antologii Kefalonite", vol. 2, p. 252).

Din actul de cedare reiese timpul venirii ieromonahului Gherasim acolo. Acesta este anul 1561. Oricum, sfântul s-a stabilit la Omala în anul de dinainte, 1560, pentru că nu este cu puțință ca în același timp cu venirea lui să aibă loc și cedarea. Un an era de ajuns ca sfântul să fie cunoscut de localnici și să le câștige încrederea. Sfântul Gherasim este consemnat în actul de cedare „călugărul Gherasim, care este străin". Aceasta este o informație clară că sfântul nu este kefalonit, ci a venit ca să devină kefalonit, să învețe, să cârmuiască, să sfințească și să devină ocrotitorul kefalonitilor. N-are importanță locul de obârșie, ci viața evanghelică a omului. Atunci el devine binefăcătorul celor din jur.

Sunt cedate toate bunurile mobile și imobile ale mănăstirii, ca să rămână mănăstirii întemeiate de sfânt. Pentru că se consemnează în contract: „să se facă aceasta mănăstire de bărbați sau femei, așa cum i se va părea lui mai bine, spre slava lui Dumnezeu", înseamnă că începuseră să apară suflete care ar fi dorit să se afierosească lui Dumnezeu, avându-l ca îndrumător pe Sfântul Gherasim pe calea aspră și grea a viețuirii monahale. Și întâi de toate, cei doi frați ai părintelui Balsamos, după tradiție.

Se spune că preotul Gheorghe Balsamos, după propășirea și faima Sfântului Gherasim în ținutul Omala, a fost cuprins de invidie și a cerut să ia înapoi biserica de la sfântul. Și a recurs la judecată, ajungând până la Veneția. Nimic din toate acestea însă nu sunt atestate documentar. Probabil că, pentru ca să se scoată în evidență caracterul certăreț și îndărătnic al locuitorilor de atunci, s-a urzit o asemenea poveste.

În tot cazul, real este faptul că biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu Ierusalim este rezidită și devine prototipul bisericii Noului Ierusalim. În aceasta, sfântul a adus ca tezaur icoana Născătoarei de Dumnezeu pe care a purtat-o cu el și se păstrează până astăzi în biserică. Maica Domnului este ocrotitoarea sfântului.

16. „Noul Ierusalim”

„...Și Noul Ierusalim a numit dumnezeiescul lăcaș” (Mitrofan)

Trebuie să ne oprim puțin la denumirea bisericii târnosită de sfântul și a viitoareii mănăstiri, pentru că în aceasta aflăm toată profunzimea duhovnicească a sfântului, dar și experiența lui bogată.

Într-adevăr, în actul referitor la înmormântarea sfântului, care a fost emis la 20 august 1579, adică cinci zile după adormirea lui, se amintește numele noii mănăstiri: „în ținutul Omala, în lăuntru Sfintei Mănăstiri numită Noul Ierusalim, după înmormântarea fericitului de atunci, părintele Gherasim”.

De asemenea, și în primul tomos-sigiliu al patriarhului Ieremia, din 1582, se face referire că „preotul Gherasim cel dintre monahi, mișcat de părerea iubitoare de Dumnezeu și mult cheltuind, a ridicat spre slava lui Dumnezeu mănăstire în Kefalonia, în ținutul Omala, purtând numele de Noul Ierusalim”²⁷.

În continuare, toate manuscrisele se referă la mănăstire cu denumirea: „Noul Ierusalim”, așa cum a numit-o sfântul. ***Dar care a fost motivul ca să pună acest nume minunat și cuprinzător bisericii și mănăstirii?***

⇒ *Întâi de toate, ca să-i amintească de Ierusalimul pământesc al Palestinei în care a viețuit și a lucrat timp de doisprezece ani. Șederea lui acolo desigur că a fost mai mult timp în afara mănăstirii, și perioada cea mai bogată în experiențe duhovnicești și ascetice. Astfel, în minte i se va fi întipărit amintirea vieții Domnului Iisus, dar și lucrurile săvârșite pentru a păși pe „urmele lui Hristos”.*

⇒ *În afară de aceasta însă, denumirea i-ar fi amintit de „cetatea viitoare” (Evrei 13,14), Ierusalimul cel de sus spre care se îndreaptă tot creștinul.*

Descrierea Ierusalimului celui de sus, așa cum este redată de Sfântul evanghelist Ioan în Apocalipsă (21,10 - 22,5), creează sentimente de bucurie și ușurare luptătorului vieții prezente, pentru că acesta cunoaște „cele pe care Dumnezeu le-a pregătit celor ce-L iubesc pe El” (I Corinteni 2, 9). Apocalipsa spune că: „M-a dus pe mine în duh într-un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea cea sfântă, Ierusalimul, pogorându-se din cer, de la Dumnezeu” (21,10).

²⁷ Sfânta Obște, p. 30.

Și va fi preschimbat sfântul ținutul Omala în Noul Ierusalim, ca să se curățească sufletele care ar fi intrat în acesta să se lupte, câte ar fi venit să se aline de loviturile păcatului înșelător și de greutatea prezentei vieți.

După patru secole vedem că legătura aceasta simbolică a Noului Ierusalim a reușit deplin și monahiile se nevoiesc avându-l drept pildă pe sfânt, dar și credincioșii vin să guste chiar pentru puțin din Ierusalimul cel de sus, care ne așteaptă. Însuși sfântul, prin viața lui, a arătat această cale care este aceea „să cugetăm cele de sus și nu cele de pe pământ” (Coloseni 3, 3).

Mănăstirea Noul Ierusalim din Omala și-a deschis porțile în 1561 și reprezintă un far care arată călătorilor calea cea dreaptă a prezentei vieți. Sfântul, mișcat aici în Omala de Duhul Sfânt, își începe ultimul și cel mai slăvit stadiu al vieții sale, care a necesitat multă lucrare și multă jertfă. Acum era chemat să îmbine viața anahoretă austeră cu ajutorarea sufletelor încredințate îndrumării lui înțelepte și pricepute. Și aceste două scopuri le-a împlinit cu puterea lui Dumnezeu.

17. Obștea ²⁸

„Dar cei care veniseră în această insulă, cunoscând virtutea bărbatului, l-au silit pe acesta să le primească pe fiicele lor, adică pe cele care au îmbrățișat viața monahală și au primit să viețuiască bine-plăcut lui Dumnezeu. Sfântul Părinte a primit această sarcină spre folosul sufletesc și s-au adunat mai întâi câteva, pe care le-a rânduit, învățându-le viețuirea îngerească nu puțini ani”. (Ieremia)

Sfântul, după actul de cedare al părintelui Gheorghe Balsamos, „a înnoit din temelii biserica și după voia lui a zidit-o” (Ieremia). Prin urmare, nu se gândea să întemeieze mănăstire în Omala. Dumnezeu însă a rânduit în alt fel lucrurile și sfântul a făcut ascultare.

Creștinii, văzând înfățișarea ascetică a sfântului, învățătura și experiența lui, au alergat cu râvnă la acesta, ca să primească călăuzire. Printre aceștia erau și cărmuitorii Kefaloniei care aveau fiice ce doreau viața monahală. Deci, l-au rugat pe sfânt să le primească și să le învețe viețuirea cerească. În tot cazul, sfântul se va fi împotrivit dârz, pentru că altul era scopul lui. Cu trecerea anilor, însă, se tot înmulțeau cunoștințele, dar și cererile pentru obștea de călugărițe. Sfântul, văzând

²⁸ Pentru ca să demonstrăm și să susținem rânduiala de obște a mănăstirii, care în cele din urmă a fost tulburată, am scris un studiu special cu titlul: *Obștea Sfântă a Mănăstirii Sfântului Gherasim*, care a fost editat în 1969 de către Sfânta Mănăstire.

stăruința sufletelor și primind prin rugăciune înștiințarea că aceasta era voia lui Dumnezeu, a hotărât „să primească asemenea sarcină spre folosul sufletesc” (Ieremia).

După hotărârea de a înălța lăcașul urmează calea canonică pentru crearea Mănăstirii Noul Ierusalim. Este vizitat de episcopul Kefaloniei, Pahomie Macri, și primește respectiva binecuvântare și făgăduință.

În continuare, el însuși cere voie de la Patriarh și așează noua mănăstire sub înalta lui ocrotire și cere să devină stavropighie patriarhală, încât s-o ocrotească de intervențiile papilor și ale venețienilor. Această ultimă mărturie că a cerut cinstea de a deveni stavropighie patriarhală este mărturisită și de cele două sigilii patriarhale, care se păstrează în mănăstire ²⁹: „cel între monahi preotul Gherasim... a ridicat spre slava lui Dumnezeu mănăstire în Kefalonia, în ținutul Omala, cu denumirea de Noul Ierusalim... a primit să fie și să se numească stavropighie patriarhală... apoi a hotărât să se nevoiască, aducând călugărițe virtuose” (Sigiliul patriarhului Ieremia, 1582).

Din tomosul Sigiliului patriarhal din anul 1756 al patriarhului Chiril al V-lea reiese mai clar că sfântul a cerut personal vrednicia de stavropighie: „(Sfântul Gherasim) cel care și venind atunci la tronul ecumenic a cerut să aibă pentru totdeauna ședere nezdruincată, ca să fie stăpânită și apărată de puterea cea împărătească”.

Astfel, prin rugăciunea și binecuvântarea Sfintei Biserici, împlinindu-se voia lui Dumnezeu și nevoia duhovnicească a creștinilor, sfântul se dedică cu râvnă fierbinte formării obștii mănăstirești. Toți creștinii și în mod special ucenicii lui îl ajută în propășirea Noului Ierusalim. Mai presus de toate însă, îl ajută monahiile și cu siguranță cele două surori ale părintelui Balsamos, așa cum ne spune tradiția, pentru înălțarea stupinei duhovnicești ortodoxe.

Biograful său, Mitrofan, scrie în mod caracteristic despre întemeierea mănăstirii: „a ridicat în aceasta și case și chilii, împrejmuiu-le cu ziduri și 25 de călugărițe după rânduială a adunat... și își petrecea toate zilele învățându-le pe călugărițe viețuirea cea duhovnicească și asemenea îngerilor.”

Cunoscător adânc al vieții monahale și dascăl experimentat al acesteia, sfântul se străduiește să-și folosească harisma pentru sufletele dăruite care-l urmau și să pună mănăstirea pe temelii puternice.

²⁹ *Obștea Sfântă*, pp. 30 și 64.

O mănăstire duhovnicească cu suflete curate, care se nevoiesc, este plămânul Bisericii, cel care dă viață creștinilor. De aceea, sfântul se ostenește în lucrarea aceasta încât să inspire în inimile primelor călugărițe calea către Noul Ierusalim.

Lucrarea de zidire în mănăstire, chilii, obște etc. reprezintă stupul care fără albine este nefolositor. Cele care dăruiesc mierea aromată a vieții în rugăciune și virtute sunt călugărițele rugătoare. Sfântul le-a învățat zi și noapte „viețuirea duhovnicească îngerească”. Nu era doar învățătorul călugărițelor, ci însuși modelul călugărului nevoitor. Cu toată povara îndrumării, n-a întrerupt și nici nu și-a împuținat nevoința. Le-a rânduit pe amândouă, și nevoința, și învățătura, încât monahiile să aibă înaintea lor o pildă vie de urmat: „căci pilda cea bună este oglinda cea mai curată și mai luminată pentru cei care urmează să se folosească și prima trăsătură a adevărului, cea care-i preschimbă pe ceilalți prin povețele învățătoresți”, așa cum spune și innograful lui”³⁰.

Pentru scopul acesta primește în mănăstirea sa un sfânt preot evlavios, părintele Ioanichie, și-l rânduieste duhovnicul mănăstirii, ca să săvârșească sfintele slujbe și să mărturisească, așa cum se pomenește în actul înmormântării sfântului: „să aibă pe prea cuviosul Părinte Ioanichie slujitor al mănăstirii și duhovnic al lor, așa cum l-au avut și învățător (pe Sfântul Gherasim)”.

Dumnezeiasca Liturghie trebuia să se săvârșească în fiecare zi, încât toți să primească mana cerească. Aceasta se săvârșește continuu, de atunci și până astăzi, fără întrerupere. Ea este o legătură a obștii cu izvorul ei, o rugăciune neîncetată către Tronul lui Dumnezeu, prin Sfântul Gherasim. După aceea, este o luptă duhovnicească conștientă pentru dobândirea sfintelor virtuți.

Întâi de toate, Sfânta Liturghie reprezintă temeiul duhovnicesc al Noului Ierusalim. Pentru traiul material rânduieste sistemul Bisericii consfințit de canoane și statornicit de veacuri până acum de sfinții călugări și stâlpi ai monahismului, anume obștea. Acest sistem îl doresc și reușesc să-l întărească monahiile prin sigiliul patriarhal: „să petreacă (mănăstirea) în obște, așa cum petrec celelalte obști sfinte și dumnezeiești nu numai având mâncăruri și băuturi comune, veșminte și încălțări, ci și cuget iubitor de frate și de Dumnezeu, fiecare îngrijindu-se spre folosul ei și al aproapelui, ca un suflet locuind în trupuri diferite”.

³⁰ Rânduiala 1778

Cu pricepere și atenție, sfântul sprijină și împodobește în Noul Ierusalim nu numai clădirile și lucrurile materiale, ci înainte de toate viața evanghelică și patristică. „Tâlcuitor al vieții virtuoză și dascăl practic al nevoinei mai presus de lume”³¹ a devenit sfântul pentru obștea sa. Astfel, mănăstirea devine, prin binecuvântarea lui Dumnezeu și lacrimile sfântului, izvor nesecat din care se adapă și se hrănesc zeci de mii de suflete ale creștinilor, de veacuri până acum.

Oare înțelegem că aceasta este lucrarea credinței sfântului? Dacă da, să ne îngrijim să dobândim această credință care poate „să mute și munții” (I Corinteni 13, 2).

18. Nevoința sfântului

„Mari lupte a săvârșit, prin postire, și chinuindu-și trupul, și prin privegheri de toată noaptea.” (Mitrofan)

Să ne străduim acum să pătrundem în viața ascetică a sfântului din mănăstirea lui și în mod special în Asketerionul lui (loc de nevoință), care se vede înlăuntrul bisericii, în partea de vest. Avem multe de învățat, chiar dacă nu suntem toți călugări. Este o greșală să se spună că doar călugării trebuie să se nevoiască. Nevoința pentru dobândirea sfintelor virtuți trebuie săvârșită de toți creștinii. Fiecare în partea lui și „fiecare în propria lui tagmă” (I Corinteni 15, 23).

Care este scopul creștinului și prin ce mijloace îl duce la îndeplinire? Răspunsul la această îndoită întrebare ne dă rezolvarea problemei. Și primul scop este cuprins în cuvintele Sfântului Petru: „După Sfântul care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții” (I Petru 1,15). Sfințenia aceasta nu înseamnă altceva decât să ne asemănăm Mântuitorului Iisus Hristos. Nu vom stărui asupra acestui aspect, pentru că nu este aici locul potrivit, ci vom spune doar că elementele sfințeniei înseamnă cultivarea „asemănării”. Adică omul să se unească cu Dumnezeu în duh. Acest lucru înseamnă credință absolută, dezvoltarea puterilor duhovnicești ale sufletului la o scară înaltă, astfel încât să-L fixezi pe Dumnezeu „față către față”, alungând frica morții, arătând iubire față de om și față de împlinirea poruncilor evanghelice.

Se înțelege că puterea de voință se cere ca să se întâmple toate acestea. Când cineva se hotărăște însă, harul lui Dumnezeu este în preajmă și lupta începe. Mijlocul pentru izbândă este rugăciunea, adică dăruirea absolută a sufletului smuls dintre cele pământești. Și știm cu toții cât de greu este acest lucru. Sub acest

³¹ *Sfintele Rânduiri, Cântarea a III-a, p. 53.*

aspect, sfântul s-a nevoit mulți ani și a reușit să dobândească vederea măreției dumnezeiești: „Făcutu-te-ai, prea fericite, prin rugăciunile tale chip dumnezeiesc, pe Dumnezeu în chip desăvârșit văzându-L cu ochiul cugetului cel curățit", așa cum spune innograful său.³² Acesta este și motivul pentru care sfântul a reușit să se roage zi și noapte și să se desfete de bucuria luminii dumnezeiești. Înălăuntrul acestei deplinătăți de lumină cerească, omul își îmblânzește cu ușurință păcatele cele cu voie și cele fără de voie. Robirea lui este mai ușoară și singurul lucru de care se îngrijește este să o păstreze în limitele vieții pentru lucrare, nimic mai mult.

Postirea și hrănirea doar cu hrana necesară reușește să îmblânzească trupul și să-l robească voii lui Dumnezeu. Este caracteristică nevoința înfrânării sfântului, așa cum scrie Mitrofan: „ca unul fără de trup în trup se lupta, și întărit de puterea dumnezeiască jumătate de săptămână mânca dovleac fără sare, iar în cealaltă vreme rămasă linte era hrana lui, și acestea fără pâine înmuiată." Dovleac fără sare, jumătate de săptămână și cealaltă vreme a săptămânii linte fiartă fără pâine! Astfel își întreținea trupul, fără să-i îngăduie să aibă mai multe pretenții. Deoarece însă este destul de greu să fie micșorate mai mult neputințele firii, de aceea ascetul recurge și la siluire, chinuindu-și trupul: adică somn puțin, indispensabil, așezat sau întins pe o stâncă, lucrarea mâinilor etc.: „trupul omorându-l cu înfrânarea și sufletul curățindu-l cu apatia", scrie innograful³³.

De asemenea, caracteristic este faptul că sfântul viețuia „în peșteri și în crăpăturile pământului" (Evrei 11,38), așa cum este și Asketerionul său, în mănăstire. O deschizătură în partea de vest a bisericii îl conduce pe închinător, coborând scara, într-un subsol întunecat, săpat adânc, în curtea de atunci a mănăstirii. Este despărțit în două încăperi care comunică printr-o crăpătură tetragonală dintr-o lespede de 30 x 40 cm. Prima încăpere are aproape formă de săgeată, a cărei parte dreaptă are lungimea de cinci metri. A doua este paralelipipedică, cu dimensiuni 2x5. Pe jos sunt stânci și pământ. Lateralele sunt zidite din piatră și se încheie cu un acoperiș boltit, zidit din piatră, așa cum se construiau în vechime podurile. Pereții, până la începutul etajului, sunt finisați cu var și nisip. În camerele din mijloc și în partea stângă sus există un tunel de cărămidă care duce afară. Atât tunelul, cât și întreaga construcție a Asketerionului, duc la ipoteza că probabil acesta va fi fost înainte un spațiu pe care sfântul îl folosea pentru nevoința lui.

Nu este exclus însă să-l fi construit ca un mormânt și pentru acest scop, tocmai ca să-i amintească de moarte. Netemerea de moarte îl eliberează pe om de pământ și

³² *Sfintele Rânduiri*, p. 85.

³³ *Sfintele Slujbe, Idiomela Litiei*, p. 39.

acesta jinduiește spre cer și spre cele din ceruri. Prin nevoința aceasta, a voinței, a minții, a trupului și a netemerii de moarte, sfântul a reușit să devină „înger în trup”.

Dacă nu putem prin nevoințe înalte să ajungem precum sfântul, este necesar să începem lupta pentru dobândirea sfintelor virtuți.

În cele din urmă, biograful consemnează că: „de aceea, curățindu-se pe sine și vărsând râu de lacrimi și sfințindu-se... s-a făcut lăcaș al Sfântului Duh”. Iată acum un alt aspect al conștiinței delicate a sfântului cel reprezentat de lacrimi. Oh, într-adevăr, câți n-au simțit harul lor curățitor! Creștinul sensibil își manifestă pocăința adâncă prin inima înlăcrimată. Este cea care ușurează sufletul și îl odihnește. Sfântul plânge pentru neputința sa omenească, însă sufletul său delicat varsă lacrimi pentru că frații săi, creștinii, se pierd prin îndepărtarea lor de Dumnezeu. Orice păcat înseamnă ofensarea lui Dumnezeu și sfredelește sufletul sfântului. Astfel, el plânge și pentru neputințele sale personale, dar și pentru ale celorlalți. Această smerenie a lacrimilor, însă, atrage harul lui Dumnezeu.

Cu admirație și uimire, biograful său consemnează nevoința lui sporită și sistematică: „și locurile de luptă pe pământ și izbânzile și privegherile și plecăriunile și șuvoaiele și izvoarele lacrimilor și luptele și taberele celor potrivnici nu este cu puțință a le reda în scris” (Mitrofan).

Prin această luptă duhovnicească, sfântul devine „lăcaș al Sfântului Duh”. De aici înainte, sfântul purtător de Duh Sfânt viețuiește împreună cu Dumnezeu și pentru Dumnezeu. Sfântul nostru făcându-se astfel locaș dumnezeirii, celelalte minuni aveau să fie urmarea acestei îndrăzneli și familiarități a lui cu Dumnezeu.

Am tâlcuit pe cât a fost cu puțință viața ascetică a sfântului în mănăstire și în Asketerionul lui. Ceea ce a izbândit și ceea ce reușește să împlinească până astăzi vedem în fiecare zi și nu mai este nevoie de altă dovadă. El a devenit „taumaturg purtător de Dumnezeu” prin Cortul Său nestricăcios și model al vieții sfinte și mângâietor pentru toți drumeții obosiți ai acestei vieți.

19. „Sfântul Gherasim Dascălul”

În actul înmormântării sfântului care s-a păstrat, pe lângă altele, Sfântul Gherasim este pomenit ca învățător. Se pare că închinătorii, dar și călugărițele îl numeau așa. De aceea a și rămas această denumire a lui.

Ce înțeles trebuie însă să dăm acestei însușiri? Cunoaștem din cealaltă Grecie insulară că preotul era numit, în general, „învățător” pentru că fie preotul din oraș, fie cel din sat sau din mănăstire, era și învățătorul copiilor în anii robiei și mulți ani după aceea. Astfel, denumirea aceasta a rămas până astăzi.

Credem că ceva asemănător s-a întâmplat și în cazul Sfântului Gherasim. În mod special, la Omala, Mănăstirea Noul Ierusalim a fost transformată de sfânt într-o adevărată școală. Sfântul nu numai „s-a ocupat, învățându-le pe călugărițe viețuirea duhovnicească și îngerească, și pe închinători catehizându-i în biserică, spre adevărata cunoaștere și faptă evanghelică, ci și pe copii i-a învățat literele grecești, scrisul și cititul. Aceasta era o lucrare obișnuită pentru călugării Kefaloniei, să-i învețe adică pe copii scrisul și cititul”³⁴

Astfel, și sfântul și-a asumat și grija să-i învețe pe copii literele grecești, folosind ca materiale auxiliare cărțile bisericești, Octoiul, Psaltirea și în mod special Evanghelia.

Faptul că sfântul a fost și învățător reiese și din următoarele: în cererea pe care a făcut-o Ieremias Mainis, starețul Mănăstirii Noului Ierusalim, pentru canonizarea sfântului de către patriarhia Ecumenică, în jurul anului 1620, semnează în afară de arhiepiscopul Pahomie al Kefaloniei și alți preoți oficianți, și Ioan Tsimaras, Petru Komis, Teodor Halkiopoulos, Antonios Balsamos, care adaugă lângă semnătura lor caracteristica: „ucenicul sfântului”. Dacă ne gândim că în anul 1620 sau poate mai devreme, când s-a alcătuit cererea și scurta biografie a sfântului, trecuseră patruzeci de ani de la adormirea lui, semnatarii ca „ucenici ai Sfântului” erau vârstnici și bărbați împliniți, și mai ales dintre întâistătătorii Kefaloniei, și trebuie să conchidem că, fiind copii, au trăit aproape de sfântul și au învățat literele grecești și au fost catehizați de acesta în credință și istorie grecească și în alte diferite cunoștințe elementare”³⁵.

Prin expresia „ucenicul sfântului” nu trebuie să se înțeleagă un ascultător al cuvântului dumnezeiesc propovăduit de Sfântul Gherasim, pentru că în afară de cei de mai sus care semnează ca ucenici ai sfântului sunt și: Ioan Baptistis, Metaxa și Anghel Kokinos, care-l cunoșteau pe sfânt, viața lui, îl auziseră învățând și

³⁴ Dr. Gherasim Pentogaïou; *Manuscrise kefalonite ale ediicael elementare în timpul stăpânirii venețiene*, *Periodicul parnassos*, voi 14, 2, Atena 1972. Protoprezbiter C. Gkeli: *Mănăstirea Sfintei Parascheva din Lepedon și Sfântul Antim Kuruklis*, p. 48. Tsitseli, *Antologii kefalonite*, vol. 2, p. 83.

³⁵ Hrisostomos Papadopoulos, *Sfântul Gherasim*, p. 13.

confirmau viața lui sfântă prin semnătura lor în același manuscris, însă nu sunt numiți ucenicii sfântului.

Deci Sfântul Gherasim, în Noul Ierusalim, la Omala, ținea școală în care copiii acestei epoci și în special ai ținutului Omala aveau prilejul excepțional să învețe scrisul și cititul de la Sfântul Gherasim. Prin urmare, el era învățătorul copiilor greci înrobiți și „întreținea nădejdea îndepărtată" a neamului.

În afară de aceasta, tradiția ne spune că sfântul mergea prin sate și propovăduia creștinilor credința și viața ortodoxă, ferindu-i de predica papistașă care în acea epocă primejduia Ortodoxia, și de aceea ortodocșii îl numeau „scutul împotriva papismului" ³⁶.

Astfel, Sfântul Gherasim a fost și o pildă de dascăl al virtuții și al cunoașterii: „credincios slujitor al Preasfintei Treimi... lucrător al Evangheliei prin desăvârșirea vieții, podoaba cea împodobită a harului, sluga adevărată a Stăpânului" ³⁷. În mod special, învățătorii ar putea să se inspire din chipul luminos al „învățătorului kir Gherasim", așa cum îl numeau atunci creștinii.

20. Lângă Sfântul Gherasim

Să cutezăm să ne închipuim o întâlnire cu Sfântul Gherasim în Noul Ierusalim, la Omala, în acele vremuri, în jurul anului 1570, când mănăstirea se întărise și fremăta de luptă și viață duhovnicească. Ora trei după miezul nopții. „Eclisarisa" este clopoțelul bisericii Adormirii Maicii Domnului care cheamă la slujbă. Preotul se află în altarul lui. Monahiile și-au luat locurile în strănile bisericii. După puțin timp, în tăcerea adâncă și în lumina pâlpâitoare a candelelor, un chip ca o umbră îngerească intră prin ușa de apus în biserică. Este dascălul Gherasim. A rămas în Asketerionul lui toată noaptea. Acolo, înlăuntrul mormântului, a vărsat lacrimi, rugându-se, uneori îngenunchiat și alteori în picioare. După aceea, somnul, după oboseala rugăciunii, i-a ocrotit ochii și s-a întins pe stânci, ca să se odihnească puțin. L-a trezit dulcele sunet al clopoțelului și, sprinten ca un soldat pregătit pentru luptă, zboară, urcă scara și iată că acum intră în biserică. Toți îl primesc pe pustnic cu o înclinare tăcută și imediat începe rânduiala. Dar aceasta nu este o rânduială ca cele pe care le cunoaștem. Aici, sufletul duce luptă ca să-L atingă pe Dumnezeu, să grăiască cu El și să cuprindă slava dumnezeiască. Se citește Miezonoptica cu Psaltirea și începe Utrenia. Monahiile psalmodiază cucernic catismele și

³⁶ *Consemnările lui Spiridon Becator, Galiatsos Pecatoros, 1787.*

³⁷ *Sfintele Slujbe, Slava Utreniei, p. 68.*

canonul. Astăzi va sluji sfântul. Iese afară din altar și își face închinăciunile. Se îmbracă cu sfintele veșminte și într-adevăr, acum strălucește. Nu este pustnicul cu rasa îngălbenită, ci un înger lângă tronul lui Dumnezeu.

„Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh" răsună din inimă glasul lui și Liturghia începe. O lumină îi cuprinde pe cei din biserică și îi trage spre cele de sus... Trăim momente mai presus de lume, nu ne găsim pe pământ, privirile noastre îndreptate către chipul sfântului nu suportă să-l întâlnească mult timp. O strălucire le face să se plece spre cele de jos. Pentru ca să-l fixezi și să-l cercetezi pe sfânt trebuie să fii și tu asemenea cu el. Altfel te pierzi și singurul lucru pe care trebuie să-l faci este să urmezi cu supunere porunca lui.

„Smerit și liniștit, credincios, curat și frumos, sfânt și blând și îndrăzneț, măsurat, înțelept și fără tristețe, organ al Treimii și sălaș al harului dumnezeiesc" ³⁸. A devenit umbra noastră, tovarășul nostru. Lângă el și departe de el, prin amintirea lui, am aflat liniștea! Această odihnă dăruiește-o nouă, Sfinte Gherasime, în această lume tulbure în care viețuim astăzi!

21. Adormirea sfântă

„Ajungând la bătrânețea cea mai adâncă și săvârșind multe minuni și știind sfârșitul său cu multe zile înainte, chemând monahiile și rânduindu-le și învățându-le pe acestea și cerându-și iertarea de la acestea și binecuvântându-le pe ele și pe toți creștinii, iertare desăvârșită dându-le și rugându-se, și-a dat duhul lui Dumnezeu". (Mitrofan)

Mulți sfinți au primit de la Dumnezeu harisma de a-și cunoaște ziua morții lor, precum Iacov, Moise și mulți sfinți după Hristos. Sfântul nostru bineplăcut lui Dumnezeu a primit și el această înștiințare. Nu s-a înfricoșat, pentru că acest ceas îl aștepta și pentru acesta trăise. El însuși se dăduse morții și Asketerionul era mormântul lui. Ceasul acesta îl va îndruma spre Dumnezeul Căruia îi slujise atâția ani. Sfântul I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru înștiințare și a început pregătirea finală, pentru că toată viața lui însemnase pregătire. Prima lui grijă a fost obștea pentru care lucrase nouăsprezece ani. Le-a adunat pe monahii și le-a spus, în chip firesc, vestea. La auzul ei, unele călugărițe s-au înfricoșat, altele s-au umplut de uimire, altele au plâns și toate și-au ținut privirea lor asupra învățătorului lor. Ca întotdeauna, sfântul le-a sfătuit și le-a îndrumat. Le-a repetat câteva adevăruri fundamentale pentru mântuire: credință dreaptă și viață în dreptate, în special

³⁸ *Consemnările lui Spiridon Becator, Galiatsos Pecatoros, 1787.*

pentru călugărițe creșterea în sfintele virtuți și ținerea făgăduințelor: ascultare, neagoniseală, feciorie. Curățenia sufletului și a trupului dăruiește omului puterea să-L vadă pe Dumnezeu. „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8).

Ascultarea, rodul smereniei, atrage harul lui Dumnezeu și dăruiește sufletului pace. Neagoniseala îl rupe pe monah de cele pământești și-l face să se poarte pe pământ ca un înger. Și mai presus de toate, mai mare decât toate virtuțile este iubirea. Mai întâi iubirea față de Dumnezeu și urmarea acesteia, iubirea față de oameni, față de semenii. Iubirea este fundamentul păcii și puterea mișcătoare spre fapte bune. Această iubire „îndelung rabdă, este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (I Corinteni 13, 4-8). Și deasupra tuturor acestora „pacea lui Dumnezeu, care covârșește orice minte, să păzească inimile voastre” (Filipeni 4, 7). Este ultimul sfat al sfântului ca monahiile să păstreze pacea între ele. Diavolul urăște pacea și o războiește. De aceea, surorile „să aibă pace înlăuntrul lor și unele față de altele”.

Dar sfântul lui Dumnezeu cunoaște neputințele sufletului omenesc, care de multe ori, fără să înțelegem, devin piedică și îi împilează pe frați. Sfântul nu ezită să ceară iertare de la călugărițe pentru orice lucru cu care le-a mâhnit și fără de voie le-a amărât în decursul anilor. Într-adevăr, este uimitoare smerenia sfântului și I se cuvine slavă lui Dumnezeu, care dăruiește oamenilor asemenea modele de urmat. Pentru că sfântul tuturor prietenilor și vrăjmașilor mănăstirii, și ucenicilor și sătenilor „și tuturor creștinilor iertare desăvârșită le-a dăruit”, cu o râvnă exemplară și lipsită de răutate.

A sosit vremea despărțirii. Este cincisprezece august, praznicul Maicii Domnului, după Dumnezeiasca Liturghie. Părintele Ioanichie, părintele Gherman, egumena Lavrentia și toate călugărițele se află lângă el. Sfântul începe rugăciunea și toți se roagă în tăcere. El este cu desăvârșire absorbit, ca și cum ar fi văzut cerul deschis așteptându-l. Toți îl urmăresc cu admirație. Sfântul se oprește și îi binecuvântează pe toți, în timp ce ei îi sărută mâna. Îngenunchează și iarăși se roagă. Genunchii acum se pleacă: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, mi-luiește-mă și primește duhul meu”, sunt ultimele lui cuvinte. Acum Dumnezeu i-a luat sufletul, lăsând aici cinstitul cort al acestuia. Clopotul Noului Ierusalim a izbucnit și vestea înfricoșătoare s-a răspândit în Omala și în întreaga insulă.

Părintele Ioanichie și părintele Gherman l-au îmbrăcat pe sfânt cu cele mai bune veșminte aurite la culoare și l-au adus în biserică.

Sfântul o iubea pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și în aceasta își pusese totdeauna nădejdea. Dorința sa lăuntrică să adoarmă în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului s-a împlinit. Toți au înțeles asta și se întăresc în convingerea că înaintea lor au un sfânt, lauda Bisericii și slava lui Dumnezeu. „Astfel, a fost întărit prin nevoința dintotdeauna a virtuții, el, vasul ales al Duhului Sfânt și tronul prea sfânt al harului dumnezeiesc ca harul să se odihnească și în acesta ca și în ceilalți sfinți, și să-i dăruiască desfătarea nepătimirii, strălucirea stării duhovnicești și lumina vederilor cerești”³⁹.

La slujba cucernică de înmormântare au slujit episcopul Filothei Loverdos și preoții Kefaloniei. Apoi, sfântul este înmormântat în partea de sud, afară, lângă zidul bisericii.

Mormântul se păstrează sub raclă, fiind încadrat mai târziu, după dărâmarea bisericii mici, în lăuntru bisericii Adormirii Maicii Domnului.

Se păstrează actul înmormântării sfântului, care a fost alcătuit la 20 august 1579. Să presupunem că a fost înmormântat după cinci zile, ca să se dea prilejul creștinilor insulei să se închine sfintelor sale moaște. Nu este exclus, de vreme ce au văzut că sfântul său trup era bine-mirositor.

Adăugăm actul de înmormântare, pentru că în acesta cititorul găsește multe informații, dar și descrierea modului ulterior de organizare a Mănăstirii Noul Ierusalim după adormirea sfântului.

Act de înmormântare 1579: „1579, ziua 20 a lunii august, în ținutul Omala, în lăuntru Sfintei Mănăstiri numite Noul Ierusalim, după înmormântarea fericitului Gherasim, cârmuitorul acestei mănăstiri, s-au adunat toate monahiile care se găsesc astăzi și au făcut sobor ca să aleagă pe egumena și întâi-stătătoarea acestei biserici și a surorilor călugărițe. Și astfel au ales, au votat și au rânduit drept egumenă pe evlavioasa Lavrentia, dându-i acesteia toată voia și puterea să fie, să rămână și să conducă peste călugărițe, așa cum a lăsat și a rânduit fericitul învățător Gherasim. În acest fel toate călugărițele trebuie să făgăduiască și să mărturisească că vor face ceea ce va rândui egumena Lavrentia, orice ar voi să spună spre folosul bisericii și al acestor călugărițe. Și această egumenă să nu poată să facă în această mănăstire

³⁹ *Rânduiala din 1778.*

nici un fel de lucru fără să le întrebe pe aceste călugărițe și în chip asemănător să-l întrebe și pe duhovnicul Ioanichie și să fie și să stăpânească această egumenă această Mănăstire și surorile spre propășire și nu spre împuținare. Și nereușind aceasta, să voteze și să facă adunare surorile toate, ca să aleagă, să facă și să rânduiască altă egumenă în locul ei. Și dacă de mai multe ori spun că vreo călugăriță n-a vrut să facă ascultare de această egumenă cu evlavie, ci a vrut să se opună ei, sau a dorit să nu fie în nici un fel de suferință, să se adune toate surorile, să facă sobor, s-o scoată din această mănăstire fără nici o întrebare și să nu poată să aibă, nici să primească din partea mănăstirii nimic din ceea ce s-a bucurat în mănăstire. Și chiar să mărturisească maica stareță cu surorile părerea lor, să-l aibă pe prea sfântul părinte Ioanichie drept duhovnic, și slujitorul acestei mănăstiri, așa cum l-au avut și pe învățătorul și să-l aibă spre întrebare în tot lucrul pe care voiesc să-l facă. Și să aibă și să stăpânească și să întrețină și să cultive toate locurile acestei mănăstiri, atât terenurile agricole, cât să aibă și celelalte drepturi care se cuvin acestei biserici. Și părintele Gherman să fie și acesta în această mănăstire ca frate și sprijinitor, așa cum era și împreună cu dascălul Gherasim, prin mărturia evlaviosului preot Kir Alivezi Francu, a lui Kir Mihail Francu, și a lui Kir Androutsu Perivolisianul" („Antologii Kefalonite", vol. 2, p. 256).

Capitolul 5 - 22. Prima mutare a moaștelor sfântului

„Deoarece era cu neputință să rămână ascunsă virtutea Sfântului, de aceea, după moartea lui, au voit să facă mutarea sfintelor moaște, care s-a și întâmplat prin exarhul Ieremia de atunci al Tronului Cetății împărătești, canonic și legal în anul 1581". (Ieremia)

„Dreptii în veac vor trăi și de la Domnul este plata lor" (înțelepciunea lui Solomon 5, 14) grăiește Sfânta Scriptură. Aceasta s-a întâmplat întocmai cu Sfântul Gherasim. Sufletul s-a despărțit de trup prin moartea sfântului, dar prezența lui s-a făcut simțită în mănăstire și în alte locuri. Se întâmpla zi de zi tot mai evident, pentru că mulțimea creștinilor care venea cu credință la mormântul sfântului primea vindecare de boală și pace.

Ceea ce a uimit cel mai mult a fost vindecarea unei demonizate, pe care obștea a adus-o în mănăstire ca să se închine. Aceasta însă a reușit să fugă într-o noapte și a căzut în cisterna mănăstirii. Egumena împreună cu celelalte surori au auzit în același timp glasul cunoscut al sfântului care le îndemna să alerge s-o salveze pe cea demonizată, care era în primejdie. S-au sculat, au alergat la chilia ei, dar n-au găsit-o. Cu îndrumarea sfântului au ajuns însă și la cisternă. Atunci au văzut-o pe femeie ținându-se deasupra apei, fără însă să vadă cum. I-au aruncat frânghia și au

tras-o afară, constatând cu bucurie că era sănătoasă. Ea însăși a început să povestească cum demonul a îndemnat-o să se arunce în cisternă și cum sfântul a salvat-o de la înec, ținând-o deasupra apei și izbăvind-o de demon.

Aceasta și multe alte minuni le-au convins pe călugărițe că trebuie să facă mutarea sfintelor moaște. Cu binecuvântarea și în prezența Exarhului Patriarhal, a mitropolitului Gavriil al Filadelfiei, pentru că mănăstirea este stavropighie patriarhală, probabil și a arhiepiscopului Kefaloniei, s-a făcut mutarea și s-au scos moaștele întregi, nestricăcioase și binemirositoare. Mutarea aceasta s-a realizat la 20 octombrie 1581, adică după doi ani și două luni de la înmormântarea lui.

Bucuria călugărițelor dar și a creștinilor ortodocși a fost negrăită. S-a confirmat prin nestricăciunea trupului un lucru de care erau convinși toți, anume că ieromonahul pustnic Gherasim Nottara este sfânt. Vestea aceasta a străbătut toată insula și mulțimile veneau să se închine sfintelor moaște.

Sfinții lui Dumnezeu reprezintă bucuria Ortodoxiei, pentru că Dumnezeu Se prea mărește „întru sfinții Săi” (Psalmul 150.1) și „împreună cu toți sfinții Lui” (II Corinteni 1.1).

23. A doua îngropare a moaștelor sfântului și a doua mutare

Dar dacă ortodocșii s-au bucurat, papistașii care se luptau cu orice mijloc să-i convertească, s-au întristat foarte. Vedeau că planurile lor pentru atragerea ortodocșilor eșuau prin neputrezirea trupului pustnicului și a dascălului ortodox. Prin urmare, au început războiul. S-au pornit să osândească Biserica Ortodoxă cum că după schismă nu mai poate să aibă sfinți. Au recurs la puterea politică și au reclamat că sfântul a fost deshumat înainte să se împlinească trei ani, așa cum este rânduit ca să se dezintegreze trupul, și că toată această lucrare înseamnă exploatare religioasă și au cerut reînmormântarea lui.

Toate lucrurile de mai sus și multe altele sunt cuprinse criptic în propunerea lui Ieremia Mainis, în raportul lui către Patriarhie: „Mulți dintre cei potrivnici, înverșunați spre osândirea Bisericii noastre, grăiesc lucruri lipsite de evlavie”, într-adevăr, cât îl orbește pe om ura și fanatismul! Se pare că a fost mare răzmeriță, deoarece credincioșii au început să se apere și să respingă acuzele. Exarhul patriarhal, văzând toate acestea și temându-se ca nu cumva să izbucnească vreo răscoală care ar fi avut drept urmare vărsare de sânge din partea ocupanților catolici, a hotărât că este înțelept, după ce mai întâi s-a înțeles cu puterea politică, să reînmormânteze sfintele moaște, probabil ca să se împlinească trei ani de la

prima înmormântare, sau și mai mult timp, pentru că nu se menționează exact. De altfel, ortodocșii nu aveau nimic de pierdut. Ei vor aștepta doar câteva luni ca lumina sfințeniei să strălucească și mai mult. Presupunem că această mașinație a durat în jur de patru luni. Adică sfântul a fost îngropat pentru a doua oară în februarie 1582, după ce, conform mărturiei lui Ieremia Mainis: „îngropând acele sfinte moaște în pământ până la termenul stabilit de mitropolitul Filadelfiei, și făcând pentru a doua oară strămutarea, am găsit aceste moaște întregi, pline de mireasmă și făcătoare de tămăduiri. Sfintele moaște au rămas în pământ prima dată și după aceea timp de doi ani și opt luni". Deci lipsesc patru luni pentru a se împlini cei trei ani. Acestea sunt lunile în care au avut loc certurile pentru a doua înmormântare.

A doua mutare a moaștelor a însemnat triumful Ortodoxiei, papistașilor închizându-li-se definitiv gura. Din mormântul lui, sfântul a dat o palmă grea ereziei. Urmarea a fost că ortodocșii s-au întărit mai mult în credința lor, dar și mulți romano-catolici s-au întors către Ortodoxie până când, la puțin timp, au plecat din Kefalonia. Așadar, Sfântul Gherasim este „ocrotitorul ortodocșilor".

Acesta este și motivul de bază pentru care principală prăznuire a sfântului a fost rânduită la 20 octombrie, adică mutarea și nu adormirea, așa cum prăznuiește de obicei Biserica. Mai târziu, însă, creștinii au prăznuit și adormirea sfântului, mutând-o la 16 august, ca să nu coincidă cu praznicul Născătoarei de Dumnezeu. De atunci, stăpânirea venețiană a început să cinstească Mănăstirea Noul Ierusalim atât de mult, încât să-i dăruiască în fiecare an treizeci de ducați.⁴⁰

24. Canonizarea oficială

După a doua mutare, sfintele moaște ale Sfântului Gherasim au fost așezate într-o raclă improvizată și se găseau în biserică, primind închinăciunea evlavioasă a credincioșilor care mergeau acolo. Anii treceau și faima sfântului se răspândea mai mult, pentru că în fiecare zi se săvârșeau minuni.

„Celelalte minuni după moartea lui, pe care le-au săvârșit sfintele sale moaște, nu pot a le spune și a le istorisi, multe fiind", scrie Mitrofan. Și oricum, lucrul acesta se întâmplă până astăzi. Conștiința poporului deja îl proclamase pe ieromonahul pustnic Gherasim Nottara drept sfânt, și sfânt îl numea și primea harul lui mântuitor. Tocmai această convingere a poporului credincios trebuia să fie întărită printr-un act oficial de către Patriarhia Ecumenică, conform cu tradiția consacrată

⁴⁰ *Antologii kefalonite*, vol. 2, p. 260.

în Ortodoxie. Lucrarea aceasta și-a asumat-o episcopul de Mainis, Ieremia Katsaitis, care și-a lăsat episcopia și a devenit ocrotitor al Sfintei Mănăstiri Nouă Ierusalim în 1596, după ieromonahul Ioanichie.

Impresionant este faptul că petiția către Patriarhul ecumenic n-o alcătuiește episcopul Kefaloniei, care semnează ca prim martor cererea pe care o vom vedea.

După părerea noastră, explicația constă în faptul că mănăstirea din anul 1582 poartă în mod oficial sigiliul patriarhal. Dar și înainte de Sfântul Gherasim a fost stavropighie patriarhală și, prin urmare, pentru cazurile care vizau mănăstirea, reprezentantul acesteia putea să se adreseze direct Patriarhului Ecumenic.

Astfel, prima cerere a fost făcută de către Ieremia, fără rezultat, al cărei conținut s-a pierdut și știm despre ea doar din a doua cerere în care se consemnează: „de aceea și mai înainte am amintit în parte virtuțile și izbânzile acestui părinte”.

A doua cerere, cu o scurtă biografie a sfântului, semnată de episcopul Kefaloniei Pahomie Analitis și de înalți clerici și mireni, a fost trimisă Patriarhiei în jurul anului 1620, patriarh fiind Chiril Lucaris ⁴¹.

Cererea are următorul conținut:

„Epistola iubitorului de Dumnezeu episcop al Mainiei, Kir Ieremia, către prea fericitul patriarh Ecumenic Kir Chiril

«Lauda dreptului desfată popoarele», grăiește cuvântul profetului. Dar nouă nu numai desfătare duhovnicească ne pricinuieste cel laudat, Sfântul Părintele nostru Gherasim, ci și îndemn nemincinos spre mântuire sufletească. Mai mult, ușurează povara conștiinței noastre, căci fiecare dintre creștinii evlavioși este dator să cinstască și să laude pe cei care viețuiesc cu evlavie și sunt bineplăcuți lui Dumnezeu. Căci lauda este plata virtuții, conform celui care zice, și cel ce laudă virtutea îl laudă pe Dumnezeu, de la care este virtutea oamenilor. Pentru aceasta și mai înainte ne-am referit în parte la virtuțile și la izbânzile acestui părinte către Tronul Patriarhal și acum cu dorință și cu nădejde aducem la cunoștință acestea spre judecata Preafericirii Voastre, rugând cu implorare să ne învredniciți și să faceți public Sfântului Sinod, ca să cinstiți în chip canonic și să-l așezați în ceata sfinților bărbați pe acest părinte al nostru.

⁴¹ Hrisostom Papadopoulos, *Sfântul Gherasim*, p. 18 ș.u.

Sfântul Părintele nostru Gherasim era originar din Peloponez, din ținutul numit Trikis, sau Trikala după denumirea comună. Cu toate acestea s-a întâmplat ca evlavia părinților săi nobili și destul de bogați să nu fie mai prejos decât neamul. Când a crescut cu vârsta, a înconjurat și Grecia și Thesalia și Tracia, căutând pretutindeni desăvârșirea sufletească. Și-a petrecut probabil timpul nevoindu-se în sfințenia Muntelui Athos, printre florile cele mai frumoase ale virtuții și printre monahii nevoitori de acolo pe sine s-a înfrumusețat. După acestea, în locurile pline de evlavie ale Ierusalimului a purces de dragul închinării, unde rămânând vreme destulă, la treapta preoției în chip canonic a fost înălțat de către prea fericitul patriarh Gherman, de la care primind iertăciune, s-a mutat în ținuturile Iordanului, unde a săvârșit patruzeci de zile de postire, urmând Stăpânului. Și multe ținuturi și insule străbătând, în cele din urmă a venit și în insula noastră, aici rămânând mulți ani, îndemnându-i pe credincioși, pe fiecare în parte, să viețuiască după Hristos, spre buna plăcere a lui Dumnezeu. Către bătrânețe, deja în vârstă fiind, a vrut să se pustnicească. De aceea, aflând o oarecare biserică veche în locul numit Omala, a ridicat-o pe aceasta și a înnoit-o din temelii și după voia proprie a zidit-o. Dar cei din insula aceasta venind și cunoscând virtutea bărbatului, l-au silit pe el să le primească pe fiicele lor, pe cele care îmbrățișaseră viețuirea monahală și primiseră să viețuiască în chip bine-plăcut lui Dumnezeu. Părintele a primit această sarcină spre folos sufletesc și mai întâi s-au adunat câteva pe care le-a și rânduit, învățându-le viețuirea deosebită și îngerească, nu puțini ani.

Acest Sfânt Părinte a petrecut treizeci de ani și în mănăstirea zidită de el și în alt loc, negustând deloc pâine, ci viețuind doar cu puțină linte înmuiată în apă și curățindu-se pe sine continuu prin lacrimi și rugăciuni și privegheri. Și când insula suferea din lipsa ploii, prin rugăciune pogorând ploaie, a izbăvit-o. Nu numai aceasta, ci și mulți bolnavi și demonizați a vindecat, ale căror patimi și nume anevoie este a le spune. Cu tărie credința tuturor creștinilor de aici este că insula aceasta a fost păzită nerobită în vremea luptei cu agarenii prin rugăciunea acestui părinte. Și chiar dacă este cineva din această insulă, cu rudeniile lui, care după moartea sfântului nu s-a împărtășit de aceste minuni, s-a făcut însă văzător al multora.

O femeie demonizată a venit la mănăstirea sfântului de dragul vindecării, care, aflând prilejul potrivit și mișcată de lucrarea satanică, a căzut într-o fântână foarte adâncă. Dar prin apariția sfântului, nu numai că a fost salvată de înec, ci și de necăjirea acestui demon a fost eliberată.

Acest sfânt a adormit în anul iconomiei întrupării Domnului nostru Iisus Hristos 1579, august 15. Deoarece era cu neputință să se ascundă virtutea sfântului, după moartea lui a vrut să se facă strămutarea moaștelor, care a și fost dusă la împlinire

de către exarhul de atunci Ieremia al Cetății împărătești, în mod canonic și după lege, în anul 1581. Dar pentru că mulți dintre potrivnici, pornindu-se, au grăit necuviincios spre osândirea Bisericii noastre, am fost siliți prin porunca fericitului mitropolit Gavriil al Filadelfiei să-l îngropăm din nou, ceea ce s-a și întâmplat. Îngropând acele sfinte moaște în pământ până la termenul stabilit de mitropolitul Filadelfiei, și din nou făcând a doua oară strămutarea, am găsit aceste sfinte moaște nestricăcioase, scoțând tot felul de bună mireasmă și vindecări. Și au rămas în pământ moaștele sfântului și mai întâi și după aceea doi ani și opt luni.

Semnăturile martorilor:

Pahomie, smeritul episcop al Kefaloniei și Zakintului;

Francisc Metaxa și iconomul Zaharia Balianos, preot și schevofilax (îngrijitor al Sfintelor Vase);

Daniil Marketos, ieromonah;

Matei Stelianos, preot;

Teodor Piniatoros, protoiereu;

Teoharis Balsamos, preot;

Antonie Balsamos, preot;

Ioanis Tsimaras, ucenic al Sfântului;

Petru Komis, ucenic al Sfântului;

Ioanis Baptistis Metaxas;

Anghelos Kokinos;

Teodor Halkiopoulos, ucenic al Sfântului;

Antonie Balsamos, ucenic al Sfântului".

Exact în epoca aceasta se găsea la Constantinopol Nicodim al II-lea Metaxa, episcopul de după aceea al Kefaloniei, prietenul episcopului Chiril Lucaris. Și este foarte probabil că va fi lucrat și va fi pus înaintea în chip potrivit Patriarhului problema canonizării sfântului și va fi adus rezultatul așteptat. Canonizarea s-a aprobat și s-a elaborat spre încredințare Tomosul patriarhal din iulie 1622.

Iată actul canonizării:

Chiril, din mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Constantinopolului, al Noii Rome și patriarhul Ecumenic

CELOS CARE VIEȚUIESC ÎN HRISTOS HAR ȘI MILĂ DE LA DUMNEZEU
TATĂL ȘI DE LA DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS

„De îndată ce este vorba de un sfânt, nimic nu i se pare mai de folos adunării de obște a Bisericii ca pe cei distinși prin virtuți în timpul vieții în trup și după moarte să-i slăvească prin prăznuiri anuale și imne de laudă. Faptul acesta de a oferi cinstire celor mai dreپți dintre robii Săi are mărturia bunăvoinței Stăpânului obșteasc, așa cum foarte bine învață cel între filozofi, Sfântul Vasile al Cezareii. Căci lauda împărțită pentru virtute celor care viețuiesc după virtute, lui Dumnezeu I Se cuvine, deși toată virtutea se lucrează în oameni, așa cum mărturisește Sfântul Grigorie, care poartă numele de Teologul. Se adaugă și faptul că datoria noastră față de unii ca aceștia este lauda care li se cuvine, ca nimănui cu nimic să nu îi rămânem datori, conform dumnezeiescului apostol, în chip egal le este de folos tuturor aceasta, deoarece lauda pentru cele bune i-a făcut pe cei mai trândavi să se ridice și să-i ajungă în râvnă și să urmeze sfinților, și pe cei mai iubitori de trudă să lucreze cu mai multă putere.

Căci nimeni n-a văzut dorința din suflete punând început astfel și îndrumând cu ușurință, cât a făcut-o mânată de lauda pentru faptele vestite, înlăuntrul celor care nu sunt leneși și nesăbuiți pe deplin la cuget. Toți câți se întâmplă să fie dăruieți cu atâta virtute, acestora nu întâmplător li se dăruiește desfătarea, căci despre faima celor buni trebuie să crezi lui Solomon, care zice că lauda dreptului desfată popoarele. Se adaugă faptul că nu este de mic ajutor cinstea față de bărbații care s-au săvârșit în evlavie, căci este necesar ca prin cele văzute să se ajungă la cele nevăzute ale măreției lui Dumnezeu, căci prin ordinea celor văzute, a cauzelor materiale în desfășurarea și guvernarea universului, pronia bunătății lui Dumnezeu nu apare lipsită de folos. Rațional este ca și împărțirea harismelor mai presus de fire ale Duhului, câștigate prin mijlocirile și intervențiile dumnezeieștilor bărbați, să nu rămână pentru totdeauna nefolositoare. Pe acestea și adunarea credincioșilor vădindu-le de la început, a obișnuit să arate prin imagini și cuvinte faptele și izbânzile viețuitorilor bine plăcuți lui Dumnezeu, către care se adresează și se îndreaptă urechile credincioșilor, fiecare având viața proprie.

Așadar, deoarece și în vremurile noastre a binevoit Dumnezeu ca și cel care a viețuit în sfințenie și în chip bineplăcut lui Dumnezeu în Omala, cel chemat în satele insulei Kefalonia, dumnezeiescul Gherasim, să fie pildă a viețuirii după Hristos și părtaş al dumnezeieștii virtuți, ale cărui fapte și izbânzi în viață nu numai că sunt admirate de oameni și se propovăduiesc pretutindeni de către martori oculari, dar și mai mult, chiar de către Dumnezeu sunt confirmate și pecetluite, fiecare dintre minuni, spre folosul celor care au nevoie și al celor care aleargă la lăcașul lui dumnezeiesc, pe care harul cel mare, dătător de daruri al Duhului, începător al bunătăților, le lucrează. Noi, gata râvnitori a împlini cu evlavie cele către Dumnezeu, socotim că se cuvine a împărți dumnezeieștilor bărbați cinstire, și

prevăzând folosul obștii credincioșilor, în fața dumnezeieștilor noștri părinți din obștea Bisericii, urmându-le obiceiul, votăm în chip sinodal, hotărâm și poruncim în Duhul Sfânt, și prin părerea celor care se găsesc lângă noi, prea fericiții patriarhi ai Antiohiei și Ierusalimului, prea sfințiții mitropoliți, a celor întru Duhul Sfânt împreună iubiți frați și împreună slujitori, a arhiepiscopilor și episcopilor, a cucernicilor și cinstiților clerici, ca cel proclamat între sfinți, părintele Gherasim, prin prăznuire și rânduială de slujbă anuală să fie sărbătorit cu laude și cu cântări, și în rândul sfinților și al dreptilor bărbați să fie trecut, de acum până în toți vecii, nu numai în insula Kefalonia, ci până la marginile Bisericii Universale a credincioșilor. Cel care nu primește această hotărâre sinodală, sau îndrăznind, se opune deplin, după prima și a doua povățuire, să fie rupt de adunarea credincioșilor și să fie tuturor ca un păgân și vameș, după glasul Evangheliei. Căci spre pomenire veșnică și neîncetată cu toată încredințarea am dat cele de față, hotărând în chip canonic și sinodal. În anul mântuirii 7130, (1622 d. Hr.) luna iulie, Indictionul 5."

Kiril, din mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Constantinopolului, al Noii Rome și patriarhul Ecumenic;

Ioachim, din mila lui Dumnezeu patriarhul Antiohiei;

Teofan, din mila lui Dumnezeu arhiepiscopul Sfintei Cetăți Ierusalim;

Partenie, mitropolitul Cizicului;

Teofan, mitropolitul Vechii Patre;

Gavriil, mitropolit de Nafpaktos și Artis;

Partenie, mitropolit de Aghialos;

Antim, mitropolit de Adrianopol;

Benedict, mitropolitul Neocezareei;

Clement, arhiepiscopul Preiconisului".

De atunci, întreaga Ortodoxie consemnează în calendar „în ziua a douăzecea a lunii octombrie prăznuirea Sfântului și de Dumnezeu purtătorului Părintelui nostru Gherasim cel nou, pustnicul din Kefalonia", spre a se face deosebire de Sfântul Gherasim de la Iordan.

Cererea lui Ieremia și actul patriarhal, precum și canonul lui Mitrofan de Nafplios cu Sinaxarul lui, care este și prima biografie consemnată a sfântului, au fost imprimate într-o broșură specială în anul 1625. Este prima rânduială a sfântului editată care se cântă la 20 octombrie.

Odată cu trecerea anilor s-au alcătuit și alte rânduieli ⁴². Și s-a ales ca sărbătoare și 16 august ca ziua adormirii sfântului, ca să nu coincidă cu praznicul Născătoarei, așa cum am spus mai înainte.

Iată cum prea slăvește Dumnezeu pe luptătorii pentru virtute! N-avem decât să urmăm după putere exemplul lor.

25. Chipul sfântului

„Sfântul era după înfățișarea trupului asemenea cu Sfântul Teodosie chinoviarhul, în afară de barbă, căci sfântul acesta avea barba îngălbenită”. (Mitrofan)

Este caracteristică această mărturie, dar ea presupune cunoașterea Sfântului Teodosie chinoviarhul. Deoarece însă noi avem în fața ochilor sfintele moaște întregi, vom încerca o descriere atentă a sfintei sale înfățișări.

Așa cum sfântul se prezintă în racla lui, este îmbrăcat în veșmânt preoțesc de culoare aurie. Stiharul lui este de pânză albă moale și prins cu dantelă de jur-împrejur. Centura lui este de piele și legată cu o mare pafta de argint gravată. Epitrahilul lui negru este țesut cu podoabe de argint. Pe cap se păstrează bucăți din camilafca sa. Pe interior poartă haină moale sau giulgiu. Nu poartă încălțări. Călugării fac papuci pe care îi pun în picioarele lui și îi dau ca binecuvântare, înălțimea trupului său are 1,75 cm. Fața lui are fruntea lată, ochii mari, gură proporționată care arată toți dinții de jos sănătoși, în timp ce cei de sus lipsesc, pomeții obrazilor scobiți, nasul mic, drept, în timp ce buza de sus este uscată și falca ușor strâmbă, cu o deschizătură în partea stângă prin care se distinge osul. Conform mărturiei, avea barba galbenă și probabil ochii albaștri. Se poate distinge pe chip bucuria nevoinței lui.

Gâtul lui lung poartă cruce. Pieptul și umerii sunt lați, mâinile simetric îndepărtate, cu palme și degete mari. De la mâna dreaptă lipsește degetul mic ⁴³. Fața și mâinile s-au înnegrit de fumul lumânărilor și al tămâii. Picioarele lui acoperite cu pânză și stihar sunt slabe, fără păr și au culoarea mierii.

⁴² *Sfintele Slujbe, Introducere, p. 11 și Antologii Kefalonite, vol. 2, p. 269.*

⁴³ *Antologii kefalonite. Degetul mic se găsește acum la Sfânta Biserică Evanghelistria din Argostoli, adus după cutremurul din 1853 de la Biserica Sfântului Gherasim din Delladetsimeon, vol. 2, p. 260.*

Astfel, avem în fața noastră un trup intact, nestricăcios de-a lungul trecerii timpului. O explicație logică și științifică nu se poate da. Rămâne doar cea a minunii. Dumnezeu a vrut în acest chip să-l prea mărească pe Sfântul Gherasim și să învețe popoarele atotputernicia Sa, dar și să se arate puterea Sa vindecătoare de-a lungul veacurilor.

Imnograful grăiește și cântă: „Trupul tău, Preasfântul Dumnezeu l-a arătat nestricăcios, păstrându-l pe acesta neputrezit... Izvorând în chip negrăit bună mireasmă și alungând toată boala ⁴⁴.

Au trecut de la adormirea Sfântului Gherasim patru sute de ani, adică patru veacuri, și trupul său nestricăcios mărturisește în fiecare zi măreția dumnezeiască. Și va rămâne astfel până la învierea de obște, până la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos.

26. Racla sfântului ⁴⁵ procesiuni

După a doua strămutare, un sicriu improvizat a adăpostit sfintele moaște așezate pe un tetrapod în partea de sud a bisericii, aproape de catapeteasmă. În anii următori, prin grija monahiilor, și în special a episcopului Ieremia de Mainis, ocrotitorul mănăstirii din anul 1596 până în 1642, o raclă mai frumoasă îl va primi pe sfânt.

Prima mărturie despre racla sfântului o avem de la starețul Ierotei, care, în raportul său din anul 1648 despre cutremurele din Kefalonia ale anului 1637, consemnează: „aceste sfinte moaște sunt astăzi intacte înlăuntrul raclei pe care am adus-o aurită din Veneția din ordinul și încuviințarea dumnezeiescului meu stareț Daniil, întru pomenirea lui, așa cum se vede numele meu înscris pe aceasta, alături de numele lui” ⁴⁶.

Din consemnarea istorică de mai sus reiese că racla era aurită și că numele donatorului, starețul Daniil, era înscris pe aceasta, precum și al nepotului său, adică al starețului Ierotei, cel care a scris raportul. Cu toate acestea, nu avem însă nici o mențiune istorică despre această raclă a starețului.

⁴⁴ *Sfintele slujbe*, p. 102.

⁴⁵ 45 Vezi articolul lui Gherasim Stamatatu despre raclă, în *Progresul kefalonit*, iunie 1974, p. 126 ș.u. De asemenea, Nicolae Fokas Cosmetatu în același periodic, mai, 1974, p. 110 ș.u.

⁴⁶ E. Legrand, vol. 1, p. 331 - 338.

Oare este racla cea mare de astăzi, fixă, care, într-adevăr, până în anul 1940 era aurită, așa cum mărturisesc călugărițele, și așa cum am văzut și eu bucăți sculptate de lemn aurit, care au fost desprinse în timpul căptușirii, așa cum vom scrie? În părțile rămase neacoperite n-am descoperit însă nici o consemnare, dar nici maicile nu-și amintesc că a existat o parte acoperită. Dar ceea ce este mai curios este faptul că nici despre prezenta raclă nu există nici o mărturie.

În deschizătura acestei mari racle de lemn se găsește o răcliță „coșciug”, „cassa” (Ilie Tsitselis o numește „grămăjoară de argint”⁴⁷) de lemn argintat, în cele trei părți cu geamuri, în care este susținut cu curele de picioare trupul Sfântului Gherasim. Această răcliță împreună cu moaștele se ridică vertical în timpul sărbătorilor și cu ea se face procesiune. Pe această parte din față, când se găsește în poziție verticală, se poate citi pe o plăcuță de argint sub formă de inimă: „Cu cheltuiala și din dorința prea cuviosului între ieromonahi și îndrumător întru Domnul, Daniil Balsamos, în anul 1748”.

Despre aceasta, istoricul Ilie Tsitselis scrie că este lucrarea „unui renumit sculptor italian”. Prin urmare, răclița, conform mărturiilor, a fost construită prin grija lui Daniel Balsamos, afară de cazul în care consemnarea nu se referă la căptușeala argintată a raclei.

La ușa raclei celei mari există o imagine care reconstituie adormirea sfântului. În partea stângă jos citim: „Nu trece cu vederea, sfinte, pe cel care se roagă pentru sufletul prea cuviosului Daniel Balsamos, din a cărei grijă este istorisită sfânta și strălucitoarea ta adormire de către Constantin, și mântuiește-l de păcatele săvârșite”.

Prin urmare, osteneala lui Daniel Balsamos a fost consemnată de aghiograful Constantin numai pe pânză, nu și pe marea raclă. Dacă ar fi fost construită pe cheltuiala și prin grija aceluiași, oricum undeva, pe partea din afară, ar fi fost scris numele lui Daniil, așa cum s-a făcut cu racla mică și cu textul aghiografic. Prin urmare, este sigur că racla mare nu este lucrarea strădaniei lui Daniil. Dar a cui? Din datele de mai sus este probabil în mare măsură că racla mare din lemn aurit s-a făcut cu cheltuiala starețului Daniel și prin grija nepotului său, starețul Ierotei, înainte de anul 1648 după Hristos. Undeva jos, pe căptușeala argintată sau pe pânza aghiografică se găsesc scrise numele donatorilor, al stareților Daniel și Ierotei, dacă nu cumva s-au șters între timp.

⁴⁷ *Antologii kefalonite*, vol. 2, p. 260, nota 2.

Și despre racla mică ne exprimăm părerea probabilă că și aceasta este a starețului Daniel, și că Daniel Balsamos a căptușit-o cu argintul mănăstirii în 1748, așa cum se scrie pe placă.

Nu respingem însă și mărturia că a fost făcută prin grija lui Daniel Balsamos, care a trăit cu o sută de ani după starețul Daniel, pentru că va fi fost stricată din pricina strămutării raclei mici în procesiunile mici și mari. Și aceasta pentru că nu era posibil ca starețul să fi trecut cu vederea moaștele sfântului și să se gândească doar la racla cea mare. Oricum, va fi făcut ceva deplin. Și într-adevăr, cele două racle sunt frumoase și impunătoare.

Racla mare, care este așezată deasupra mormântului sfântului, a fost căptușită exterior cu reprezentări sculptate, argintate în partea din față și pieziș în partea dreaptă, de jos până la acoperiș. Aceste părți vizibile închinătorilor, realizate prin grija mitropolitului Gherman Rubani în anul 1940, așa cum se scrie pe plăcuța din partea dreaptă de jos a ușii: „cu cheltuiala sfintei mănăstiri și din argintul dăruit de închinătorii evlavioși”, reprezintă lucrarea argintarului Ioan A. Nikitopoulos, așa cum se consemnează în partea de jos a ușii, în mijloc. Într-adevăr, reprezentările argintate ale căptușelii sunt minunate!

În partea stângă jos a fundalului sunt reprezentați cei vindecați, care îi mulțumesc sfântului și oferă daruri. La mijlocul fundamentului este reprezentată procesiunea cu sfintele moaște. În partea stângă a bazei fundamentului este redată salvarea demonizatei care a căzut în cisternă, așa cum consemnează biografia. În partea de sus a ușii, în mijloc, se află Sfântul Gherasim în picioare, între doi îngeri. În stânga și dreapta sunt reprezentați în continuare îngeri. Pe acoperiș este reprezentat în continuare Dumnezeu Tatăl. În partea de jos a laturii oblice este reprezentată Aflarea icoanei Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu de către preotul Balsamos și predarea acesteia sfântului. În partea de sus se află sfântul înconjurat de călugărițe, învățându-le pe acestea. Celelalte două părți au fost acoperite cu poleială de argint.

Este important de consemnat faptul că pentru procesiunea cu sfintele moaște a fost construită o turlă portabilă pentru racla cea mică, căptușită cu acoperământ argintat. Racla mică cu sfintele moaște se înalță vertical și se așează în partea de sud, în ușa Sfântului Altar, spre închinare, în ajunul sărbătorilor de 16 august și 20 octombrie. După Dumnezeiasca Liturghie a Praznicelor se face procesiune generală până la Platanos. La întoarcere se așează din nou în ușa de miazăzi a Sfântului Altar și rămâne în picioare până la odovania praznicelor, adică 23 august și 26 octombrie. Și din nou, după Dumnezeiasca Liturghie a Odovaniei, se face

procesiune cu sfântul de la mănăstire până la semănături și la întoarcere sfântul este pus în poziție verticală în racla mare.

De asemenea, este ridicat și în Sâmbăta cea mare și rămâne în ușa altarului până la Duminica Tomei, când după Dumnezeiasca Liturghie se face procesiune până la Platanos și printre semănături se revine în biserică și se așează înlăuntrul raclei celei mari.⁴⁸

Într-adevăr, procesiunile⁴⁹ sunt mișcătoare, pentru că până astăzi sfântul își continuă lucrarea sa duhovnicească și lucrătoare, pe care a început-o în urmă cu patru veacuri și pentru că mulțimi de bolnavi sau sănătoși vin să ceară mijlocirea și binecuvântarea lui. Câtă dreptate are cuvântul Sfintei Scripturi: „Cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac”! (I Ioan 2, 37).

Capitolul 6 - 27. Elemente cronologice ale vieții Sfântului Gherasim

Adăugăm fragmente din documentele salvate, care conțin elemente cronologice ale vieții Sfântului Gherasim, cu o scurtă explicație. Pe baza acestor elemente alcătuim în continuare tabelul cronologic al vieții lui. În acest fel se oferă rezolvarea unei probleme care de veacuri i-a preocupat pe istorici și se precizează cu exactitate calea vieții sfântului nostru.

Textele sunt redată în funcție de vechimea timpului scrierii.

1. Contractul de cedare al notarului Ioan Katsaitu din anul 1561: „Anul 1561, Indictionul 4, luna septembrie, ziua întâi, în curtea mănăstirii Fecioarei Maria, numită Noul Ierusalim, în ținutul Omala”.

De aici reiese că biserica a fost cedată în 1561. În tot cazul, sfântul se va fi nevoit acolo, probabil cu un an mai devreme, adică în anul 1560.

2. Actul de îngropare a sfântului, anul 1579, august 20: „1579, ziua 20 a lunii august, în ținutul Omala, înlăuntrul Sfintei Mănăstiri numită Noul Ierusalim, după ce a fost înmormântat fericitul de atunci Sfântul Părinte Gherasim, conducătorul Sfintei Mănăstiri...”.

⁴⁸ *Antologii kefalonite, vol. 2, p. 260, unde se vorbește de-spre procesiunile cu Sfintele moaște înlăuntrul mănăstirii și în interiorul insulei în situații grele, p. 268.*

⁴⁹ 49 Dimitrie Lukatos, *Cultul în Kefalonia, Atena 1946, pp. 219 - 239.*

Sfântul moare în 15 august 1579 și este înmormântat probabil în ziua de 20 a aceleiași luni.

3. Sigiliul Patriarhului Ieremia, 1582. „...a fost emis Preasfintei Mănăstiri și stavropighiei patriarhale Noul Ierusalim în anul 7090, luna februarie, indictionul 10", adică anul 1582 după Hristos.

Trei ani după adormirea sfântului se confirmă întreaga lucrare a sfântului pentru obște.

4. Ieremia, episcopul Mainei, 1620, în scurta istorisire a vieții sfântului scrie că acesta „și-a petrecut treizeci de ani ca să construiască această mănăstire și în alt loc". Într-adevăr, sfântul a viețuit treizeci de ani în Kefalonia și în Zakynthos, unde era aceeași episcopie. Adică cinci ani în Zakynthos, șase în peștera Argostoli și nouăsprezece aici în Omala, așa cum reiese și din datele de mai jos.

Ieremia scrie: „acest sfânt a adormit în anul economiei întrupării Domnului nostru Iisus Hristos 1579, august 15.... a voit să se facă mutarea moaștelor care a și avut loc, de către exarhul Ieremia de atunci al Tronului Patriarhiei, în anul 1581". Se precizează anul și data adormirii sfântului ca și anul primei mutări, fără precizarea datei.

5. Mitrofan de Navplios, în anul 1625, în Sinaxarul său, care este și a doua biografie consemnată, scrie: „Mai întâi, timp de un an a fost aprinzător de candelă la Sfântul Mormânt... slujind și prea fericitului patriarh Gherman doisprezece ani.

Toți anii slujirii la patriarhie, ai călătoriilor pentru nevoie etc. sunt cuprinși în expresia: „doisprezece ani". Același biograf continuă: „spre Zakynthos călătorind, timp de cinci ani s-a arătat ascultător, în viață ascetică nevoindu-se...".

Este o consemnare clară a șederii lui în Zakynthos, adică a rămas aici timp de cinci ani. În continuare adaugă: „a plecat de acolo și în Kefalonia, insulă care se află în fața Zakynthosului și, mergând unsprezece luni, într-un loc numit Peștera a locuit cinci ani".

S-au purtat îndelungi discuții pentru determinarea acestei perioade de timp. Toți socoteau că a rămas în peșteră unsprezece luni, însă corect este că a rămas cinci ani și unsprezece luni, pentru că și textul prin forma lui hiperbată o precizează, dar și confirmă mai jos că în mănăstire „și în alt loc înainte de venire, a rămas treizeci de ani". Celălalt loc din aceeași episcopie este Zakynthosul în care a rămas cinci ani și

Peștera, aproximativ șase ani. La mănăstire a rămas nouăsprezece ani. Astfel, se împlinesc treizeci de ani neîntrerupți în episcopia Kefaloniei Zakynthos. „A rămas neîntrerupt, și de către el a fost zidită mănăstirea, și în alt loc înainte să vină a rămas treizeci de ani...” „Viețuind toți anii mai puțin de optzeci. A mai trăit de atunci în mănăstire vreme de nouăsprezece ani... Sfântul acesta Gherasim a adormit în anul iconomiei întrupării Mântuitorului nostru 1579, luna august, ziua 15”.

Se precizează anii vieții lui, optzeci de ani. De vreme ce cunoaștem timpul adormirii, precizăm astfel în chip firesc vremea nașterii lui, adică 1500 sau 1501, pentru că scrie: „mai puțin de optzeci de ani”. Expresia: „mai puțin” însemna unul sau doi ani, cel mai mult.

6. Regulamentul mănăstirii arhiepiscopului Macarie Panaș al Kefaloniei, din anul 1652: „a fost ridicat de către Sfântul Părintele nostru Gherasim, noul pustnic...”. Conform cu datele alese de mai sus, alcătuim tabelul cronologic al sfântului.

Iată tabelul:

28. Diagrama cronologică a vieții Sfântului Gherasim

- 1507 anul nașterii;
- 1527 plecarea din Trikala, la vârsta de douăzeci de ani; rămânerea în Zakynthos trei ani, până în 1530;
- 1530 -1532: peregrinările la mănăstiri și în Bizanț;
- 1532 plecarea la Sfântul Munte;
- 1532 - 1537: rămânerea în Sfântul Munte aproximativ cinci ani;
- 1537 plecarea la Locurile Sfinte;
- 1537-1548: șederea la Locurile Sfinte timp de doisprezece ani;
- 1548-1550: plecarea în Creta;
- 1550 plecarea în Zakynthos;

- 1550-1554: șederea în Zakynthos timp de cinci ani;
- 1554: plecarea în Kefalonia;
- 1554 - 1560: rămânerea în peșteră cinci ani și unsprezece luni;
- 1560 plecarea în Omala.
- 1 septembrie 1561 cedarea mănăstirii;
- 1560-1579: rămânerea în Mănăstirea Noul Ierusalim timp de nouăsprezece ani;
- 15 august 1579: adormirea sfântului în Mănăstirea Noul Ierusalim Omala;
- 20 octombrie 1581: prima mutare a moaștelor;
- 20 octombrie 1582: probabil a doua mutare a moaștelor.

Partea a treia

Acatistul Sfântului Gherasim, kefalonitul, izgonitorul demonilor

(care se prăznuiește la 16 august și 20 octombrie)

Condacul 1

Pe robul lui Dumnezeu Sfântul Gherasim, care prin mulțimea nevoințelor sale a primit cununa cea nestricăcioasă, pe cel care prin Sfintele sale moaște revarsă râuri de tămăduiri, veniți, credincioșilor, să-l laudam într-un glas, zicând: *Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!*

Icosul 1

Viața ta a fost o viață răstignită, Sfinte al lui Dumnezeu, că lepădând poftele lumești ai luat crucea lui Hristos asupra ta, iubind nevoința și defăimând trecătoarele desfătări. Învățându-ne de la tine să mergem pe calea Evangheliei și a rugăciunii, îți zicem cu inima smerită:

Bucură-te, că pământul Trikalei l-ai binecuvântat;
Bucură-te, că din copilăria ta ai mers pe calea virtuților;
Bucură-te, că în insula Zakintului te-ai îndeletnicit cu rugăciunea;
Bucură-te, că împreună cu Sfinții aghioriți o lauzi pe Născătoarea de Dumnezeu;
Bucură-te, că te-ai învrednicit să te închini la Locurile Sfinte;
Bucură-te, că în Biserica Sfântului Mormânt ai primit mângâiere cerească;
Bucură-te, că, aprinzând acolo candelă, ai aprins și candela inimii tale;
Bucură-te, că, fiind hirotonit preot, nu ți-ai împuținat nevoințele;
Bucură-te, că, întorcându-te în Zakint, în peșteră ai viețuit;
Bucură-te, că în Kefalonia ai fost trimis de Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 2-lea

Ocrotitor al drept-credincioșilor te-ai arătat, sfinte, risipind mrejele ereticilor apuși, care căutau să atragă lumea în înșelare. Că prin tăria cuvântului și prin mulțimea minunilor ai închis gurile ritorilor multvorbitori, cântându-I lui Dumnezeu Cel în Treime laudat: *Aliluia!*

Icosul al 2-lea

Și după moartea ta ai fost prigonit de cărturarii și preoții slujitori ai papei, care nu voiau să recunoască sfințenia ta și darul dat ție de Dumnezeu prin neputrezirea sfintelor tale moaște, care stătuseră în pământ mai mult de doi ani și fuseseră descoperite întregi și binemirositoare. Trupul tău binecuvântat a fost îngropat iarăși

în pământ, spre mahnirea credincioșilor, dar nu după multă vreme a fost pus în biserică spre închinare, spre bucuria celor care te laudau, zicând:

Bucură-te, că prigonitorii Sfintelor tale moaște au fost rușinați;

Bucură-te, că prin neputrezirea trupului te-ai arătat templu al Duhului Sfânt;

Bucură-te, semn de netăgăduit al Învierii Mântuitorului Hristos;

Bucură-te, muștrătorule al celor care defaimă predaniile Sfinților Părinți;

Bucură-te, că prin minuni ai rușinat propovăduirea catolicilor;

Bucură-te, că pe hoțul care a spart geamul raclei tale l-ai pedepsit;

Bucură-te, cel ce îi pedepsești pe cei care batjocoresc Biserica lui Hristos;

Bucură-te, aprig dușman al schismelor și ereziilor;

Bucură-te, îndreptător al celor rătăciți pe calea adevărului;

Bucură-te, că pe mulți i-ai adus la cunoașterea drepte credințe;

Bucură-te, povățuitorule al preoților pe calea mărturisirii adevărului;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 3-lea

Cine poate spune mulțimea minunilor tale, robule al lui Dumnezeu? Că poporul te laudă, mulțumindu-ți pentru grabnicul tău ajutor, că nu s-a pomenit să alerge cineva la tine și să rămână fără răspuns. Și, pentru aceasta, Îi cântăm Celui ce te-a încununat: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Te-ai arătat omului care voia să aducă la mănăstirea ta zece capre, ca mulțumire pentru ajutorul primit de la tine, și i-ai arătat drumul, ca să nu se rătăcească. Și când te-ai făcut nevăzut, el a înțeles purtarea ta de grijă, că și după moarte ai primit puterea de a fi călăuza creștinilor. Pentru aceasta ți-a cântat unele ca acestea:

Bucură-te, cel ce ne arăți calea spre Împărăția Cerurilor;

Bucură-te, că primești laudele noastre precum Hristos cei doi bani ai văduvei;

Bucură-te, nădejde a celor ispitiți de deznădejde;

Bucură-te, luminează cerească ce luminezi viețile noastre;

Bucură-te, că alungi îndoiala de la cei slabi în credință;

Bucură-te, că pelerinii simt chemarea ta și se grăbesc să ajungă la tine;

Bucură-te, că mănăstirea ta, Noul Ierusalim, s-a arătat comoară duhovnicească;

Bucură-te, îndrumător al monahilor pe calea muceniei fără de sânge;

Bucură-te, că împreună cu Sfântul Spiridon ești surpător al ereziilor;

Bucură-te, că împreună cu Dionisie ocrotitor ești al drept-credincioșilor;

Bucură-te, că ai binecuvântat pământul Zakintului;

Bucură-te, că nu doar insulele, ci tot pământul grecesc te cinstește;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 4-lea

Să alerge mulțimea bolnavilor spre ajutorul ceresc, să caute cei istoviți din pricina durerilor spre Sfântul Gherasim, care s-a arătat doctorie dumnezeiască, nou șarpe de aramă ridicat de Dumnezeu lui Moise în pustia sufletelor noastre, și să Îi cântăm Celui ce l-a acoperit cu mulțime de daruri: *Aliluia!*

Icosul al 4-lea

Pe negustorul cu mâna bolnavă nu l-ai lăsat să alerge prin țări străine după ajutorul doctorilor cu nume mare, ci l-ai chemat la mănăstirea ta din Kefalonia. Și, atingându-se de racla ta, după ce s-a rugat cu credință, a dobândit tămăduire. Și, împreună cu soția sa, l-a mulțumit lui Dumnezeu, pentru care noi îți zicem unele ca acestea:

Bucură-te, cel ce auzi rugăciunile bolnavilor;

Bucură-te, că ai primit de sus darul tămăduirilor;

Bucură-te, far spre care se îndreaptă mulțimea celor suferinzi;

Bucură-te, cel ce vii în întâmpinarea celor apăsăți de boală;

Bucură-te, doctor ceresc care îi cercetezi pe bolnavi;

Bucură-te, că îi păzești pe credincioși de doctorii cei nepricepuți;

Bucură-te, că gonești frica celor ce se tem de doctori;

Bucură-te, că stingi focul durerilor de nesuportat;

Bucură-te, că îi ajuți pe cei pe care nu îi vindeci să rabde fără să cârtească;

Bucură-te, scăpare a celor care nu mai așteaptă ajutor de la oameni;

Bucură-te, că în ceasul morții veghezi sufletele care părăsesc această lume;

Bucură-te, îngrijitor al celor care îi îngrijesc pe bolnavi;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 5-lea

Minune nemaiauzită s-a arătat prin tine, sfinte, că pe femeia stăpânită de duhul necurat, care voia să o arunce în apă și să o înece, ai ținut-o prin rugăciunile tale deasupra apei. Și le-ai cerut maicilor să alerge să o ajute, iar ele, găsind-o stând deasupra apei ca pe uscat și văzând că se tămăduise, l-au cântat lui Dumnezeu: *Aliluia!*

Icosul al 5-lea

„Gherasime, mă arzi ca un foc, voi pleca, căci m-au ajuns flăcările pe care le scoți din tine”, a strigat diavolul prin gura tinerei care fusese adusă la racla cu sfintele tale moaște, mărturisind darul dat ție de Dumnezeu. Și tânăra, tămăduindu-se, ți-a adus mulțumiri cu inima zdrobită, zicându-ți unele ca acestea:

Bucură-te, cuvioase, că mare este darul dat ție de sus;

Bucură-te, că cei chinuiți de diavol primesc ușurare prin tine;

Bucură-te, prigonitorule al duhurilor celor necurate;
Bucură-te, luminează care gonești întunericul;
Bucură-te, rugător pentru cei pentru care nu are cine să se roage;
Bucură-te, primind cuvintele de mulțumire de la cei pe care i-ai ajutat;
Bucură-te, că ai ținut-o deasupra apei pe femeia îndrăcită;
Bucură-te, că ai vindecat-o prin rugăciunile tale;
Bucură-te, că maicile au cunoscut puterea rugăciunilor tale;
Bucură-te, că prin această minune le-ai îndemnat să recunoască sfințenia ta;
Bucură-te, că atunci sfintele tale moaște au fost puse spre închinare;
Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 6-lea

Văzând cum unii creștini biruiți de deznădejde au fost ispitiți de gândul sinuciderii, ai venit în ajutorul lor în chip minunat, îndemnându-i să lepede cugetele demonice și să Îi cânte lui Dumnezeu: *Aliluia!*

Icosul al 6-lea

Pe tânărul îndrăcit care vroia să-și pună capăt zilelor și s-a aruncat din clopotniță nu numai că l-ai ținut în viață, ci l-ai și tămăduit de suferința sa, izgonind pe diavol. Iar pe cei care s-au temut că, din pricina căderii, tânărul va muri i-ai întărit în credința în Dumnezeu, pentru care au zis către tine unele ca acestea:

Bucură-te, că strici urzelile diavolești;
Bucură-te, că tânărul care s-a aruncat din clopotniță nu a murit;
Bucură-te, că l-ai scos nevătămat din gura iadului;
Bucură-te, că îi ferești pe creștini de păcatul sinuciderii;
Bucură-te, sfinte care te rogi pentru toată lumea;
Bucură-te, că nu te scârbești de patimile noastre;
Bucură-te, că ne arăți calea lepădării de patimi;
Bucură-te, că ne chemi la războiul duhovnicesc;
Bucură-te, muștrătorule al leneviei și al iubirii de sine;
Bucură-te, că aduci lumina în mințile întunecate;
Bucură-te, că cei pe care i-ai scăpat din ghearele iadului îți mulțumesc;
Bucură-te, apus al disperării și răsărit al nădejdi;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 7-lea

„Crucea este armă nebiruită, sabie cu două tăișuri”, striga copilul chinuit de diavol, mușcând crucea ta, pe care o ținea preotul care citea rugăciuni în fața sfintelor tale moaște. Și diavolul, strigând că nu poate suferi puterea ta, a plecat, iar copilul l-a cântat Domnului: *Aliluia!*

Icosul al 7-lea

Mult au suferit părinții lui Spiridon, când copilul lor, stăpânit de diavol, îți spunea cuvinte hulitoare. Dar, având în sufletele lor nădejdea în Dumnezeu și știind mulțimea minunilor tale, au stăruit în rugăciune și rugăciunea le-a fost ascultată. Iar noi, crezând că vii în ajutorul tuturor celor care se roagă ție cu credință, îți aducem aceste puține laude:

Bucură-te, cel ce lui Spiridon i-ai luminat copilăria;
Bucură-te, că ai împlinit rugăciunile părinților lor;
Bucură-te, cel ce ai șters mulțimea lacrimilor lor;
Bucură-te, că prin nevoința ta ai primit putere împotriva demonilor;
Bucură-te, că puterea crucii ți-a fost pavăză în ispite;
Bucură-te, că cei ce sărută crucea ta iau binecuvântare;
Bucură-te, chemarea pe calea cea îngustă a mântuirii;
Bucură-te, pildă de nevoință și îndreptar de rugăciune;
Bucură-te, că ne înveți să iubim nevoința;
Bucură-te, că te-ai asemănat pustnicilor din vechime;
Bucură-te, că împreună cu aceștia te rogi pentru noi păcătoșii;
Bucură-te, că ne călăuzești spre Ierusalimul cel de sus;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 8-lea

Prin gura femeii paralitice din Etolia s-a auzit duhul necurat zicându-ți: „Nu am putere asupra ta, căci prin rugăciune te faci foc pe deplin”. Iar tu i-ai dat tămăduire bolnavei și, împreună cu părinții săi, aceasta l-a adus Domnului cântarea de mulțumire: *Aliluia!*

Icosul al 8-lea

Nu te-ai scârbit de femeia îndrăcită, care te blestema în fel și chip, ci ți-a fost milă de ea, că mult pătimise din lucrarea diavolului. Și, plecând urechile la rugăciunea îndureratului ei bărbat, ai vindecat-o, pentru care au plecat din mănăstirea ta mulțumindu-ți pentru ajutor și zicându-ți unele ca acestea:

Bucură-te, foc ceresc care îi arzi pe diavoli;
Bucură-te, că pe cei care ajung la sfintele tale moaște îi binecuvântezi;
Bucură-te, că pe cei care nu pot ajunge la tine îi ajuți după credința lor;
Bucură-te, tămâie cu bun miros care alungi demonii;
Bucură-te, că risipești puterea farmecelor;
Bucură-te, cel ce ne ferești de răutățile dușmanilor;
Bucură-te, că în fața ta vrăjitorii se arată neputincioși;
Bucură-te, că până la sfârșitul vremurilor vei lupta împotriva lor;
Bucură-te, că întărești în răbdare rudele celor îndrăciți;

Bucură-te, că în ispite aduci alinare sufletelor lor;
Bucură-te, glas care cântă laude Dumnezeului Celui viu;
Bucură-te, că pomenirea numelui tău le este rană demonilor;
Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 9-lea

Doi ani de zile au pătimit cei doi frați îndrăciți din Mavrata, și prin rugăciunile tale cu îngerii întunericului au plecat, zicând: „Ne-ai ars, nu mai putem să rămânem mai mult”. Iar noi, cunoscând puterea dată ție de la Dumnezeu, Îl laudăm și cu mulțumire Îi cântăm: *Aliluia!*

Icosul al 9-lea

„Mamă, dezleagă-mă”, a zis către mama sa tânărul care fusese legat pentru tulburarea făcută din pricina demonului care îl stăpânea. Căci, căutând ajutor de la doctori, a rămas neajutorat, dar cerând ajutor de la tine a aflat izbăvire și, tămăduindu-se, ți-a cântat unele ca acestea:

Bucură-te, cel ce ai vestit bucuria mamei credincioase și fiului ei;
Bucură-te, cel ce ai adus liniștea în sufletele lor chinuite;
Bucură-te, că pe tatăl cel necredincios l-ai chemat spre lumina adevărului;
Bucură-te, că mulți părinți se roagă ție pentru copiii lor;
Bucură-te, că nu au rămas rușinați cei care au nădăjduit în ajutorul tău;
Bucură-te, că pe frații din Mavrata nu i-ai lăsat să se chinuiască;
Bucură-te, că ai dezlegat legăturile cu care îi legaseră diavolii;
Bucură-te, că rudeniile care îi legaseră cu lanțuri și funii s-au minunat;
Bucură-te, că, dezlegându-i pe frați, L-au slăvit pe Dumnezeu;
Bucură-te, că părinții acestor frați mult au postit pentru a-i ajuta;
Bucură-te, că îi povățuiești pe părinți să stăruie în rugăciune;
Bucură-te, că prin rugăciunile părinților îi ajuți pe copiii lor;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 10-lea

Ajungând în fața judecătorului, creștinul cel nevinovat nu s-a lăsat biruit de deznădejde, ci a așteptat lucrarea ta, ocrotitorule al celor năpăstuiți. Și având loc în vremea judecății un cutremur de pământ, cel care îl nedreptățise a fost cuprins de frica morții și și-a recunoscut păcatul, iar creștinul l-a mulțumit Domnului, zicând: *Aliluia!*

Icosul al 10-lea

Ne-a cerut Mântuitorul Hristos să îi binecuvântăm pe cei care ne blestemă și să îi iubim pe cei care ne fac rău, dar suntem slabi în credință și răutățile vrăjmașilor

noștri ne covârșesc. Pentru aceasta cădem către tine, Sfinte Gherasim, cerând să vii în ajutorul celor nedreptățiți, și te laudăm așa:

Bucură-te, că pe creștinul cel nevinovat l-ai ajutat;

Bucură-te, că judecătorul i-a făcut dreptate celui năpăstuit;

Bucură-te, că stai împotriva părâșilor care nu au frică de Dumnezeu;

Bucură-te, judecător ceresc care împarți dreptatea;

Bucură-te, că ne înveți să biruim răutatea prin bunătate;

Bucură-te, că ne îndemni să alegem iubirea în locul urii;

Bucură-te, împăciuitoarele al celor care se vrăjmășesc;

Bucură-te, că aduci pacea în casele creștinilor;

Bucură-te, că pe părinți îi împaci cu fiii lor;

Bucură-te, că alungi tulburarea din mănăstiri;

Bucură-te, că pe cei prigoniți pentru credința lor îi întărești;

Bucură-te, că și noi mărturisim harismele tale;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 11-lea

Ajungând la mănăstirea ta, soldatul Decaneos nu a vrut să ți se închine, ci te-a batjocorit, disprețuindu-i pe cei care se rugau ție pentru ajutor. Dar degrabă l-a ajuns mânia lui Dumnezeu, că a murit de moarte năprasnică, fără să îți mai ceară iertare și fără să Îi cânte Celui ce poartă de grijă tuturor: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Lumea aceasta, iubitoare de desfrâu și de apostazie, îi prigonește pe iubitorii de Dumnezeu, batjocorindu-i pentru credința lor. Și mulțimea ispitelor i-ar doborî la pământ, dacă nu ar fi ocrotiți de Dumnezeu și dacă nu ar fi călăuziți de ajutorul Maicii Domnului și al tuturor sfinților. Iar noi, cei care știm minunile tale, îți cântăm:

Bucură-te, că prin mustrarea celor necredincioși ne ferești de păcatul necredinței;

Bucură-te, primind rugăciunile celor ce se roagă ție pentru rudele lor;

Bucură-te, că îi ajuți pe copii pentru rugăciunile părinților lor;

Bucură-te, că îi ajuți pe părinți pentru rugăciunile copiilor credincioși;

Bucură-te, muștrătorule al celor care au mințile întunecate de păcat;

Bucură-te, că, în viață fiind, ai chemat oamenii să se spovedească;

Bucură-te, că și acum ne îndrepti pașii spre Taina Spovedaniei;

Bucură-te, că cei ce se roagă ție leapădă frica de spovedanie;

Bucură-te, împreună-rugător cu duhovnicii pentru îndreptarea ucenicilor lor;

Bucură-te, chip al povățuitului desăvârșit;

Bucură-te, biruitorule al patimilor, că îi ridici pe cei căzuți;

Bucură-te, călăuzitorule al păstorilor pentru rugăciunile celor păstoriți;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 12-lea

Vrând soldații italieni să distrugă mănăstirea ta, te-ai arătat într-un nor mare, alungând dușmanul, spre bucuria călugărilor și a creștinilor drept-credincioși. Ai făcut de rușine puterea celor puternici și i-ai înălțat pe cei smeriți, care I-au cântat lui Dumnezeu cu evlavie: *Aliluia!*

Icosul al 12-lea

Necazuri de tot felul ne împresoară și furtuna ispitelor se abate asupra noastră, Sfinte Gherasim. Dar credem că nu ne vei lăsa singuri, ci vei veni în ajutorul nostru, cerând de la Dumnezeu pentru noi cele ce ne sunt cu adevărat de folos. Și pentru aceasta îți zicem:

Bucură-te, cel ce păzești mănăstirea ta din Kefalonia de toate relele;

Bucură-te, că ai stat împotriva soldaților rău-credincioși;

Bucură-te, că prin arătarea ta ai umplut sufletele lor de teamă;

Bucură-te, că prin rugăciunea ta au fost biruiți;

Bucură-te, trâmbiță care vestești înfrângerea dușmanilor;

Bucură-te, armă aducătoare de biruință ostașilor drept-credincioși;

Bucură-te, că și acum păzești casele creștinilor care te cinstesc;

Bucură-te, liman al celor greu încercați de primejdii;

Bucură-te, scut al celor care prăznuiesc pomenirea ta;

Bucură-te, risipitorule al duhurilor care ne ispitesc;

Bucură-te, că dai cele de trebuință celor ce se roagă ție;

Bucură-te, rugător neobosit în fața tronului Sfintei Treimi;

Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul al 13-lea (de trei ori)

O, Sfinte Gherasim, lauda Kefaloniei și cunună a Bisericii lui Hristos, vino degrabă în ajutorul nostru, al celor necăjiți, întristați și deznădăjduiți, și roagă-te pentru noi ca Bunul Dumnezeu să ne ridice povara încercărilor care ne apasă și să ne dea tărie în credință, ca să Îi cântăm: *Aliluia!*

Apoi se zic iarăși:

Icosul 1

Viața ta a fost o viață răstignită, sfinte al lui Dumnezeu, că lepădând poftele lumești ai luat crucea lui Hristos asupra ta, iubind nevointa și defăimând trecătoarele desfătări. Învățându-ne de la tine să mergem pe calea Evangheliei și a rugăciunii, îți zicem cu inima smerită:

Bucură-te, că pământul Trikalei l-ai binecuvântat;
Bucură-te, că din copilăria ta ai mers pe calea virtuților;
Bucură-te, că în insula Zakintului te-ai îndeletnicit cu rugăciunea;
Bucură-te, că împreună cu Sfinții aghioriți o lauzi pe Născătoarea de Dumnezeu;
Bucură-te, că te-ai învrednicit să te închini la Locurile Sfinte;
Bucură-te, că în Biserica Sfântului Mormânt ai primit mângâiere cerească;
Bucură-te, că, aprinzând acolo candelile, ai aprins și candela inimii tale;
Bucură-te, că, fiind hirotonit preot, nu ți-ai împruținat nevoințele;
Bucură-te, că, întorcându-te în Zakint, în peșteră ai viețuit;
Bucură-te, că în Kefalonia ai fost trimis de Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!

Condacul 1

Pe robul lui Dumnezeu Sfântul Gherasim, care prin mulțimea nevoințelor sale a primit cununa cea nestricăcioasă, pe cel care prin sfintele sale moaște revarsă râuri de tămăduiri, veniți, credincioșilor, să-l laudam într-un glas, zicând: ***Bucură-te, Sfinte Gherasim, zid nesurpat de uneltirile diavolești!***

și această:

Rugăciune către Sfântul Gherasim, kefalonitul

Sfinte Gherasim, robule al lui Hristos, cel ce ai strălucit înaintea oamenilor ca lumină în întuneric, care ai călăuzit poporul spre cunoașterea adevăratului Dumnezeu, primește de la noi această puțină rugăciune.

Vezi, sfinte, durerile noastre. Vezi necazurile care ne apasă. Vezi mulțimea ispitelor care ne învăluiesc neîncetat. Roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, așa cum te-ai rugat pentru mulțimea credincioșilor care mărturisesc minunile tale. Mare dar ne-a făcut nouă Domnul prin neputreziciunea sfintelor tale moaște. Că ne-am întărit în credință auzind că bolnavii care s-au atins de racla ta au fost vindecați și că i-ai alungat pe diavoli de la cei îndrăciți.

O, Sfinte Gherasim, precum ai scăpat insula Kefaloniei de jugul agarenilor și de multe necazuri, tot așa ajută-ne și pe noi. Am căutat ușurare prin puterile noastre, dar nu am aflat. Am căutat ajutor de la oameni, dar am rămas nemângâiați. La tine venim, Sfinte, nădăjduind că nu ne vei rușina. Ci ne vei da cele de trebuință, arătându-ne care este calea pe care trebuie să mergem. Știm că dacă în viață alegem după voia noastră cea rea, rămânem lipsiți de ajutorul dumnezeiesc. Roagă-

te pentru noi, Sfinte, să cunoaștem și să facem voia lui Dumnezeu, ca să ajungem în Raiul cel prea dulce, în care tu Îl lauzi pe Dumnezeu cu toți sfinții și cu toate puterile cerești, în vecii vecilor. Amin.

Apoi se face otpustul.

Rugăciune pentru cel/izbăvirea celui îndrăcit

Sfinte Gherasim, podoabă a Kefaloniei și ocrotitorule al ortodocșilor, primește puțina mea rugăciune pentru (numele), care mult se chinuiește. Știu că ai primit darul de a-i ajuta pe cei chinuiți de duhurile necurate, și pentru aceasta te rog să îl dezlegi de legăturile diavolești cu care este legat.

Arată-ți și acum puterea, sfinte, ajutând această făptură care mult pătimește. Știu că pe tânărul care voia să își curme viața, aruncându-se din clopotniță, nu doar că l-ai ținut în viață, ci l-ai și izbăvit de diavolul care îl chinuia. Știu că pe femeia pe care diavolul voia să o înece ai ținut-o în chip minunat deasupra apei până ce maicile au venit să o ajute. Și nu numai că nu a murit, dar prin rugăciunile tale a și scăpat din ghearele diavolului care o chinuia.

Mare este durerea părinților care suferă văzându-și copiii pătimind, mare este durerea rudelor când un om este bântuit de duhurile necurate. Vezi durerea inimii mele, sfinte, nu mă lăsa. Știu că rugăciunea mea este slabă, dar nu pentru credința mea, ci pentru iubirea ta față de neamul creștinesc te rog cu inimă zdrobită: îndură-te, sfinte, și alungă de la (numele) toată lucrarea drăcească, pentru ca el, cunoscând puterea dumnezeiască, să ducă o viață bineplăcută lui Dumnezeu până la sfârșitul vieții sale, mulțumindu-ți pentru ajutorul primit și laudându-l pe Dumnezeu, Cel ce este minunat întru sfinții Săi. Amin.

Rugăciunea celui chinuit de diavol

Sfinte Gherasime, mare făcătorule de minuni, vezi necazul meu și durerile mele. Roagă-te pentru mine lui Hristos Dumnezeu, ca să ridice povara care mă apasă. Ajută-mă, sfinte, ajută-mă, că nu cer desfătări lumești, ci cer să fiu izbăvit din lanțurile diavolului. Nu te scârbi de mine, păcătosul, ci vino în ajutorul meu.

Am auzit de mulțimea minunilor tale, sfinte, și cred lui Hristos că nu vei trece cu vederea cererea mea. Da, cuvioase părinte Gherasim, ajută-mă, nu mă lăsa. Alungă norii deznădejdiei de la sufletul meu. Alungă-l pe necuratul diavol, care mă împinge să fac lucruri necuvioase și să spun cuvinte de ocară. Stai în ajutorul meu, sfinte,, și ajută-mă să dobândesc sănătate sufletească și trupească. Primește puțină mea rugăciune, ca eu, scăpând din lanțurile diavolului celui urător de oameni, să mă ridic din groapa în care zac și să pun început bun mântuirii, slăvind în vecii vecilor Treimea cea de o ființă și nedespărțită, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Laude aduse Sfântului și de Dumnezeu purtătorului Părintele nostru Gherasim

facere a arhimandritului Policarp Komis

Starea I, glas V:

Fericimu-te și cântăm cu credincioșie dumnezeiasca și cucernica ta adormire. Oh, Gherasime, frumusețea sfinților!

Fericimu-te întru cântări, sfinte, lauda pustnicilor și a preoților și prea mărim dumnezeiasca ta îngropăciune.

Ridicat-ai pe umeri crucea Domnului, de Dumnezeu cugetătorule, Gherasime, urmând acesteia cu toată evlavia.

De grijile vieții, ca un ieșit din fire lipsindu-te, în pustiul Iordanului te-ai îndepărtat, lui Dumnezeu cântându-I, grăind către El.

Neam și patrie, slava bogatei cinstiri o ai lepădat, de Dumnezeu purtătorule, Gherasime, iubindu-L pe Hristos în chip desăvârșit.

Pe demoni i-ai alungat, căci cu înfricoșare căzând bolnava în fântână, sfinte, ai vindecat-o odinioară și ai mântuit-o.

Prin fericită înfrânare și nevoință multă, plăcerile trupului le-ai stăvilit și ai răbdat spre nepătimire, înțelepte.

Sufletele dreptilor sunt vii în veac, și viețuiești și tu, de Dumnezeu cugetătorule, Gherasime, desfătându-te între cetele sfinților.

Insula ta, părinte, săvârșește prea cinstitul tău praznic, de Dumnezeu purtătorule, Gherasime, prin care aduce cântări lui Dumnezeu.

Căci are comoară cortul tău prea sfânt, care izvorăște veșnic vindecări celor care cu credință se închină acestuia.

Rugămu-te, părinte, ca nedezlipindu-te de Hristos să izbăvești insula ta de cutremure, căci n-am câștigat alt ajutor.

În jurul moaștelor tale stând, ne rușinăm, dar tu înalță-ți mâna ta și dăruiește-ne binecuvântare părintească.

Prin cuvinte mântuitoare, ai dăruit pacea, îndemnat-ai, înțelepte, turma ta de Dumnezeu grăitoare a nu pofti în nici un chip la cele înalte.

Dumnezeu a păstrat după fericita hotărâre cortul tău în pământ nestricat și l-a arătat râu de vindecări.

Acum, împreună cu îngerii, duhul tău prea sfânt primește făgăduința, de Dumnezeu cugetătorule, Gherasime, rânduită de Treimea Sfântă.

Străin de țară și în munte venind, ca o albină înțeleaptă, în Muntele Athos ai adunat mierea virtuților.

Granițele firii le-ai depășit cu adevărat, căci Dumnezeu prin nestricăciune a cinstit dumnezeieștile tale moaște.

Prin rugăciuni fierbinți, prin multe privegheri, prin postiri, suferințe și lacrimi, ți-ai înfrumusețat veșmântul sufletului tău.

Izbăvește, prin mijlocirile Tale, de ispite și de primejdii, mănăstirea și insula ta, sfinte, căci pe tine te au ocrotitor și păzitor.

Fierbinte ocrotitor, grabnic ajutor te avem pe tine, bogăție, de Dumnezeu purtătorule, Gherasime, și vindecător atotbun în boli.

Cine poate grăi mulțimea minunilor tale, Gherasime, pe care le-ai săvârșit în chip desăvârșit, de Dumnezeu cugetătorule?

Ploaie ai pogorât prin rugăciunea bine primită, ca un alt Ilie Tezviteanul, Gherasime și ai saturat adăpând tot pământul.

Sădit fiind, prea fericite, în casa lui Dumnezeu, ca un finic ai înflorit, de Dumnezeu purtătorule, și ai făcut roade duhovnicești.

Îngerii și cetele sfinților, ale pustnicilor și preoților se bucură, avându-te împreună locuitor prea luminat.

Cântând întru cele de sus împreună cu cetele îngerești, nu te rușina a izbăvi turma ta de ispitele văzute și nevăzute.

Precum ai alungat odinioară ciurma din insula ta prin rugăciune, Gherasime, la fel alungă înspăimântătoarele erezii.

Slavă...

Dumnezeule, Cel fără de început, Treime Sfântă, pentru rugăciunile Sfântului Gherasim, pacea Ta trimite-ne-o nouă.

Și acum...

Stăpâna lumii, de Dumnezeu Născătoare, împreună cu dumnezeiescul Gherasim, roagă-te să primim iertarea păcatelor.

Starea a doua, glas V:

Cuvine-se cu adevărat să te fericiți pe tine, de Dumnezeu purtătorule, desfătarea Kefaloniei și slujitorul atotvrednic al Domnului.

Cuvine-se a te lăuda cu cântări, pe tine, cinstea Ortodoxiei și slava călugărilor și a pustnicilor.

Credincioșii toți laudăm acum după datorie dumnezeiasca ta prăznuire, cea strălucitoare, Gherasime, ocrotitorule și părintele nostru.

Răsplătește nouă, o, Gherasime, celor ce cinștim și săvârșim prăznuirea ta, lumină neînserată și dumnezeiască.

Neamul omenesc te pomenește veșnic, fericite, de Dumnezeu purtătorule, Gherasime, slavă și laudă înălțând către Dumnezeu.

Alungă, înțelepte Gherasime, mulțimea duhurilor viclene din cei neputincioși și dăruiește vindecare acestora.

Ani mulți, aproape de treizeci, pâine n-ai gustat, fericite Gherasime, petrecând ca unul fără de trup pe pământ.

Viețuind în ceruri, o, Gherasime, împreună cu cetele netrupești, plin de slava negrăită, nu înceta a te ruga lui Dumnezeu pentru noi.

Auzind glasul Domnului din Evanghelie, grăind: „Veniți la Mine toți!", îndată ai urmat Acestuia.

Dumnezeiesc păzitor avându-te și apărător și ocrotitor, model și pildă a virtuții, acum îmbogățești mănăstirea din Omala.

Părinte, cu rugăciunile tale pe Hristos milostiv arată-ni-L, ca să stăm toți de-a dreapta Sa, când va veni să judece viii și morții.

Prea fericite, cele înșelătoare și priveriștea lumii văzând, calea Domnului ai urmat și Raiul ai deschis, înțelepte.

Lumină strălucitoare așezată în sfeșnic te-ai arătat, fericite Gherasime, strălucind și luminându-i pe credincioși.

Adu-ți aminte, înțelepte Gherasime, de cei ce au dorit să-ți ridice casă, locaș vestit, ierarhi, preoți și popor.

Petrecând în pustie patruzeci de zile, părinte, precum Stăpânul, prea alesule, te-ai învrednicit de darurile cerești.

Străine și înfricoșătoare și minunate sunt vindecările tale, pe care le-ai săvârșit cu puterea Duhului pentru fiecare dintre credincioși, de Dumnezeu purtătorule.

Curățindu-te deplin pe tine cu postirile, părinte, dovieac fără sare ai mâncat și cu linte înmuiată te-ai hrănit.

Turn de scăpare te-a zidit harul dumnezeiesc și păzești turma ta de tot felul de erezii din apus.

Izbăvește-ne de suferințe și din necazuri cu rugăciunile tale și slobozește de boli pe cei ce caută la tine cu înflăcărare scăpare.

Dumnezeu a cinstit trupul tău cu nestricăciune, căci apropiindu-ne primim sănătatea trupurilor și a sufletelor.

La Locurile Sfinte ale Ierusalimului doisprezece ani slujind, prin smerenie te-ai arătat pildă.

Cântări sfinte și jertfe bine primite lui Dumnezeu ai adus, sfinte, ca un atotbun și dumnezeiesc slujitor.

Păzește-ne pe noi și apără-ne nevătămați de săgețile înfricoșătoare ale lui Veliar, căci pe tine te avem păzitor neadormit.

Har de la Dumnezeu nelipsit și veșnic ai primit, cinstite Gherasime, pentru a alunga mulțimea demonilor.

Cântând acum, înțelepte, cântarea cea întreit sfântă împreună cu îngerii, psalmodie ai înălțat Treimii pentru toți credincioșii, Gherasime!

Ca un fulger, până la marginile lumii s-au răspândit faptele tale minunate și prin acestea se prea mărește numele lui Hristos.

Slavă...

Părinte și Fiule și Duhule Sfinte, o Dumnezeire, pentru dumnezeieștile cereri ale Sfântului Gherasim, trimite-ne nouă harul Tău.

Și acum...

Preacurată, neîntinată, pururea Fecioară, nu înceta mijlocind împreună cu Gherasim la Fiul Tău, ca să ne mântuiască pe noi!

Starea a III-a, glas III:

Neamurile toate te fericesc pe tine, odrasla Tricalei. Neamurile toate se minunează de virtuțile tale dumnezeiești, de Dumnezeu cugetătorule!

Înălțimea virtuților, înfrânarea suferințelor te-ai arătat, Gherasime! Pășind în chip bineplăcut lui Dumnezeu, calea Domnului împreună cu îngerii o ai urmat.

Pe dumnezeiescul Gherasim, slujitorul Treimii, îl cântăm cu vrednicie.

Înfricoșător prigonitor te-ai arătat demonilor, Gherasime, de trei ori fericite.

Trupul tău cel dumnezeiesc izvorăște bună mireasmă, cerească și dumnezeiască.

Vieții cerești te-ai făcut moștenitor, bine nevoindu-te.

Mai luminoasă decât soarele strălucește prăznuirea ta și îi luminează pe toți.

Ne uimim de harul minunilor prin care ai săvârșit vindecări.

Cu sfințenie săvârșește prăznuirea ta sfântă soborul preoților.

Lauda și slava Ortodoxiei ai fost, de Dumnezeu purtătorule.

Ai izbăvit lumea de sabia pedepsei cutremurului și a toată vătămarea.

Fericit ești, Gherasime, urmând căile Domnului. Neprihănit te-ai arătat, lipsit de răutate și bland tuturor, Gherasime.

Înstrăinându-te de lume, ți-ai petrecut viața prin pustie și peșteri.

Pe calea cea strâmtă pășind, te-ai învrednicit de bucuria cerească.

Turma ta cea dumnezeiască neîncetat te binecuvântează, prea fericite în cer.

Tărie și sănătate dăruiește, Gherasime, tuturor celor din boli.

Cortul tău cel dumnezeiesc ca un râu izvorăște șuvoiul vindecărilor.

Celor care se apropie cu credință de dumnezeiasca ta raclă dăruiește-le binecuvântare! Și nouă tuturor celor ce cu credință și cu dor te lăudăm, totdeauna!

Luminător te-ai arătat Bisericii lui Hristos și ocrotitor preoților.

Insula kefaloniților se bucură săvârșind slăvită pomenirea ta.

Cântăm, înconjurând cu cântări moaștele tale dătătoare de viață pentru veșnicie, Gherasime.

Ca niște purtătoare de evlavie izvorăsc miresme dumnezeieștile tale moaște.

Slavă...

Treime Una, primește dumnezeieștile rugă ale Părintelui Gherasim.

Și acum...

Fecioară, roagă-L pe Fiul Tău împreună cu Sfântul Gherasim pentru noi!

Și din nou: „Neamurile toate...”

Binecuvântările:

Binecuvântat ești, Doamne, învață-ne pe Gherasim a-l lăuda!

Cetele îngerilor și mulțimile oamenilor cu bucurie strigă: Gherasim a pierdut stricăciunea morții și deși se vede ca un mort în raclă, viețuiește, mijlocind totdeauna către Dumnezeu.

Binecuvântat ești, Doamne, învață-ne pe Gherasim a-l lăuda!

Cu lacrimi aleargă credincioșii cei bolnavi la dumnezeieștile tale moaște și te cinstesc cu bucurie, căci le dăruiești vindecări de la Domnul, Gherasime, tu cel ce ai primit darul de a săvârși vindecări credincioșilor.

Binecuvântat ești, Doamne, învață-ne pe Gherasim a-l lăuda!

Foarte devreme, de copil ai primit cu râvnă pe umerii tăi crucea Domnului și căile Acestuia urmând, o, Gherasime, în cămările cerești ai ajuns, de care fă-ne vrednici și pe noi a ne împărtăși.

Binecuvântat ești, Doamne, învață-ne pe Gherasim a-l lăuda!

Prin rânduială dumnezeiască, moaștele tale, de Dumnezeu cugetătorule, au fost puse în mormânt, dar din nou au fost dăruite de către Dumnezeu cu iubire de oameni credincioșilor și izvorăsc totdeauna, Gherasime, vindecări celor ce te prea măresc pe tine.

Slavă ...

Îl laudăm pe Tatăl, îl preaslăvim pe Fiul și-L preamărim pe Duhul, Treime Sfântă, o Dumnezeire, căci Aceasta ne-a dăruit moaștele Sfântului Gherasim, cele izvorâtoare de tămăduiri.

Și acum și pururea...

Fecioară, care nu știi de nuntă, Născătoare de Dumnezeu, Marie, Fiului și Dumnezeului Tău nu înceta a te ruga, ca pentru rugăciunile Sfântului Gherasim să izbăvească de suferințe și de tot felul de necazuri insula kefaloniților și lumea toată.

Aliluia, Aliluia, Aliluia! Slavă Ție, Dumnezeule! (de trei ori)

Slavă lui Dumnezeu celui în Treime laudat!!!

Bibliografie

Pentru alcătuirea cărții despre Sfântul Gherasim am consultat următoarele lucrări:

1. Arhiepiscop Hrisostom Papadopoulos, Sfântul Gherasim, noul ascet al Kefaloniei, Atena, 1941.
2. Idem, Istoria Bisericii Ierusalimului, Atena, 1970.
3. Constantin Paparigopoulos, Istoria neamului grec, vol. V și VI.
4. Ilie Tsitseli, Antologii kefalonite, vol. I și II.
5. Ioan P. Loverdos kosti, Istoria Kefaloniei, Kefalonia, 1888.
6. Panaghis Gherman Loukatu, Gherasim Nottara, sfântul ocrotitor al Kefaloniei, 1953.
7. Hristos G. Evangelatos: Cei trei sfinți ai Eptanisului, Atena, 1956.
8. Stavros A. Koutiva: Cei doi sfinți Nottara din Trikala Corintului. Ediție de colecție a înălțării bisericii Sfântul Gherasim, nedată (în tot cazul, după 1956).
9. Spirohristofor Voutsina (Hristu Vouna), Sfântul Gherasim, ocrotitorul Kefaloniei, Atena, 1967.
10. Protoprezbiter Constantin Gkeli, Slujbele Sfântului Părintelui nostru Gherasim, noul pustnic din Kefalonia, Editura Mănăstirii Sfântului Gherasim „Noul Ierusalim”, Atena, 1967 și ediția a doua, Atena, 1976.
11. Idem, Obștea mănăstirii Sfântului Gherasim din Kefalonia, conform sigiliilor patriarhale și celorlalte acte, Editura Sfintei Mănăstiri, Atena 1969.
12. Idem, Mănăstirea Sfintei Parascheva Lepedon și sfântul Antim Kourouklis, Editura Sfintei Mănăstiri, Atena, 1973.
13. Gheorghe Ghianacopoulos, Sfântul Gherasim, articol în jurnalul „Lumina lui Hristos” al Sfintei Mitropolii Kidonia, 1968.
14. Dimitrie Loukatos, Cultul kefalonit, Atena, 1946.
15. Arhimandrit Haralambie Vasilopoulos, Sfântul Gherasim, Editura Presa Ortodoxă, Atena, 1973.
16. Panaghis N. Antipa, Demonizarea oamenilor și a animalelor, Atena 1974.
17. Slujba Sfântului Gherasim, ediția 1778, Veneția.
18. Arhiva istorică a Kefaloniei cu cei patru codici ai Sfintei Mănăstiri.
19. Periodicul Progresul în Kefalonia.
20. E. Legrand: Bibliotheque Grecque Vulgaire, vol. I.
21. Gherasim I. Pentagalul, doctor, Manuscrise kefalonite ale educației superioare elementare în timpul stăpânirii venețiene, reeditare Parnasos, Atena 1972.

Difuzare:

S.C. EGUMENIȚA S.R.L. Galați O.P. 1 C.P. 150

Cod 800720, Galați Tel/fax: 0236-326.730 E-mail: editura@egumenita.ro.
www.egumenita.ro.

Tipărit la S.C. DON-STAR S.R.L. Galați Str. 1 Decembrie 1918, Nr. 23 Tel/fax:
0236420100 e-mail: donstargalati@yahoo.com

În Biserica Ortodoxă, Sfântul Gherasim din Kefalonia este cel mai cunoscut sfânt izgonitor al demonilor. De secole, moaștele sale, întregi și neputrezite, stau dovadă a sfințeniei sale.

În ziua de astăzi mulți creștini au o concepție despre diavol și despre lucrările acestuia inspirată din filme de groază, din scrieri new-age-iste sau din articole moderniste care încearcă să demonstreze că diavolul e o creație a minții fanaticilor religioși. Și nimic mai mult. Un fel de bau-bau de speriat adulții, pentru ca aceștia să nu pornească irevocabil pe calea imoralității.

Dar lucrurile nu stau deloc așa. După cum ne arată paginile Sfintei Scripturi, diavolii sunt îngeri căzuți, care încearcă să îi atragă pe oameni pe calea pierzaniei.

Diavolii există. Dar, așa cum există diavoli și oameni care îi slujesc, tot așa există și Dumnezeu și oameni care fac voia Sa.

Sfântul Gherasim a fost un mare rugător, un mare postitor, un mare nevoitor. Și, pentru râvna sa, Dumnezeu i-a dăruit mulțime de harisme.

Fie ca, prin această carte, cititorii români să capete evlavie față de acest rob al lui Hristos și, pentru rugăciunile sale, să prindă curaj în lupta cu puterile întunericului.